

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

57. évfolyam

2014. december 19.

Tartalom

I Állásfoglalások, ajánlások és vélemények

VÉLEMÉNYEK

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Az EGSZB 501. plenáris ülése (2014. szeptember 10–11.)

2014/C 458/01	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A társadalmi párbeszéd struktúrája és megszervezése a valódi gazdasági és monetáris unió (GMU) összefüggésében (feltáró vélemény)	1
2014/C 458/02	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az európai bevándorláspolitikák (feltáró vélemény)	7
2014/C 458/03	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Szociális hatású beruházások (saját kezdeményezésű vélemény)	14

III Előkészítő jogi aktusok

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

Az EGSZB 501. plenáris ülése (2014. szeptember 10–11.)

2014/C 458/04	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról COM(2014) 212 final – 2014/0120 (COD)	19
2014/C 458/05	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a gázüzemű berendezésekről COM(2014) 258 final – 2014/0136 (COD).	25
2014/C 458/06	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiájáról COM(2014) 357 final és Az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája: kutatás, fejlesztés és innováció a kkv-knál (feltáró vélemény az EU olasz elnökségének felkérésére)	27

2014/C 458/07	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a schengeni körutazói vízum létrehozásáról és a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló Egyezmény, valamint az 562/2006/EK és a 767/2008/EK rendelet módosításáról COM(2014) 163 <i>final</i> – 2014/0095 (COD) és Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Unió Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex) COM(2014) 164 <i>final</i> – 2014/0094 (COD)	36
2014/C 458/08	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a be nem jelentett munkavégzés megakadályozására, valamint az ilyen típusú munkavégzéstől való elrettentésre irányuló együttműködés erősítését célzó európai platform létrehozásáról COM(2014) 221 <i>final</i> – 2014/0124 (COD).	43
2014/C 458/09	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az eresztőhálós halászat tilalmáról, a 850/98/EK, a 812/2004/EK, a 2187/2005/EK és az 1967/2006/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 894/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről COM (2014) 265 <i>final</i> – 2014/0138 (COD)	52
2014/C 458/10	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Zöld könyv a mobil egészségügyről (m-egészségügy) COM(2014) 219 <i>final</i>	54
2014/C 458/11	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az EU tengerhajózási biztonsági stratégiája . .	61

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 501. PLENÁRIS ÜLÉSE (2014. SZEPTEMBER 10–11.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A társadalmi párbeszéd struktúrája és megszervezése a valódi gazdasági és monetáris unió (GMU) összefüggésében

(feltáró vélemény)

(2014/C 458/01)

Előadó: **Georgios DASSIS**

2014. február 5-én az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A társadalmi párbeszéd struktúrája és megszervezése a valódi gazdasági és monetáris unió (GMU) összefüggésében

(feltáró vélemény).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2014. augusztus 27-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. szeptember 10–11-én tartott, 501. plenáris ülésén (a szeptember 10-i ülésnapon) 169 szavazattal 1 ellenében, 9 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Ajánlások és következtetések

1.1 A közösségi társadalmi párbeszéd az európai integráció, valamint a válságból való kilábalásra irányuló politikák és intézkedések egyik szerves eleme a növekedés és a foglalkoztatás érdekében, amelyeknek szükségszerűen a minden – nemzeti, ágazati, területi és vállalati – szinten zajló társadalmi párbeszéd gazdagságára kell támaszkodniuk.

1.2 A szociális partnerek részvételével zajló társadalmi párbeszéd kétoldalú, és ezt az európai politikai intézményekkel és szervezetekkel való háromoldalú egyeztetés, illetve a konzultáció különféle, európai és nemzeti szintű formái egészítik ki.

1.3 Egyértelműen különbséget kell tenni a – jelen vélemény tárgyát képező – *társadalmi párbeszéd* és a *civil párbeszéd* között: mindkettő létezik. Nem vonhatók össze, mivel európai szinten a Szerződés meghatározza a társadalmi párbeszéd résztvevőit, kompetenciáit és eljárásait, és kvázi jogalkotói szerepet ad a szociális partnereknek a tágabb értelemben vett munkafeltétek területén, ugyanakkor az sem szükséges, hogy a két fogalmat hermetikusan elválasszuk egymástól. Az európai szociális partnerek nyitott megközelítést alkalmazva már kiszélesítették a cselekvési területüket, és bizonyos európai egyesületekkel és nem kormányzati szervezetekkel már konkrét módon együttműködnek.

1.4 A szociális partnereknek tovább kell erősíteniük autonómiájukat és kollektív tárgyalási képességüket. A kormányzásról szóló, 2013. októberi közös nyilatkozatukat⁽¹⁾ az európai intézményeknek figyelembe kell venniük. Utóbbiak – különösen az Európai Bizottság – feladata, hogy megkönnyítse az európai társadalmi párbeszédet, valamint hogy támogassa az eredmények konkrét végrehajtását mind szakmaközi, mind ágazati szinten.

1.5 A szociális partnereknek tovább kell javítaniuk autonóm megállapodásaik alkalmazásának a hatékonyságát is, hogy azok az összes országra kiterjedjenek, és biztosítsák az európai munkavállalók és az Európai Unió területén működő valamennyi vállalkozás számára a megállapodásokban rögzített jogok helyes, a nemzeti jogszabályoknak és gyakorlatoknak a megfelelő alkalmazását.

1.6 A válság, valamint a gazdasági-társadalmi változások által előidézett kihívások komplexitása és kiterjedése alkalomszerűen megkívánja az együttműködést a civil társadalom más reprezentatív szereplőivel is, a két fél felelősségi köreinek és kompetenciáinak keretén belül.

2. Az ESZAK-tól a GMU-ig – a szociális partnerek és a társadalmi párbeszéd jelentősége az európai integrációban

2.1 A szakszervezetek és a munkáltatói szervezetek európai integráció melletti elkötelezettségét nem a szükség szülte, hanem – a különbségeken túl – az a meggyőződés, hogy az Európai Közösség jelentette az egyetlen utat a népek békén, demokrácián, gazdasági növekedésen és társadalmi haladásra keresztüli egyesítéséhez. A szociális partnereknek az európai integráció alakulásában – az ESZAK-tól a GMU-ig – betöltött szerepét tehát ez a mély elkötelezettség jellemzi, és bizonyítja a munkáltatói szervezetek és a szakszervezetek döntő szerepét, melyet továbbra is be kell majd tölteniük a GMU jelenlegi helyzetében, hogy megfelelhessünk a válság konjunkturális kihívásainak és országaink strukturális változásainak. Ebben a kontextusban az GMU-nak az Európai Unió egészében tartós és minőségi munkahelyeket teremtő gazdasági és társadalmi fellendülést kell hoznia, amelyben saját felelősségi körén belül minden szereplőnek közre kell működnie. A társadalmi párbeszéd európai dimenziójának figyelembe kell vennie a globalizáció kontextusát is, és lehetővé kell tennie, hogy az EU a szükséges globális szabályozás motorja legyen, és biztosítsa – ahogyan azt az EGSZB 2007. májusi véleményében⁽²⁾ megfogalmazta – „mind az emberarcú globalizációhoz, mind pedig az európai integrációhoz (...) az emberek és a szervezett civil társadalom” részvételét.

2.2 Konkrét tapasztalatai bizonyították, hogy az ESZAK Konzultatív Bizottsága hatékony volt az ipari szereplők és a munkások számára fontos területek mindegyikén, vagyis az iparpolitikában, a piac fejlődésében, a szociális fellépés eszközeiben, valamint a műszaki és társadalmi kutatásokban. Ezért fontos volt, hogy továbbra is szerepeljenek a Szerződésekben az egyrészt az iparpolitikát célzó rendelkezések, másrészt a társadalmi egyeztetés eszközei, amelyeket tovább kellene fejleszteni. Így egy olyan eszköz, mint az EGSZB, saját felelősségi körein belül fontos kísérő és előrejelző szerepet játszhat, például a munkavállalók alapvető szociális jogairól szóló közösségi charta (1989) tárgyában írt véleményével⁽³⁾.

2.3 A társadalmi párbeszéd 1985-ben, a Jacques Delors európai bizottsági elnök szorgalmazásával elindított kétoldalú társadalmi párbeszéddel került közösségi szintre és nőtte ki magát egy tényleges európai tárgyalási dimenzióvá.

2.4 A szociális partnerek nagyon fontos lépést tettek az 1991. október 31-i megállapodásuk aláírásával, amelyet később a Maastrichti Szerződés szociálpolitikáról szóló jegyzőkönyvének részévé kívántak tenni⁽⁴⁾. Megerősítették abbéli szándékukat, hogy a jogalkotási dimenzió kiegészítéseként részt kívánnak venni az EU szociális kormányzásában, a tárgyalások révén közreműködve a szabályozási munkában.

2.5 **A szubszidiaritás:** a hagyományos értelemben vett szubszidiaritás elve szerint csak azok a kompetenciák maradnak a legfelső szinten – az Európai Uniónál –, amelyeket alacsonyabb szinten – a tagállamokban – csak kevésbé eredményesen lehet végrehajtani (EUSZ 5. cikk). Azt a gyakorlatot, hogy a társadalmi párbeszéd keretében elismerjük a szociális partnereknek a kompetenciájukba tartozó problémák megoldására való képességét, tulajdonképpen a szóban forgó szubszidiaritási elv egy további alkalmazásának tekinthetjük⁽⁵⁾. Ezt a képességet az EUMSZ 154. és 155. cikke kifejezetten az európai szociális partnerek hatáskörébe utalja. Amennyiben ténylegesen és rendszeresen eredményesnek bizonyulnak, és amennyiben megfelelő nyilvánosságot kapnak ezek a rendelkezések, amelyek a döntéshozatal centrumát közelebb viszik a polgárokhoz, általánosságban véve erősíteni tudják a szervezett civil társadalom szerepét, továbbá fel tudják venni a küzdelmet a polgároknak az Unióról és intézményeiről mint „távoli hatalomról” alkotott negatív képével szemben.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/2014/socjointcontrib_ags2014.pdf

⁽²⁾ HL C 175., 2007.7.27., 57. o.

⁽³⁾ http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/fundamental_rights_within_european_union/c10107_hu.htm

⁽⁴⁾ HL C 191., 1992.7.29., 90. o.

⁽⁵⁾ Néha „horizontális” szubszidiaritás néven szerepel.

3. Egyre erőteljesebb monetáris integráció, ugyanakkor továbbra is gyenge gazdasági kormányzás és szociális integráció

3.1 Az uniós tagállamok nagy részét érintő gazdasági és pénzügyi válság ahhoz a tendenciához vezet, hogy a versenyképességet a közvetlen termelési költségek (bérköltségek, nyersanyagok költségei stb.) visszafogásában vélik megtalálni, noha Európának komoly erőfeszítéseket kellene tenni annak érdekében, hogy a „közvetlen költségek nélküli” versenyképesség terén – a termékek és a szolgáltatások minősége, kutatás és innováció, a munka és a szociális kapcsolatok minősége, munkaszervezés és társadalmi felelősségvállalás, oktatás és képzés stb. – tűnjön ki.

3.2 A válság leküzdése és a polgárok bizalmának visszaszerzése érdekében itt az idő a gazdaság állami, magán és szociális beruházások révén történő megfelelő ösztönzéséhez (lásd az EGSZB véleményét ⁽⁶⁾) mind európai, mind tagállami szinten, amivel elérhető lenne egy fenntartható, innovatív, minőségi munkahelyeket teremtő, társadalmi haladással járó fejlődés, valamint az egészséges és fenntartható makrogazdasági feltételek biztosítása.

3.3 2013 októberében az európai szociális partnerek elfogadták azt a tíz elvet, amely az EU gazdasági kormányzásában való részvételük alapjául szolgál ⁽⁷⁾. A második elv így hangzik: „A szociális párbeszéd és a megfelelően kialakult ipari kapcsolatok minden szinten az európai szociális modell és a demokratikus kormányzás központi elemét képezik. A szociális partnerek megfelelő részvétele a gazdaság- és foglalkoztatáspolitikában ezért alapvető fontosságú.”

3.4 Az ötödik elvnel pedig a szociális partnerek jelzik, hogy „A szociális párbeszéd a sikeres gazdasági és társadalmi reformok motorja lehet. A szociális partnerek hozzá tudnak járulni a gazdasági és társadalmi változásoknak a társadalmi rendszerekre és a munkaerőpiacokra gyakorolt következményeinek a nagyobb mértékű tudatosításához. Fontos szerepet játszhatnak a munkahelyteremtést ösztönző feltételeknek a megteremtésében is, elsősorban a gazdasági fellendülés, a szakmai beilleszkedés és a társadalmi integráció elősegítésével.”

3.5 Ahhoz tehát, hogy meg tudjon felelni a jelenlegi kihívásoknak, meg kell erősíteni a társadalmi párbeszéd autonómiáját, csakúgy mint hozzájárulásainak jelentőségét.

3.6 Az európai társadalmi párbeszédnek a különböző szintű – szakmaközi, ágazati, területi és vállalati – nemzeti társadalmi párbeszédek gazdagságára kell támaszkodnia. Ezekben a szinteken azonban jelenleg számos országban a kollektív szerződések alkalmazásának visszaszorulása figyelhető meg – különösen a kormányzás keretében megvalósuló európai fellépések miatt –, ami bizonytalanná teszi a munkavállalók helyzetét és hozzájárul az egyenlőtlenségek kialakulásához.

3.7 A területi dimenziót nagyobb mértékben figyelembe vevő új megközelítést kell bevezetni, hogy az elbocsátásokhoz és a gyárbezárásokhoz vezető szerkezetátalakítások következményeire megfelelő válaszokat találjunk. Ezek a helyzetek gyakran drámai helyi és regionális következményekkel járnak, nem csupán a munkavállalók és családjaik szempontjából, hanem a helyi közösségek és az érintett gyártól közvetlenül vagy közvetetten függő vállalkozások számára is.

3.8 Ebben a nehéz, szerkezetváltásokkal és kiigazításokkal jellemezhető időszakban felmerülhet, hogy az eurózónának kellene elindítani egy előrevivő dinamikát, hiszen itt erősebb a kormányzás, és az intézkedések is koherensebbek lehetnek. Ennek a dinamikának figyelembe kell vennie a gazdasági és társadalmi kohézió fenntartásának szükségességét az EU egészén belül. A már meglévő társadalmi különbségek kockázatainak ellensúlyozására be kellene vezetni egy a különbségeket nyomon követő mechanizmust azok korrigálása érdekében. Ennek a nyomon követésnek egy fokozott ellenőrzésen kellene alapulnia, és figyelembe kellene vennie a foglalkoztatási rendszerek egymástól való kölcsönös függését. A feladattal az élet- és munkakörülmények javítását szolgáló európai alapítványt lehetne megbízni, vagy támaszkodni lehetne a „foglalkoztatási teljesítményértékelést” kidolgozó foglalkoztatási bizottság munkájára.

4. Az egyeztetés, a konzultáció és a társadalmi párbeszéd különböző formái: egy új kormányzás kihívásai

4.1 A társadalmi párbeszédéről szóló Laekeni Nyilatkozattól (2001) a szociális partnerek kormányzásról szóló közös nyilatkozatáig (2013) tartó folyamatot tekintve logikus fejlődésről beszélhetünk:

⁽⁶⁾ Az EGSZB saját kezdeményezései véleménye: „A szociális beruházások hatásai a foglalkoztatásra és az államháztartásra”, HL C 226., 2014.7.16., 21. o.

⁽⁷⁾ http://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/other/files/layout_declaration_governance_21_10_13_clean_3.pdf

4.1.1 Pontos meghatározások elfogadása: emlékeztetni kell a szociális partnerek laekeni csúcsához (2001. december) való hozzájárulására ⁽⁸⁾:

„Az UNICE/UEAPME, a CEEP és az ESZSZ hangsúlyozza, hogy meg kell különböztetni azt a három típusú tevékenységet, amelyek igénylik a szociális partnerek bevonását:

1. a háromoldalú egyeztetés, a szociális partnerek és az európai közhatóságok közötti véleménycserre meghatározására;
2. a szociális partnerekkel való konzultáció: a konzultatív bizottságok tevékenységének és a hivatalos konzultációknak a meghatározása a Szerződés 137. cikkének szellemében;
3. a társadalmi párbeszéd a szociális partnerek kétoldalú tevékenységeinek meghatározására akár az Európai Bizottsággal való, a Szerződés 137. és 138. cikkén alapuló hivatalos konzultációkból fakadóan, akár nem.”

4.1.2 **A szociális partnerek helyének megerősítése az EU kormányzásában:** a szociális partnerek 2013. október 24-én, a Háromoldalú Szociális Csúcstalálkozó számára kiadott, a szociális partnereknek az európai gazdasági kormányzásba történő bevonásáról szóló jelentőségteljes közös nyilatkozata ⁽⁹⁾ kiemeli a társadalmi párbeszéd kulcsszerepét mind nemzeti, mind európai szinten, csakúgy mint a kibővített, megerősítendő konzultációs területet (éves növekedési jelentés, nemzeti reformprogramok, országspecifikus ajánlások, a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárások, munkaerő-piaci mutatók).

4.1.3 **A társadalmi párbeszéd elmélyítése,** különös tekintettel a szerződéses dimenzióra: a nehéz időszakokban minden eszközt (irányelvek révén átültetett, vagy autonóm módon végrehajtott megállapodások, intézkedési keretek, közös nyilatkozatok stb.) fel kellene használni a hatékony megoldások keresésére, különösen a foglalkoztatás és a munka minőségének terén.

4.1.4 **A társadalmi párbeszéd eredményeinek megszilárdítása:** a szociális partnerek különböző értékelései (lásd a távmunkáról szóló 2006. júniusi ⁽¹⁰⁾, a stresszről szóló 2008. júniusi ⁽¹¹⁾, a munkahelyi zaklatásról és erőszakról szóló 2011. októberi ⁽¹²⁾, valamint a befogadó munkaerőpiacokról szóló 2014. júniusi közös végső jelentéseket elemzését), illetve az Európai Bizottság különböző értékelései (lásd a jelentést ⁽¹³⁾) alapján nagyfokú különbségek tapasztalhatók az autonóm megállapodások átültetésének terén, ami gyengíti azok hatékonyságát, illetve a jogalkotásra gyakorolt hatásukat, és jogi egyenlőtlenségekhez vezet az európai munkavállalók és az európai vállalkozások között. Magától értetődőnek tűnik, hogy az autonóm megállapodásokat kötelező módon végre kellene hajtani, a jogszabályi vagy szerződéses átültetés módjától függetlenül. A szociális partnerek feladata a jelenlegi keretek továbbfejlesztése és új szabályok meghatározása annak érdekében, hogy az általuk megállapított határidőn belül biztosítsák az európai szintű megállapodásuk hatékony alkalmazását, amely megállapodás nemcsak az európai aláíró szervezeteket, hanem nemzeti szinten ezeknek a szabályzatban meghatározott tagjait is kötelezi. Természetesen az EUMSZ 155. cikke értelmében megkötött összes megállapodásnak az uniós vívmányok közé kell tartoznia.

4.1.5 **Az autonómiára való képesség megerősítése és az uniós politikákkal való szinergia:** erősíteni és fejleszteni kell a szociális partnerek autonómiáját (lásd a későbbiekben a szociális partnerek kormányzásáról szóló, 2013. októberi közös nyilatkozatát), de ez nem mentesíti az Európai Bizottságot az olyan elengedhetetlen és sürgős szociális kezdeményezések alól – pl. a szerkezetátalakítások, az egészségügy és a biztonság, a mobilitás és a strukturális reformok és különösen a munkaerő-piaci intézkedések területén – amelyek célja a munkahelyteremtés. A szociális partnerek autonómiájának erősítése nem gyengítheti az Európai Bizottság kezdeményező és ösztönző képességét, épp ellenkezőleg: szinergiában kell lenniük és ki kell egészíteniük egymást. A szociális partnerek már haladást értek el a társadalmi párbeszéd irányításának terén, mind szakmaközi, mind ágazati szinten, különösen a kétéves programok megtárgyalása révén. A kormányzásról szóló, 2013. októberi nyilatkozatukkal ⁽¹⁴⁾ új szakaszba léptek. Ennek az önállósodásnak a növekedésével a szociális partnerek, amennyiben úgy kívánják, eljuthatnak a társadalmi párbeszéd – kétoldalú összetételű – állandó titkárságának kísérleti felállításáig. Az EGSZB az 1994. november 24-i és az 1997. január 29-i véleményében ⁽¹⁵⁾ már megemlítette ezt az ötletet.

⁽⁸⁾ A szociális partnerek közös hozzájárulása a Laekenben tartott Európai Tanácshoz Azóta a UNICE-ből BUSINESSEUROPE lett, és az EUMSZ 153. és 154. cikkei felváltották az EKSZ 137. és 138. cikkeket.

⁽⁹⁾ Lásd a 7. lábjegyzetet.

⁽¹⁰⁾ http://www.ueapme.com/docs/joint_position/061010_telework_implementation_report_final.pdf

⁽¹¹⁾ http://www.ueapme.com/IMG/pdf/Stress_Final_Implementation_report_231108.pdf

⁽¹²⁾ http://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/BROCHURE_harassment7_2_.pdf

⁽¹³⁾ Framework Agreement on Telework (SEC(2008) 2178 (A távmunkáról szóló keretmegállapodás); Framework Agreement on Work-related Stress (SEC(2011) 0241 (A munkával kapcsolatos stresszről szóló keretmegállapodás).

⁽¹⁴⁾ Lásd a 7. lábjegyzetet.

⁽¹⁵⁾ HL C 89. 1997.3.19., 27. o.; HL C 397., 1994.12.31., 40. o.

4.1.6 **A konzultáció szélesítése:** figyelembe véve egyre komplexebb társadalmaink fejlődését, a közösségi politikákról és projektekről folytatott konzultációba – feladat- és hatáskörüket figyelembe véve – az összes szakszervezeti, munkaadói, egyesületi, szociális gazdasági és közérdekű szereplőt be kell vonni. A szociális partnerek eddig is gyakran részt vettek az európai nyilvános konzultációkban, ami hozzájárul a civil társadalmat alkotó más felekkel folytatott eszmecserék javításához. Ezekre a cserékre a vállalati társadalmi felelősségvállalással (CSR) foglalkozó négyoldalú fórum keretében is sor kerül. Ugyanakkor figyelmesen kell kezelni a konzultációk gyakorlati módozatait, különösen az elektronikus konzultációk esetén, és az érintett terület szerint figyelembe kell venni a különböző résztvevők kompetenciáit és reprezentativitását: a szociális partnerekről például rendszeresen készülnek reprezentativitási tanulmányok.

5. A társadalmi párbeszéd különböző dimenziói:

5.1 **Szakmaközi:** A 2012–2014-es munkaprogram főként az ifjúsági foglalkoztatásra vonatkozó cselekvési keret kidolgozását tette lehetővé. A szociális partnerek vállalták, hogy tárgyalások kezdenek a 2015–2017-es időszakra szóló új közös munkaprogramról, amely nagyon fontos lesz a következő három évben. Minden rendelkezésükre álló eszközt fel kell majd használniuk a jogok megállapításához és a jelen időszak problémáira választ adó konkrét politikák beindításához.

5.2 **Ágazati:** jelentős lehetőségek léteznek a folyamatban lévő szerkezetváltások megelőzésére és jobb kezelésére, különösen az ágazati társadalmi párbeszédért felelős bizottságok révén. Különösen az ipar- és ágazati politika keretében az európai üzemi tanácsok is értékes hozzájárulást nyújthatnak a szakmai szövetségekkel együttműködésben azáltal, hogy szakértelmüket és tapasztalataikat az iparpolitika területére vonatkozó javaslatok és alternatívák kidolgozására használják fel.

5.3 **Európai üzemi tanácsok:** a globalizáció és a folyamatos technológiai innováció összefüggésében az összes európai ország vállalatai és munkavállalói a munka- és termelés-szervezés gyors és állandó átalakulásaival szembesülnek. A gyakorlat azt mutatja, hogy az európai üzemi tanácsok képesek segíteni a vezetői szintet és a munkavállalókat a vállalati kultúra kiépítésében, valamint a gyorsan változó vállalatok és nemzetközi csoportok módosulásaihoz történő alkalmazkodásban, ha a változások érintik a csoportok stratégiáját vagy kihatással vannak a csoport különböző országokban található telephelyeire. A világszinten tevékeny vállalkozások esetében az európai üzemi tanácsok szintén lényeges szerepet játszanak – Uniónk demokratikus és szociális értékeire építve – a globalizáció emberarcúvá tételében és az ILO által megállapított normák érvényesítésében. Kapcsolódhatnak az európai és nemzetközi keretmegállapodások, valamint a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó megállapodások végrehajtásához ⁽¹⁶⁾.

5.4 **Kkv-k:** Helyre kell állítani az ipar szerkezetét a kkv-k fejlődésének elősegítésével, biztosítva jólétüket és stabilitásukat. Ebből a célból szükséges lenne, hogy a társadalmi párbeszéd az eszközök csoportosítására támaszkodhasson, elsősorban a képzés, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság terén.

5.5 **Szövetkezetek, biztosító egyesületek és szociális vállalkozások:** mivel sajátosságuk és fejlődésük alapja a szolidaritás, az együttműködés, valamint a vállalatok által előállított javak újraelosztása, ezért jelentős szerepet játszanak a növekedésben és a munkahelyteremtésben. Ezért magától értetődő, hogy figyelembe kell venni ezeket a sajátosságokat a társadalmi párbeszéd keretében, valamint hogy figyelni kell azokra a tényezőkre, amelyek elősegítik fejlődésüket.

5.6 **Határokon átnyúló területek:** határokon átnyúló régióink új területeket jelentenek a mobilitás és a gazdasági fejlődés számára. E határokon átnyúló régiók vonatkozásában ki kellene alakítani a társadalmi párbeszéd regionális helyzetnek megfelelő módozatait, ösztönözve a foglalkoztatást és az egyenlő bánásmódot, és biztosítva a határokon átnyúló mobilitás feltételeit.

6. A társadalmi kihívásokat illetően a társadalmi párbeszéd és a civil párbeszéd közötti szinergiák és azok komplementaritásának fejlesztése ⁽¹⁷⁾

6.1 Társadalmunk összetettebbé vált, a társadalmi és környezeti problémák pedig jobban összefüggenek. A vállalatok tekintetében a „belső” és „külső” tényezők között kapcsolat áll fenn: a területi dimenzió bevonása a fejlődésükbe, az „alacsony szén-dioxid-kibocsátású” gazdaságra való áttérés, az állami és az önkéntes szereplőket bevonó fenntartható fejlődési politika, a munkanélküliek beilleszkedése, elsősorban a vállalati munkavállalókat és a gazdaság által történő beilleszkedésért dolgozó önkénteseket bevonó mentori rendszer révén, a vállalatok társadalmi felelősségvállalása, elsősorban a fejlődő országokban lévő alvállalkozások tekintetében stb.

⁽¹⁶⁾ Lásd az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét az alábbi tárgyban: „A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó megújult uniós stratégia (2011–2014)” COM(2011) 681 final, HL C 229., 2012.7.31., 77. o.

⁽¹⁷⁾ Az EGSZB-nél a „Mi Európánk” egyesülettel együttműködve 2003 júniusában, Jacques Delors részvételével fontos szemináriumra került sor az „európai társadalmi párbeszéd és a civil párbeszéd: különbségek és komplementaritások” témában (<http://www.notre-europe.eu/media/semi19-fr.pdf>)

6.2 A társadalmi és a civil párbeszéd egymás mellett létezik. Nem vonhatóak össze, de nem is választhatók el hermetikusan egymástól. A kétoldalú társadalmi párbeszéd középpontjában a minden szinten folyó kollektív tárgyalások révén a bérek, a foglalkoztatás, a munkaszervezés, az egészség, a biztonság stb. áll. A civil párbeszéd a környezetvédelemhez, a fogyasztáshoz, a családpolitikákhoz, a hátrányos megkülönböztetéshez, a szegénység elleni küzdelemhez és az emberi jogokhoz kapcsolódó témákra terjed ki, és közreműködik a társadalmi problémák megoldásában. A szociális partnerek a nyíltabb és polgáribb megközelítés részeként már kibővítették tevékenységi területüket, amint azt a 2010. márciusi, a befogadó munkaerőpiacokról szóló megállapodásuk⁽¹⁸⁾, valamint az európai egyesületekkel és NGO-kkal együttműködésben végrehajtott olyan intézkedéseik mutatják, melyek a környezet és a fogyasztók védelmét, a fogyatékkal élő személyek védelmét, a női jogok és a nemek közötti egyenlőség védelmét, a szegénység elleni küzdelmet és a társadalmi befogadást stb. célozzák.

Tekintettel erre a sokrétűsége és a szereplők sokféleségére, a társadalmi párbeszéd és a civil párbeszéd között létező kapcsolatokat meg kellene erősíteni a szinergiák és az intézkedések komplementaritásának biztosítása érdekében, a két fél kompetenciáinak és felelősségi köreinek a tiszteletben tartása mellett.

Kelt Brüsszelben, 2014. szeptember 10-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽¹⁸⁾ Ez a megállapodás elismeri, hogy a szociális partnereknek együtt kell működniük „a »harmadik szektorral« azon személyek támogatása érdekében, akik különleges, munkapiaci nehézségekkel találják szemben magukat”.
(<http://www.etuc.org/framework-agreement-inclusive-labour-markets>)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az európai bevándorláspolitikák**(feltáró vélemény)**

(2014/C 458/02)

Főelőadó: **Giuseppe Antonio Maria IULIANO**

2014. június 3-án az EU olasz elnöksége úgy határozott, hogy az EUMSZ 304. cikke alapján feltáró vélemény kidolgozására kéri fel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot a következő tárgyban:

Az európai bevándorláspolitikák

(feltáró vélemény).

Az EGSZB Elnöksége 2014. július 8-én megbízta az „Külkapcsolatok” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel (Esz. 59. cikk) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. szeptember 10–11-én tartott, 501. plenáris ülésén (a 2014. szeptember 11-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Giuseppe Antonio Maria Iuliano személyében, továbbá 161 szavazattal 6 ellenében, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az európai bevándorláspolitikai új szakaszának stratégiai jelleggel, valamint közép- és hosszú távú szemlélettel kell bírnia, a középpontban pedig annak kell állnia, hogy miként lehet átfogó módon megkönnyíteni a nyitott és rugalmas legális befogadási csatornák használatát. Az EGSZB, illetve az Európai Integrációs Fórum munkáját alapul véve a vélemény arra kéri az uniós intézmények és a nemzeti kormányok képviselőit, hogy vegyék figyelembe, hogy a szociális partnerek és a szervezett civil társadalom milyen rendkívül fontos szerepet játszanak abban, hogy az európai bevándorláspolitikáknak legyen szociális vetülete és valamilyen hozzáadott értéke. Azt is kéri, hogy ne feledkezzenek meg arról sem, hogy a bevándorláspolitikai kihat a munkaerőpiacra, az élet- és munkafeltételekre, valamint az alapvető jogokra is.

1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy 15 évvel az európai bevándorláspolitikai elindítását követően eljött az ideje, hogy az EU és a nemzeti kormányok között az illetékesség kérdéséről folytatott vitákon túllépve, konkrét és célzott politikai intézkedésekkel átültessük a gyakorlatba a Lisszaboni Szerződésben megfogalmazott értékeket és politikai elveket. Az EGSZB szerint konkrét eredményekre van szükség ahhoz, hogy valóban közös bevándorlás-, menekült- és határellenőrzési politikát lehessen kialakítani.

1.3 Közös bevándorláspolitikával az EU jelentős hozzáadott értéket teremthet. Az EGSZB szerint kiemelten kellene kezelni a munkaerő-piaci akadályok és diszkriminációmentesség kérdését. Az EU-nak ki kellene dolgoznia egy közös európai bevándorlási kódexet, illetve hozzá egy kézikönyvet a közös európai vezérelvekről, hogy garantálni lehessen a kódex gyakorlati érvényesítését. Ezzel egyidejűleg egy olyan európai stratégiára is szükség van, amellyel vonzóbbá tehető Európa a tehetségek számára, illetve felszámolhatók a szakképesítésekkel kapcsolatos akadályok. Az EU-nak létre kellene hoznia egy állandó európai platformot a munkavállalási célú migráció kezelésére. Az EGSZB készséggel elvállalná ezt a feladatot. Szívesen lenne az a hely, ahol a szociális partnerek megvitathatnák és kielemezhetnék a munkavállalási célú bevándorlással kapcsolatos nemzeti politikákat, és ahol a felek megoszthatnák egymással bevált módszereiket.

1.4 Az EU elfogadta a közös európai menekültügyi rendszer (SECA) második szakaszát. A tagállamok még mindig eltérő gyakorlatokat és különböző szintű védelmet alkalmaznak. Érvényesíteni kell a gyakorlatban a szolidaritás elvét és a közös felelősségvállalást, hogy kiegyensúlyozottabb legyen a tagállamok között a menedékkérelmek megoszlása. A Dublini Egyezményt olyan rendszerrel kell felváltani, amely nagyobb fokú szolidaritást biztosít, figyelembe veszi a menedékkérők szempontjait is, és biztosítja a felelősségvállalás arányosabb elosztását a tagállamok között. Meg kell erősíteni az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EASO) tevékenységeinek jogköreit is, különös tekintettel a segítségnyújtás operatív tevékenységeire és a közös menekültügyi támogató csoportokra a speciális segítséget igénylő vagy vészhelyzetben levő tagállamokban. Nagyon fontos, hogy az EU biztosítsa, hogy a közös vízumkódexben foglaltaknak megfelelően a tagállamok harmonizáltabban, konzekvensebben, függetlenebbül és rugalmasabban alkalmazzák a humanitárius vízumokat.

1.5 Az európai határpolitikában nagyobb közös felelősségvállalásra van szükség az ellenőrzés, a felügyelet, illetve az adminisztratív eljárások során az elvek és jogok tiszteletben tartása terén. Azok a tagállamok, amelyek a közös külső határok mentén fekszenek, a tömeges bevándorlás és menedékkérők miatt gyakran nehéz helyzetben találják magukat. Az EU-nak pénzügyi, operatív és befogadási szolidaritási eljárásokat kell bevezetnie. A Frontexnek, amellet, hogy szerepét meg kell erősíteni, egy európai határőrkontingensből álló közös európai határőrszolgálatá kell válnia, hogy segítse a tagállamokat. Ezzel párhuzamosan hatékonyabb elszámoltathatósági rendszert kell kidolgozni tevékenységei kapcsán, illetve a gyakorlatban is alkalmazni kell az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség által koordinált operatív együttműködés keretében a külső tengeri határok őrzetére vonatkozó szabályokat, amelyeket a 656/2014 sz. rendelet rögzít.

1.6 Az EU-nak egy nemzetközi szabályozási keretet kellene szorgalmaznia a migrációra vonatkozóan, és aktívan fel kellene lépnie annak érdekében, hogy a tagállamok ratifikáljanak és a gyakorlatba átültessenek a bevándorlók emberi jogaival kapcsolatos nemzetközi szabványokat és eszközöket. Az EU-nak stratégiai szövetséget kellene létrehoznia más olyan nemzetközi szereplőkkel, amelyek szintén foglalkoznak a személyek mobilitásával és az emberi jogokkal kapcsolatos kérdésekkel.

1.7 Ilyen szereplő például az ENSZ vagy az Európa Tanács. A személyek határokon átnyúló mobilitásából eredő problémákat nem lehet csupán a határellenőrzés és -felügyelet externalizációjának szemszögéből szemlélni. A migrációval és a mobilitással kapcsolatos általános megközelítésnek ebből kell kiindulnia. Az EU-nak jogszerű, rugalmas és átlátható eljárások révén más lehetőségeket kell biztosítania az ilyen országok és azok állampolgárai számára a munkavégzési és tanulási célú bevándorlásra. A mobilitási partnerségeknek kiegyensúlyozottabbnak és jogilag kötelező érvényűnek kell lenniük a felek számára. Az Európai Külügyi Szolgálatnak jobban össze kellene hangolnia egymással a külpolitika és a bevándorláspolitikai terén megfogalmazott prioritásokat. Ehhez pedig egy olyan megközelítéshez kell igazodni, amelyben központi elemet jelent az emberi jogok kérdése.

2. Bevezetés: új bevándorlási, menekültügyi és határpolitika 2020-ra

2.1 Az olasz elnökség feltáró vélemény kidolgozására kérte fel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot (EGSZB) a jövőbeli európai bevándorlási, menekültügyi és határpolitikáról. Az EGSZB stratégiai javaslatokkal kíván szolgálni, melyek bevándorlással kapcsolatos korábbi véleményeire épülnek⁽¹⁾. A **szociális partnereknek, a szervezett civil társadalom képviselőinek és a társadalmi párbeszédnek a szerepét** hangsúlyosan meg kell jeleníteni a **2020-as európai bevándorláspolitikai** következő szakaszát megelőző vita folyamat teljes egésze során. Az említett politikák hozzáadott értékének biztosításakor, illetve arányosságuk és hatásuk meghatározásakor **nagyon fontosak a szociális szempontok**.

2.2 Az EGSZB több alkalommal is kifejtette, hogy az európai bevándorláspolitikának **stratégiai jellegűnek, valamint közép- és hosszú távra szólónak** kell lennie, melynek középpontjában az áll, hogy **mindenre kiterjedően** megkönnyítse a nyitott és rugalmas legális befogadási csatornák használatát, garantálja az alapvető jogok tiszteletben tartását, fenntartható és szolidáris megoldásokkal szolgáljon a nemzetközi védelemhez jutás terén, figyelembe vegye a munkaerő-piaci helyzetet, kezelje az integrációs politikák terén felmerülő problémákat és azoknak a kiszolgáltatott helyzetben levő csoportokra gyakorolt hatásait, valamint a rasszizmust és az idegenüldöztetést.

2.3 Az EGSZB fontos kötelezettséget vállalt azért, hogy a bevándorláspolitikákat a bevándorlók részvételével valósítsák meg, elsősorban az **Európai Integrációs Fórum**⁽²⁾ keretében, amelynek létrehozásáról az Európai Bizottság 2009-ben határozott, méghozzá úgy, hogy annak székhelyét az EGSZB adja. A fórum olyan **európai platformmá** vált, amely **megkönnyíti a sokszereplős párbeszédet**, illetve a civil és bevándorlószervezetek **aktív részvételét** az integrációval foglalkozó európai politikákkal kapcsolatos legfontosabb vitákban. A fórum átalakuláson megy át, és ezzel az a célja, hogy minden szempontra kiterjedően foglalkozzon a bevándorláspolitikákkal. Egy, a fórum működéséről és eredményeiről szóló hatásvizsgálati tanulmányból kiindulva **az EGSZB szeretné megerősíteni elkötelezettségét a fórum iránt**. Elsősorban el akarja mélyíteni a kapcsolatokat a bevándorló szervezetekkel, hozzá akar járulni a politikák nyomon követéséhez és javítani akarja az együttműködést az Európai Parlamenttel és a Régiók Bizottságával.

3. Közös bevándorláspolitikai

3.1 Tizenöt év telt el azóta, hogy 1999-ben az Amszterdami Szerződéssel elkezdtek kiépíteni egy közös bevándorlási, menekültügyi és határpolitikát. Az EGSZB szerint a bevándorlásról szóló jövőbeli európai menetrend kialakításakor vissza kell térni az **1999-es tamperei programban**⁽³⁾ **szereplő eredeti alapelvekhez**. Elsősorban a harmadik országok polgárait megillető méltányos és egyenlő bánásmód elvéről, a szolidaritás és a közös felelősségvállalás elvéről, az Európai Alapjogi Chartában szereplő alapvető jogokról és a jogállamiság elvéről van szó. A Lisszaboni Szerződés alapozza meg a **közös munkarendet**. **Teljes mértékben át kell ültetni a gyakorlatba** is ezeket a szerződésekből szereplő **alapelveket**.

⁽¹⁾ EGSZB: Immigration: Integration and Fundamental Rights [Bevándorlás: integráció és alapvető jogok] 2012, <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-30-12-822-en-c.pdf>

⁽²⁾ <http://ec.europa.eu/ewsi/en/policy/legal.cfm>

⁽³⁾ Európai tanácsi következtetések, tamperei program, 1999. október 15–16., SN 200/99

3.2 Az EGSZB megjegyzi, hogy az ambíciók és az európai értékek sok esetben megrekednek a szép szavak szintjén, a gyakorlat és a jogszabályok pedig ellentmondanak ezeknek az értékeknek ⁽⁴⁾. Az EGSZB arra kéri a Tanácsot és a tagállamok képviselőit, hogy **határozottan lépjenek túl a szavak és az elvi nyilatkozatok szintjén, és fogadjanak el konkrét kezdeményezéseket, amelyek megvalósítva kézzelfogható eredményekhez vezetnek**. Ehhez nem elegendő az Európai Bizottsággal és az Európai Parlamenttel való szoros intézményközi együttműködés; a szociális partnerek és a szervezett civil társadalom is kiemelt szereplő kell hogy legyen.

3.3 A földközi-tengeri térségben, illetve a közös külső uniós határok mentén megfigyelhető migrációs problémák jól dokumentáltak, és sok vita folyik róluk a politikában és a médiában is, gyakran már irracionális musba és nacionalista populizmusba átcsapva. Az EGSZB olyan tárgyilagos vitát szorgalmaz, amely objektív és független adatokra és tanulmányokra épül. Egyértelmű prioritásként kell kezelni mindazt, amire valóban szükség van egy **ténylegesen közös bevándorlási, menekültügyi és külsőhatár-politika kialakításához és megerősítéséhez**. Az EGSZB szerint itt az ideje, hogy olyan új európai stratégiát léptessenek életbe a közös európai bevándorláspolitikát illetően, amely kapcsolódik az Európa 2020 stratégiához, és az a célja, hogy **átültesse az elveket a gyakorlatba**.

3.4 Azokban a témákban, amelyeket ilyen jelentős politikai érdeklődés övez a tagállami képviselők részéről, alapvetően fontos, hogy a szóban forgó politikák hatálya alá eső összes harmadik országbeli állampolgár (köztük a papírokkal nem rendelkező migránsok) **alapvető jogai** jelentsék mindennemű jövőbeli politika kiindulópontját ⁽⁵⁾. Kiemelten kell kezelni az EU-ban dolgozó több millió bevándorló **élet- és munkafeltételeinek** javításával kapcsolatos kérdéseket ⁽⁶⁾. Az EGSZB kiemelt figyelmet szentel annak, hogy a **bevándorláspolitikák milyen hatással vannak a szociál- és foglalkoztatáspolitikákra**. Olyan megközelítést szorgalmaz, melynek keretében elemzik a foglalkoztatást és azt, hogy a bevándorláspolitikáknak milyen következményeik vannak a munkavállalók és családjuk társadalmi-gazdasági integrációjának vagy éppen kirekesztésének szempontjából ⁽⁷⁾.

3.5 A harmadik országok állampolgárainak egy uniós országba való belépésére és ott tartózkodására vonatkozó politikák a tagállamok és az EU közös, megosztott hatáskörébe tartoznak. A Lisszaboni Szerződés kimondja, hogy az EU-nak a folyamat minden szakaszára kiterjedően ki kell dolgoznia egy közös bevándorláspolitikát. Az EGSZB szerint nagy hozzáadott értéket jelent az, ha az EU ágazati szabályozások helyett olyan közös politikát és szabályozást alakít ki a foglalkoztatásra és az oktatásra vonatkozóan, amely **horizontális megközelítésre épülve magas szintű harmonizációt biztosít** ⁽⁸⁾. A jelenlegi szabályozási keret szétforgácsolt és átláthatatlan. Ez **jogbizonytalanságot és politikai következetlenséget** teremt, amivel pedig mielőbb foglalkozni kell.

3.6 Az EGSZB úgy véli, hogy egy **bevándorlási kódexszel** meg kellene erősíteni a hatályos jogszabályokat. A kódexszel átláthatóbbá és jogilag egyértelműbbé kellene tenni, hogy milyen (szabadság)jogai vannak a harmadik országok EU-ban élő állampolgárainak. Emellett egy, a (hivatalos papírokkal nem rendelkező bevándorlókra is alkalmazandó) jogokra és közös normákra vonatkozó egységes és átlátható kerettel meg kellene erősíteni a jogszabályokat is ⁽⁹⁾. A kódexnek foglalkoznia kellene a harmadik országok EU-ban munkát vállaló állampolgárainak társadalmi-gazdasági helyzetével is ⁽¹⁰⁾. Kiemelten kellene kezelni a munkaerő-piaci diszkrimináció és rasszizmus elleni küzdelmet, illetve azt is, hogy a bevándorlókra is mielőbb az uniós polgárokéival azonos jogok és normák vonatkozzanak. Ehhez segítséget jelenthet egy **kézikönyv a közös európai vezérelvekről**.

3.7 Meg kell oldani az egyik legjelentősebb problémát is, amellyel sok bevándorló és vállalat szembesül Európában: **az oktatási és szakmai képesítések elismerését** ⁽¹¹⁾. Az EGSZB szorgalmazza, hogy dolgozzanak ki egy **európai stratégiát** arra, hogy az EU-t nemzetközi szinten **vonzóbbá tegyék a tehetségek számára**, illetve hogy számolják fel a diplomák és szakképesítések elismerésének útjában álló indokolatlan akadályokat. Ezzel párhuzamosan el kellene fogadni **horizontális jogszabályokat** ⁽¹²⁾.

⁽⁴⁾ CESE 343/2009 – SOC/320 (HL C 218., 2009.9.11., 78. o.).

⁽⁵⁾ HL C 128., 2010.5.18., 29. o.

⁽⁶⁾ Európai Szakszervezetek Szövetsége, cselekvési terv a migrációról, elfogadás az ETUC végrehajtó bizottságban: 2013. március 5–6., http://www.etuc.org/documents/action-plan-migration#.U_MOE-JU3To

⁽⁷⁾ 2010. március 17-i EGSZB-vélemény, CESE 450/2010 (HL C 354., 2010.12.28., 16. o.).

⁽⁸⁾ HL C 286., 2005.11.17., 20. o.

⁽⁹⁾ 2010. szeptember 15-i EGSZB-vélemény, SOC/373 (HL C 48., 2011.2.15., 6. o.). Az EGSZB hangsúlyozta, hogy harmonizálni kell az EU-ban hivatalos papírok nélkül élő bevándorlók jogait. Lásd a véleménytervezet 11.2. pontját.

⁽¹⁰⁾ Európai Szakszervezetek Szövetsége, cselekvési terv a migrációról, elfogadás az ETUC végrehajtó bizottságban: 2013. március 5–6., http://www.etuc.org/documents/action-plan-migration#.U_MOE-JU3To

⁽¹¹⁾ 2010. szeptember 15-i EGSZB-vélemény, SOC/373 (HL C 48., 2011.2.15., 6. o.).

⁽¹²⁾ HL C 80., 2002.4.3., 37. o. 2010. szeptember 15-i EGSZB-vélemény, SOC/373 (HL C 48., 2011.2.15., 6. o.).

3.8 Ennek kapcsán alaposan figyelembe kellene venni a tagállamok **demográfiai és munkaerő-piaci helyzetét**, illetve azt, hogy többségükben **öregszik a népesség. A bevándorlás szerepe a demográfiai kihívások fényében** című 2011-es feltáró véleményében⁽¹³⁾ az EGSZB hangsúlyozta, hogy az elkövetkezendő években növelni kell a harmadik országokból érkező munkavállalók és családok bevándorlásának mértékét. Az EU-nak **nyitott és rugalmas jogszabályokra** van szüksége, amelyek mind a magasan és közepesen képzett munkaerő, mind az alacsonyabb képzettséget igénylő tevékenységeket végző munkavállalók számára lehetővé teszik a törvényes és átlátható módon történő munkavállalási célú bevándorlást, mindaddig, amíg a tagállamok továbbra is szabadon határozhatják meg, hogy ezen országokból hány állampolgár beutazását engedélyezik. Az EGSZB szerint kiemelten kellene kezelni a **munkaerő-piaci akadályok és diszkriminációmentesség** kérdését az olyan kiszolgáltatott helyzetben levő migráns csoportok esetében, mint amilyenek például a nők. Ugyanakkor azonban el kell ismerni azt is, hogy nem a bevándorlás az egyetlen válasz a munkaerő-piaci hiányosságokra, a tagállamok pedig fontolóra vehetnek más kiegészítő megoldásokat is, amelyek akár alkalmasabbak is lehetnek.

3.9 Az EU-nak létre kellene hoznia egy **munkavállalási célú migrációval foglalkozó állandó európai platformot** az EGSZB keretében, ahol a szociális partnerek, a tagállamok állami foglalkoztatási szolgálata, a munkaközvetítő irodák és más érdekelt megvitátnák és elemeznék a munkavállalási célú migrációval foglalkozó nemzeti politikákat, továbbá megosztanák egymással a munkaerő-piaci igények és az egyenlőségen alapuló társadalmi-gazdasági integráció előtt álló akadályok meghatározásával kapcsolatos gyakorlatokat. Az EGSZB megerősíti, hogy támogatja az Európai Bizottságot⁽¹⁴⁾, és azt javasolja a Tanácsnak, hogy küldjön felkérést egy ilyen platform létrehozásáról szóló feltáró vélemény kidolgozására vonatkozóan.

4. A közös menekültügyi politika: a közös európai menekültügyi rendszer

4.1 Az EGSZB üdvözlöi a **menekültügyi rendszer második szakaszának** elfogadását. A jogszabályok magas szintű harmonizációjának ellenére azonban még túl nagy mozgástere maradt a nemzeti jogalkotásnak, ami a tagállamok számára lehetővé teszi, hogy rendkívül eltérő politikákat és filozófiákat kövessenek⁽¹⁵⁾. A különböző hagyományok megmaradtak, és a tagállamok továbbra is eltérő szintű védelmet alkalmaznak⁽¹⁶⁾. Az EU-nak előtérbe kell helyeznie a **magas szintű védelem elérését – csökkentve a jelenlegi mérlegelési mozgástereket** – és a menedékkérők **hatékony jogorvoslathoz juttatását**, annak érdekében, hogy a jogok és az elvek a gyakorlatban is érvényesüljenek.

4.2 A **Dublini Egyezmény** meghatározza, hogy az egyes menekültügyi kérelmek elbírálása melyik tagállam feladata. Az EGSZB azonban úgy véli, hogy ez a rendszer nem biztosítja a szolidaritást az uniós tagállamok között. A mechanizmust abból kiindulva alakították ki, hogy hasonlóak a tagállamok menekültügyi rendszerei, ez azonban mind a mai napig nincs így. A Dublini Egyezményt **olyan rendszerrel** kell felváltani, amely **nagyobb fokú szolidaritást biztosít az EU-n belül**, figyelembe veszi a menedékkérők szempontjait is, és biztosítja a felelősségi körök arányosabb elosztását a tagállamok között⁽¹⁷⁾.

4.3 A máltai **Európai Menekültügyi Támogatási Hivatalt (EASO)** alkalmasabbá kell tenni arra, hogy egyértelműen feltárja és értékelje az EU menekültügyi helyzetét⁽¹⁸⁾ és a menekültüggyel kapcsolatos tagállami gyakorlatokban jelentkező eltéréseket és a jogszabályi eltéréseket, valamint hogy javaslatokat tegyen a közös európai menekültügyi rendszer szükséges egyedi módosításaira. Az EASO-t még inkább a közös menekültügyi rendszer második szakaszára vonatkozó eredmények nyomkövetési és elemző központjává kellene fejleszteni, amely szoros együttműködést folytat az Európai Unió Alapjogi Ügynökségével (FRA). Az EGSZB azt javasolja, hogy erősítsék meg az EASO azon jogköreit, amelyek alapján **közös menekültügyi támogató csoportok** (*asylum support teams*) révén folyamatos technikai és operatív támogatást nyújthat a menekültügyi és befogadási rendszerekkel kapcsolatban speciális segítséget igénylő vagy vészhelyzetben levő tagállamok részére.

4.4 Az EGSZB már több alkalommal kérte, hogy az Európai Unió – a szomszédos országokkal együtt és a civil szervezetekkel szorosan együttműködve⁽¹⁹⁾ – hozzon létre az EU által finanszírozott **regionális védelmi és befogadási programokat**, amelyek az UNHCR⁽²⁰⁾ modelljét követik. Mielőtt e politika további támogatásáról döntenének, független értékelést kellene készíteni az összes programról és az ezek végrehajtására előirányzott finanszírozásról, és csak ezután kellene kibővíteni és új uniós szerepvállalási mechanizmussá formálni őket. Úgy tűnik, hogy a létező programok inkább annak megakadályozását célozzák, hogy a menedékkérők bejussanak az EU területére és nemzetközi védelemhez jussanak, és nem arra törekednek, hogy ténylegesen javítsák a menekültek védelmét⁽²¹⁾.

⁽¹³⁾ HL C 48., 2011.2.15., 6. o.

⁽¹⁴⁾ 2009. november 4-i EGSZB-velemény, SOC/352, 4.4.14. pont (HL C 128., 2010.5.18., 80. o.). 2014. március 11-i közleményében (COM(2014) 154 final) az Európai Bizottság ismét betervezte a platformra vonatkozó kezdeményezést, amelyet a Tanács a stockholmi programban elutasított.

⁽¹⁵⁾ <http://www.unhcr.org/pages/49c3646c4d6.html>

⁽¹⁶⁾ Lásd az EGSZB 2008. március 12-i véleményét a következő tárgyban: „Zöld könyv a jövőbeni Közös Európai Menekültügyi Rendszerről” (előadó: An Le Nouail Marlière), HL C 204., 2008.8.9., 77. o., 1.1. pont.

⁽¹⁷⁾ Lásd az EGSZB 2008. március 12-i véleményét a következő tárgyban: „Zöld könyv a jövőbeni Közös Európai Menekültügyi Rendszerről” (előadó: An Le Nouail Marlière), HL C 204., 2008.8.9., 77. o.

⁽¹⁸⁾ <http://easo.europa.eu/wp-content/uploads/EASO-AR-final1.pdf>

⁽¹⁹⁾ Lásd a 2008. február 25-i EGSZB-veleményt, SOC/320, HL C 218., 2009.9.11., 78. o.

⁽²⁰⁾ Az UNHCR 2011. júliusi letelepítési kézikönyve (2013-ban és 2014-ben felülvizsgált változatok), a következő weblapon érhető hozzá: <http://www.unhcr.org/4a2ccf4c6.html>

⁽²¹⁾ Ugyanott, 7.2.2. pont.

4.5 Ezeket a regionális programokat **letelepítési programokkal** lehetne megerősíteni, amelyek egy befogadási mechanizmust alakítanak ki harmadik országokban menekültstátust kapott személyek részére, akik így állandó jelleggel valamelyik uniós tagállamban tartózkodhatnak. E programok kidolgozása előtt is feltétlenül meg kell vizsgálni a szervezett civil társadalom és a nemzetközi szervek tapasztalatait. Az EGSZB azt javasolja, hogy megfelelően megosztott kötelezettségvállalás és **áttelepítési programok** megvalósítása révén javítsák az EU-n belüli szolidaritást és felelősségvállalást. Ezzel párhuzamosan meg kellene vizsgálni egy **az EU-ban benyújtott menedékkérelmek kezelésére vonatkozó közös rendszer** létrehozását és annak a lehetőségét, hogy a jóváhagyott menedékkérelmek esetében kialakítsák a kölcsönös elismerés elvét, továbbá biztosítsák a védelemben részesülő személyek szabad mozgását.

4.6 Az EGSZB azt is szükségesnek tartja, hogy megkönnyítsék a védelemre szoruló személyek EU-ba történő bejutását, és azt javasolja, hogy a közös vízumkódexben foglaltaknak megfelelően a tagállamok harmonizáltabban, következetesebben, függetlenebbül és rugalmasabban alkalmazzák a **humanitárius vízumokat**, hozzanak létre egy mechanizmust ezen eszköz gyakorlati megvalósításának nyomon követésére, a kérelmezők jussanak hatékony igazságszolgáltatáshoz, valamint hogy elutasítás esetén jogorvoslattal élhessenek⁽²²⁾. Az EGSZB támogatja a vízumkódex átdolgozására vonatkozó új európai bizottsági javaslatot⁽²³⁾, és azt szeretné, ha a tárgyalások biztosítanák a humanitárius vízumok alkalmazását.

5. Közös határpolitika

5.1 A schengeni térség létrehozása az európai integrációs projekt egyik legjelentősebb vívmánya. Az EU külső határai az összes schengeni tagállam közös határai, és a **felelősségvállalásnak is közösnek kell lennie a határok ellenőrzése és felügyelete, illetve az adminisztratív eljárások során az elvek és jogok tiszteletben tartása terén**. Azok a tagállamok, amelyek földrajzi helyzetük folytán a közös külső határok mentén fekszenek, a bevándorlók és menedékkérők tömegei miatt gyakran nehéz helyzetben találják magukat. Az EGSZB hangsúlyozza a **szolidaritás és az igazságos felelősségmegosztás** elvének fontosságát, amelyről az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 80. cikke rendelkezik. Az Európai Uniónak a **pénzügyi, operatív és befogadással kapcsolatos szolidaritásra vonatkozó eljárásokat** kell kialakítania, tekintetbe véve az egyes tagállamok gazdasági és társadalmi helyzetét, valamint az azon tagállamoknak nyújtandó támogatás szükségességét, amelyek menekültügyi rendszerére nagyobb nyomás nehezedik.

5.2 A Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex szabályozza a határátlépéseket és az ellenőrzéseket, figyelembe véve azokat a követelményeket, amelyeket a harmadik országok állampolgárainak teljesíteniük kell ahhoz, hogy beléphessenek az EU területére, és ott tartózkodhassanak. Az EU listákat állít össze azokról az országokról, amelyek állampolgáraival szemben vízumkötelezettség van érvényben, és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó, a vízumkódexben meghatározott közös politikát alkalmaz. Az EGSZB azt ajánlja, hogy kiemelten kezeljék **mindkét kódex következetes, rugalmas és hatékony alkalmazását**, továbbá ügyeljenek arra, hogy a harmadik országok állampolgárai számára előírt jogok és garanciák érvényesíthetők legyenek.

5.3 Az EU-nak nagyobb felelősséget kell vállalnia a külső határok ellenőrzésében. A **Frontex** (a külső határok igazgatásáért felelős ügynökség) szerepét meg kell erősíteni, mégpedig nem kizárólag pénzügyi szempontból, hanem hatásköri és operatív szinten is. Az EGSZB megismétli azt a javaslatát, hogy a tagállamok segítségére alakítsák a Frontextet⁽²⁴⁾ egy európai határőrkontingensből álló⁽²⁵⁾ **közös európai határőrszolgálat**⁽²⁶⁾. Ezzel párhuzamosan hatékonyabb és módszeresebb elszámoltathatósági rendszert kell kidolgozni a Frontex tevékenységei, továbbá a közös és az információcserére vonatkozó műveletei kapcsán, beleértve az EUROSUR (európai határőrizeti rendszer) keretében végzett tevékenységeket is. Meg kell erősíteni az alapvető jogokkal kapcsolatos konzultatív fórum⁽²⁷⁾ szerepét, és ki kell dolgozni egy panasztételi mechanizmust (complaint mechanism)⁽²⁸⁾.

⁽²²⁾ A vízumkódex 19. cikkének (4) bekezdése és 25. cikkének (1) bekezdése. 2009. július 13-i 810/2009/EK rendelet a Közös Vízumkódex (Vízumkódex) létrehozásáról HL L 243., 2009.9.15., 1. o.

⁽²³⁾ Az Európai Bizottság javaslata az Unió Vízumkódex (vízumkódex) létrehozására irányuló rendeletre (átdolgozás) {SWD(2014) 67 final} {SWD(2014) 68 final}, COM(2014) 164 final, Brüsszel, 2014. április 1.

⁽²⁴⁾ HL C 44., 2011.2.11., 162. o.

⁽²⁵⁾ S. Carrera (2010), *Towards a Common European Border Service*; a brüsszeli székhelyű CEPS (Európai Politikai Tanulmányok Központja) munkadokumentumai.

⁽²⁶⁾ Az Európai Tanács 2014. június 26–27-i ülésének következtetései szerint létrehozása lehetőségének és megvalósíthatóságának tanulmányozása az egyik kiemelt politikai feladat a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség 2020-ig tartó menetrendje keretében. Az Európai Tanács 2014. június 26–27-i következtetései, EUCO 79/14, Brüsszel, 2014. június 27.

⁽²⁷⁾ <http://frontex.europa.eu/news/first-annual-report-of-the-frontex-consultative-forum-on-fundamental-rights-published-WDPS/jn>

⁽²⁸⁾ <http://www.ombudsman.europa.eu/hu/cases/specialreport.faces/en/52465/html.bookmark>

5.4 Az EGSZB már kinyilvánította az intelligensebb határok kialakítása és különösen a kilépési/belépési regisztrációs rendszer (SRES) és a regisztráltutas-program iránti támogatását⁽²⁹⁾. Mielőtt más nagyszabású informatikai rendszereket alakítanak ki, független értékelésnek kellene alávetni a Vízuminformációs Rendszert (VIS) és a Schengeni Információs Rendszer második generációját (SIS-II)⁽³⁰⁾. Az e rendszerek és az intelligens határookra vonatkozó csomag közötti kapcsolatok nem világosak, és nagyon fontos, hogy ne fejlesszenek ki több olyan rendszert, amelyeknek nem vizsgálták meg a szükségességét, arányosságát és az alapvető jogokkal való összeegyeztethetőségét⁽³¹⁾.

5.5 Azok a szabályok, amelyek a **tengeri határok felügyeletével kapcsolatos műveletek során esetleg szükségessé váló keresésre és mentésre** vonatkoznak, alapvető fontosságú közös kihívást jelentenek. A tagállamokra kötelezettségek hárulnak a nemzetközi jog alapján, amely előírja a menedékkérők és az iratokkal nem rendelkező migránsok emberi jogainak tiszteletben tartását. Az EGSZB üdvözlí a Frontex által koordinált operatív együttműködés keretében a külső tengeri határok őrizetére vonatkozó szabályok megállapításáról szóló rendelet⁽³²⁾ elfogadását és hatálybalépését. Az EGSZB szerint kiemelten kell kezelni az említett mentési szabályok **tényleges alkalmazását**.

5.6 Az **emberkereskedelem és -csempészet** elleni küzdelem során az áldozatok számára mindig biztosítani kell a nemzetközi humanitárius jogszabályokban és az európai emberjogi egyezményekben előírt védelmet. Az EGSZB úgy véli, hogy **az iratokkal nem rendelkező személyek nem jogfosztott emberek, és nem is bűnözők**. Alapvető jogaitak védenie kell az EU-nak és a tagállamoknak. Nem helyes az „illegális bevándorlás” kifejezés használata olyankor, amikor jogilag rendezetlen helyzetű migránsokról van szó. A jogilag rendezetlen bevándorlás és a bűnözés között feltételezett kapcsolat tápot ad a félelemnek és az idegengyűlöletnek.

6. A bevándorlási politikák külkapcsolati dimenziói

6.1 Az EGSZB azt javasolta⁽³³⁾, hogy az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya, valamint a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Egyezségokmánya alapján az EU segítse elő egy, a **migrációra vonatkozó nemzetközi jogi keret** létrejöttét. Ennek a nemzetközi jogi keretnek magában kell foglalnia a főbb ILO-egyezményeket, valamint a vendégmunkások és családtagjaik jogainak védelméről szóló nemzetközi ENSZ-egyezményt, amelyet az Unió tagállamai még nem ratifikáltak⁽³⁴⁾.

6.2 Az EGSZB arra kéri az uniós intézményeket, hogy hozzanak létre **stratégiai szövetséget olyan más nemzetközi szereplőkkel** – például az ENSZ-szel vagy az Európa Tanáccsal –, amelyek szintén foglalkoznak a személyek mobilitásával és az emberi jogokkal kapcsolatos kérdésekkel. Az EU-nak elő kell mozdítania a nemzetközi szervezeteken – ilyen például az ENSZ, az Európa Tanács és az ILO – belül elfogadott közös nemzetközi szabályok érvényesítését, amelyek a bevándorlók, a menedékkérők és a menekültek jogaira és szabadságjogaira vonatkoznak.

6.3 Az EGSZB több ízben is támogatta a **migrációval és a mobilitással kapcsolatos általános megközelítést**⁽³⁵⁾ és különféle mobilitási partnerségek aláírását. A személyek határokon átnyúló mobilitásából eredő problémákat nem lehet csupán a határellenőrzés, illetve az ilyen ellenőrzés harmadik országokba történő „externalizációjának” szemszögéből szemlélni. Az EGSZB számos alkalommal támogatta az említett megközelítést mint a legmegfelelőbb keretet. A közös bevándorláspolitikának „átfogó megközelítéssel” kell rendelkeznie, túllépve egy biztonsági és rendőrségi megfontolások alapján kialakított megközelítésen, amely kriminalizálja a személyek mobilitását, és erőltetett módon összefüggésbe hozza az EU-t fenyegető más tényezőkkel.

6.4 A mobilitási partnerségeknek átfogóbb és kiegyensúlyozottabb módon kell tartalmazniuk a mobilitással és a legális migrációval kapcsolatos szempontokat, és a legális migrációt prioritásként kell kezelniük. Az EGSZB támogatja a néhány származási országgal kötött mobilitási partnerségeket⁽³⁶⁾, de azt javasolja, hogy ezek a megállapodások **kiegyensúlyozottabbak és jogilag kötelező érvényűek** legyenek a felek számára. Mindeddig a rendezetlen jogi helyzetű bevándorlók biztonságára, visszatérésére, visszafogadására és a határőrizetre helyezték a hangsúlyt. Az EU-nak **jogszerű, rugalmas és átlátható eljárások** révén az ilyen országok és azok állampolgárai számára a munkavégzési és tanulási célú bevándorlásra is lehetőségeket kell biztosítania.

⁽²⁹⁾ HL C 271., 2013.9.19., 97. o.

⁽³⁰⁾ Lásd a 2012. július 11-i EGSZB-vélemény (SOC/456) 16.2. pontját, HL C 299., 2012.10.4., 108. o.

⁽³¹⁾ http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/docs/publications/eg_e_opinion_28_ethics_security_surveillance_technologies.pdf
Lásd az Európai Számvevőszék jelentését http://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/sr14_03/sr14_03_hu.pdf

⁽³²⁾ 656/2014/EU rendelet (2014. május 15.) az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség által koordinált operatív együttműködés keretében a külső tengeri határok őrizetére vonatkozó szabályok megállapításáról, 2014. június 27., HL L 189., 2014.6.27., 93. o.

⁽³³⁾ Az EGSZB véleménye, HL C 44., 2008.2.16., 91. o.

⁽³⁴⁾ Az EGSZB véleménye, HL C 302., 2004.12.7., 49. o.

⁽³⁵⁾ REX/351, HL C 191., 2012.6.29., 134. o.

⁽³⁶⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: Európai bevándorláspolitikai és kapcsolatok a harmadik országokkal (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

6.5 Az EGSZB konkrétan azt javasolja, hogy az EU **nyisson új csatornákat** a partnerországok részére **a személyek mobilitásának, a vízumok megszerzésének, valamint az új bevándorlók bebocsátásának megkönnyítésére**. Az EGSZB támogatja, hogy az új mobilitási partnerségek az alábbi egyéb témakörökre is kiterjedjenek:

- az EU-ban rendelkezésre álló üres álláshelyekkel kapcsolatos információk hozzáférhetőségének javítása,
- kapacitásjavítás a munkaerő-kereslet és -kínálat kiegyensúlyozása érdekében,
- a tanulmányi és szakmai kompetenciák és képzettségek elismerése,
- jogi keretek kidolgozása és alkalmazása a nyugdíjjogosultságok átvitelének javítása érdekében,
- intézkedések az együttműködés javítására a kompetenciák és a munkaerő-kereslet és -kínálat egyensúlyba hozása terén,
- a befogadásra és a „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállásra vonatkozó jogszabályok rugalmassá tétele az önkéntes hazatérés támogatására, amelynek során a bevándorlók nem veszítenék el tartózkodáshoz való jogukat.

6.6 A bevándorlási és menekültügyi politikával kapcsolatban **jobban össze kell hangolni az EU külpolitikai és bevándorláspolitikai prioritásait**. Az Európai Külügyi Szolgálatnak (EKSZ) a ráháruló szerepnek megfelelően foglalkoznia kell a bevándorlási, menekültügyi és határigazgatási politikákkal, hogy erősítse az ezek közötti összhangot, túllépve a tagállami belügyminisztériumok megfontolásain. Emellett a nagyobb demokratikus kontroll érdekében a Parlament szerepét is növelni kell ezen a területen ⁽³⁷⁾.

Kelt Brüsszelben, 2014. szeptember 11-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽³⁷⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: Európai bevándorláspolitikai és kapcsolatok a harmadik országokkal (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Szociális hatású beruházások**(saját kezdeményezésű vélemény)**

(2014/C 458/03)

Főelőadó: **Ariane RODERT**

2014. június 5-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

*Szociális hatású beruházások**(saját kezdeményezésű vélemény).*

Az EGSZB elnöksége 2014. június 3-án megbízta az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. szeptember 10–11-én tartott 501. plenáris ülésén (a 2014. szeptember 11-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Ariane Rodert személyében, továbbá 176 szavazattal 37 ellenében, 19 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözlöi a szociális hatású beruházások iránti érdeklődést, azonban kiemeli, hogy az a szociális beruházási csomag (SIP) és a szociális vállalkozási kezdeményezés (SBI) összefüggésében vizsgálendő.

1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a szociális hatású beruházások lényege a különféle ágazatközi erőforrások ötvözése szociális hatás elérése érdekében, és azt a szociális pénzügyi ökoszisztéma egyik elemének tartja.

1.3 A szociális hatású beruházások célja nem a szociális ágazat fő tevékenységeinek finanszírozásáért való állami felelősség átvállalása, hanem inkább más finanszírozási eszközök kiegészítése kell hogy legyen. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságban kezdeményezett vitát arról, hogy a költségvetési egyensúlyi szabály („arany szabály”) alapján a GMU fiskális szabályrendszere keretében a szociális beruházásokat is vegyék ki az állami nettó hiány kiszámításából.

1.4 Mivel látható, hogy a forrásokhoz való hozzájutás a kkv-k számára általánosságban nehézséget jelent, a különféle vállalkozási modellekhez illeszkedő, egyedi pénzügyi ökoszisztémák alakítandók ki. Az EGSZB ugyanakkor aláhúzza, hogy a szociális hatású beruházások nem a vállalati társadalmi felelősségvállalásra irányulnak, hanem inkább a szociális vállalkozási kezdeményezés fogalmi szerinti szociális vállalkozásokba való beruházást célozzák.

1.5 A beruházások szociális hatásának a megtérülés részeként való felmérését illetően az EGSZB arra kéri az érdekelteket, hogy új módszerek kidolgozása helyett használják fel az eddigi eredményeket, valamint az Európai Bizottság és az EGSZB által e téren meghatározott alapelveket.

1.6 Az EGSZB szerint a szociális hatású beruházás legjobb modelljeit az olyan, gyakran garantált elemet tartalmazó hibridtőke-megoldások jelentik, mint az ötvözött türelmes tőke. Az Európai Bizottságnak fel kellene tárnia a megjelenő innovatív eszközök átfogó pénzügyi ökoszisztémáját, és át kellene tekintenie az általa a szociális gazdaság vállalkozásai és a szociálpolitikai innováció tőkeellátottságára gyakorolt esetleg kedvező hatást.

1.7 Új beruházási eszközök kifejlesztésekor fontolóra kell venni a szociális vállalkozások sajátosságait a magas színvonalú szolgáltatásokhoz való hozzáférésüknek és a szolgáltatás folytonosságának biztosítása érdekében.

1.8 Mivel a szociális gazdaság és a szociális vállalkozások számos tagállamban alulfejlettek, a szociális beruházási piac kiépítése másodlagos a szociális vállalkozási kezdeményezés tagállami szintű maradéktalan megvalósításához képest, ami olyan, egyaránt fontos lépéseket igényel, mint a kapacitásépítés, valamint az elismerés és az ismertség növelése.

1.9 A szociális gazdaság vállalkozásai szoros kapcsolatban állnak a civil társadalommal. A szektor eredményeinek és a szociális gazdaság egyedi modelljeinek az elismerése és a megőrzése döntő fontosságú az ágazatok közti bizalom és innovatív partnerségek kialakításához, amire nagy szükség van.

2. Bevezetés

2.1 Európa túlságosan lassan lábál ki egy soha nem látott mértékű válságból, és továbbra is számottevő társadalmi kihívások előtt áll, amelyek szociális innovációt, strukturális változásokat, valamint szilárd és fenntartható szociális jóléti rendszereket igényelnek. Ezért a társadalom valamennyi érintettjének és erőforrásának a mozgósítása szükséges ahhoz, hogy az európai szociális helyzet támogatásának és javításának új, fenntartható megoldásait alakítsuk ki.

2.2 Ennek kapcsán az Európai Bizottság szociális beruházási csomagja ⁽¹⁾ hangsúlyozza a jól megtervezett szociális jóléti rendszerek jelentőségét, amelyek a szociális vállalkozásokat és vállalkozókat ⁽²⁾ az állami szektor erőfeszítéseit kiegészítő változások és innováció úttörőiként támogatják.

2.3 Emellett az Európai Bizottság szociális vállalkozási kezdeményezése ⁽³⁾ az európai szociális vállalkozás és szociális gazdaság továbbfejlesztésének kedvező környezet kialakítását kezeli prioritásként. Az EGSZB szakértelmével nyújtott segítséget a tárgyban az évek során ⁽⁴⁾. Mindkét fenti uniós szakpolitikai keret egyértelműen megállapítja, hogy a szociális gazdasági vállalkozásoknak jobb hozzáférésre van szükségük a személyre szabott finanszírozási forrásokhoz.

2.4 Nő továbbá az érdeklődés a beruházók körében a kedvező szociális vagy környezeti hatások pénzügyi hozammal való összekötése iránt ⁽⁵⁾. 2013. júniusban a G8-ak szociális hatású beruházásokkal foglalkozó fórumán szociális hatású beruházási munkacsoport ⁽⁶⁾ jött létre, amelynek célja, hogy elősegítse a szociális hatású beruházások piacának kialakulását. A munkacsoport által napjainkban készített jelentés ajánlásait 2014. szeptemberben teszik majd közzé.

2.5 Jelen vélemény a szociális gazdasági vállalkozások és a szociális hatású beruházások kilátásait tárja fel, mivel ezek képesek a szociális szükségletek kielégítésére és a szociálpolitikák megerősítésére irányuló állami erőfeszítések kiegészítésére. Hozzájárul a szociális hatású beruházási munkacsoport munkájához, azonban a szociális gazdasági vállalkozások forráshoz jutásáról szóló szélesebb körű vitához is adalékol kíván szolgálni.

3. Szociális hatású beruházások

3.1 Az EGSZB **üdvözl**i a szociális hatású beruházások iránti **érdeklődést**, azonban kiemeli, hogy azok **a szociális beruházási csomag és a szociális vállalkozási kezdeményezés összefüggésében** vizsgálandók, és a szociális szükségletek kielégítését célzó szociális innováció támogatására kell hogy összpontosítsanak, nem pedig a jövedelemtermelésre. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a közös kiindulópont a szociális szükséglet legyen, majd a legjobb megoldások azonosítása, végül pedig, harmadik lépésként a fellépés legjobb finanszírozási módjának megtalálása.

3.2 Az EGSZB úgy véli, hogy **a szociális hatású beruházások lényege a különféle** – állami, magántulajdonú és szociális gazdaságbeli – **ágazatközi erőforrások ötvözése**, szociális hatás elérése érdekében. E tekintetben a szociális hatású beruházások a szociális pénzügyi ökoszisztéma egyik elemét alkotják.

3.3 Mivel azonban még kialakulóban lévő területről van szó, az EGSZB arra kéri a különböző érdekeltet, hogy **ne határozzák meg túl gyorsan vagy túl szűk körűen a kategóriát**, hanem inkább azonosítsák a közös tulajdonságokat, és kövessék nyomon, hogyan alakul a terület a tagállamokban. Döntő, hogy a magántőkeből történő szociális beruházás célja ne a szociális ágazat alaptevékenységeinek finanszírozásáért való, szociális szabályokon vagy törvényes jogokon alapuló állami felelősség átvállalása legyen.

⁽¹⁾ COM(2013) 83 final.

⁽²⁾ A szociális gazdaság, amelyet a „harmadik szektor”-nak is szokás hívni, olyan nem kormányzati szereplőket foglal magába, mint a közösségi szervezetek, az önkéntesszervezetek és a szociálisan kedvező hatású tevékenységeket végző szociális vállalkozások. A szociális vállalkozások olyan cégek, amelyek célkitűzései elsősorban szociális jellegűek, és amelyek bevételüket általában visszaforgatják a vállalkozásba vagy a közösségnek szentelik, ahelyett hogy a tulajdonosok vagy részvényesek között profitként osztanák szét.

⁽³⁾ COM(2011) 682 final.

⁽⁴⁾ HL C 318., 2009.12.23., 22. o., HL C 24., 2012.1.28., 1. o., HL C 229., 2012.7.31., 44. o., HL C 229., 2012.7.31., 55. o. és HL C 170., 2014.6.5., 18. o.

⁽⁵⁾ Az érdeklődők közé tartozik a kockázatitőke-befektetőktől a nyugdíjalapokig terjedő magánbefektetői kör, az alapítványok, az állami és magántulajdonú bankok, valamint az olyan hálózatok, mint a TONIIC, az EVPA és az Ashoka támogató hálózat.

⁽⁶⁾ <https://www.gov.uk/government/groups/social-impact-investment-taskforce>

3.4 A szociális hatású beruházások iránti érdeklődés tagadhatatlan, de még új, kialakulóban lévő jelenség. Az első kihívás **a fogalom és a tervezett beruházási célok körülírása**. A G8-asok jelenlegi vitájának fókuszában a szociális vállalkozások állnak, amelyek kapcsán több beruházási alcél is megfogalmazódik. Ezen alcélok szociális jellegű és profitorientált küldetések különböző kombinációit tartalmazzák: fő tevékenységként (szociális vállalkozások – kizárólag szociális cél által vezérelt) vagy melléktevékenységként (kkv-k – profitorientált, de szociális célokat is kitűző). Érdemes megjegyezni, hogy bár a szociális vállalkozások sajátos jellegűek, azért a gazdaság normál alkotórészei közé tartoznak.

3.5 Jóllehet manapság számos vállalat tesz némi szociális vagy környezeti kötelezettségvállalást, nem mindegyikük minősíthető szociális vállalkozásnak. Egyes cégek részt vesznek a **vállalati társadalmi felelősségvállalásban** (CSR), amelyet az Európai Bizottság a vállalkozások által szociális vagy környezeti hatásukért vállalt felelősségként⁽⁷⁾ definiál. Ez a klasszikus profitorientált cégek önkéntes lépése.

3.6 Az EGSZB ezért kiemeli, hogy bármely e területtel kapcsolatos kezdeményezésnek illeszkednie kell a szociális vállalkozásnak **a szociális vállalkozási kezdeményezés szerinti jellemzéséhez**, mivel az jól ragadja meg az egyes tagállamok különféle szociális vállalkozási modelljeinek a lényegét. A szociális vállalkozási kezdeményezés szerint a szociális vállalkozás „mint a szociális gazdaság szereplője ugyanis olyan vállalkozás, amelynek elsődleges célja az, hogy társadalmi hatást érjen el, nem pedig az, hogy tulajdonosainak vagy részvényeseinek hasznot hozzon”, és három alapvető kritériumnak felel meg⁽⁸⁾.

3.7 Ezt szem előtt tartva az EGSZB döntőnek ítéli **személyre szabott pénzügyi ökoszisztémák kialakítását**, eszközök, modellek és termékek széles körét kínálva valamennyi különböző sémához és struktúrához, a társadalmi felelősséget vállaló cégektől a szociális tevékenység végzésére irányuló szociális gazdasági vállalkozásokig, szem előtt tartva, hogy ezek nem mindig egyformák. Jóllehet a szociális hatású beruházási kezdeményezések főként ez utóbbit célozzák, megjegyzendő, hogy a kkv-k hasonló forráshoz jutási gondokkal küszködnek, amelyek szintén maradéktalanul kezelendők.

3.8 Az EGSZB meglátása szerint **a szociális innováció finanszírozásában – a vissza nem térítendő támogatástól a beruházásig – a különböző várt hozamú források teljes körének részt kell vennie, számításba véve a szociális vállalkozások létező üzleti modelljeit is**. Ez ellentétben áll a leggyakrabban alkalmazott GIIN-meghatározással⁽⁹⁾, amely szerint: „a környezet- és társadalomtudatos befektetések olyan beruházások, amelyeket cégekbe, szervezetekbe és alapokba eszközölnék annak érdekében, hogy a pénzügyi hozam mellett mérhető, szociálisan és környezetileg kedvező hatást is elérjenek”. Az EGSZB szemszögéből ez a definíció nem ragadja meg a már létező és továbbfejlesztendő szociális beruházási formák sokféleségét, sem azt a célt, hogy a szociális előrelépésekhez új finanszírozási forrásokat kell feltárni. A szociális beruházásokat elsősorban a magánberuházó szempontjából vizsgálja, és hiányzik a kapcsolat a szociális politikai innovációval.

3.9 A szociális hatású beruházások igen lényeges eleme a fellépés **szociális hatásának mérése**. Az EGSZB a szociális hatás méréséről szóló véleményére⁽¹⁰⁾ utalva azzal érvel, hogy e hatásmérésnek támogatnia kellene a szociális küldetést, arányosnak kellene lennie, és figyelembe kellene vennie, hogy a hatások számos különböző módon mérhetők, a vállalat tevékenységeitől függően. Hasonló elvek szerepelnek a GECES alcsoport 2014. júniusban elfogadott jelentésében⁽¹¹⁾ is. Ebben az EGSZB sürgeti a tagállamokat és a megfelelő érdekcsoportokat, hogy új módszerek kidolgozása helyett használják fel az eddigi európai eredményeket és gyakorlatokat. Emellett bármely további, az európai szociális vállalkozási alap (EuSEF) támogatását célzó szabálynak arányosnak kell lennie, és tükröznie kell a beruházás tárgyát képező szociális vállalkozások szükségleteit és korlátozott erőforrásait.

4. A szociális vállalkozási perspektíva

4.1 A szociális gazdasági ágazat potenciáljának maradéktalan kiaknázásához **kölcsönösen összekapcsolt pénzügyi ökoszisztémát** kell kialakítani a létező etikus és alternatív pénzügyi rendszer elemeiből, ahelyett hogy a beruházó szempontjaira összpontosító, szokásos pénzügyi eszközöket és logikát alkalmaznánk.

4.2 Amint azt az EGSZB egy korábbi véleményében⁽¹²⁾ kifejezte, fennáll annak a veszélye, hogy a **sajáttőke**-eszköznek szánt szociális beruházások számos szociális gazdasági vállalkozás számára **nehezen** lesznek hozzáférhetőek, mivel azok tulajdoni szerkezete és ellenőrzési módja összeférhetetlen lehet a szociális gazdasági vállalkozások modelljeivel, értékrendjével és jogi formáival.

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/corporate-social-responsibility/index_en.htm

⁽⁸⁾ COM(2011) 682 final, 2. o.

⁽⁹⁾ A Global Impact Investment Network [környezet- és társadalomtudatos befektetések globális hálózata] definíciója: <http://www.thegiin.org/cgi-bin/iowa/aboutus/index.html>

⁽¹⁰⁾ HL C 170., 2014.6.5., 18. o.

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/docs/expert-group/social_impact/140605-sub-group-report_en.pdf

⁽¹²⁾ HL C 229., 2012.7.31., 55. o.

4.3 Az EGSZB ezért úgy gondolja, hogy a szociális hatású beruházásnak ösztönöznie kellene a **hibridtőke-megoldásokat**. E vegyes tőkét alkalmazó modell esetében a pénzügyi támogatásokat hosszú távú, „türelmes” hitelekkel és hasonló elemekkel kombinálják, miközben állami kézben lévő tulajdon, illetve állami garanciák biztosítják a hosszú távú szemléletet és a tartósságot.

4.4 Az EGSZB arra hívja fel az Európai Bizottságot, hogy – a fenti, formálódó területen tett első lépésként – **segítse elő a különféle**, megjelenőben lévő szociális hatású beruházási és finanszírozási modellekkel kapcsolatos **legjobb szakpolitikai gyakorlatok kialakulását**. Ezen áttekintés során felmérhetők lennének azok a lehetőségek és kihívások, amelyek az olyan egyedi tőkeeszközökhöz és -formákhoz, illetve a nyújtóikhoz kapcsolódnak, mint a napjainkban vita tárgyát képező szociális hatású kötvények ⁽¹³⁾, a közösségi újrabefektetési törvény vagy az olasz szociális kötvények ⁽¹⁴⁾.

4.5 Mivel, legalábbis egyelőre, ezek az innovatív pénzügyi eszközök elsősorban helyi, regionális és tagállami szinten jelennek meg, a határokon kívülről eredő érdeklődés korlátozott. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy **az EU-nak** e stádiumban **nem szükséges tovább ösztönöznie** az európai szociális hatású beruházási piac kiépülését.

4.6 A szociális hatású beruházások összefüggésében **a szociális vállalkozások más sajátosságai** is figyelembe veendők. A megfontolandó szempontok között szerepel például az elidegenítés, a rövid távú helyett hosszú távú beruházás vagy a szolgáltatás folytonosságára, illetve a szociális vállalkozások szociális küldetésére gyakorolt hatás.

4.7 A jövedelemmodell részeként közelebbről meg kellene vizsgálni az ösztönzőket, például az adókedvezményeket is, valamint azt, hogy **hogyan hozhatók egyensúlyba** a beruházóknak nyújtott **ösztönzők** az általuk várt piaci hozammal. A hozamnak nem szabad magasabbnak lennie az aktuális piaci hozamrátánál, ha állami források vagy ösztönzők is bevonásra kerültek. Az Európai Bizottságnak meg kellene vizsgálnia a beruházási ösztönzők típusait, valamint az egyes tagállamokban elérhető pénzügyi, illetve szociális hozamokat. Hasznosnak bizonyulhat a nyugdíjalapok felkérése arra, hogy vegyenek fontolóra ilyen beruházásokat portfóliójuk diverzifikációja keretében.

4.8 Fontos továbbá, hogy az Európai Bizottság rendszeresen **felmérje** a szociális hatású beruházások **előrehaladását** annak biztosítására, hogy a szociális vállalkozások és a szociális gazdaság fő célcsoportjai valóban jobban hozzájuthassanak a megfelelő tőkéhez.

5. További észrevételek a szociális hatású beruházásokat és a szakpolitikai keretet illetően

5.1 Tekintettel annak jelentőségére, hogy a vállalkozások egész életciklusuk során hozzájussanak a megfelelő finanszírozáshoz, minden módosítás olyan **szociális finanszírozási és beruházási szakpolitikai kereten** belül kell hogy történjen, amely tagállami szinten támogatja a szociális vállalkozási ágazatot, megelőzve ezzel azt, hogy egyes tagállamok átfogó szakpolitikai keret létrehozása helyett egyedi eszközökkel próbálkozzanak.

5.2 Ugyanilyen fontos, hogy **a beruházók minden típusát – így az államit, a magánt és a civil társadalmi – figyelembe vegyünk**, a legjobb partnerségek és eredmények biztosítása érdekében számításba véve egyúttal egyéni indítékaikat és elvárásaikat is. A legfontosabb azonban az, hogy a környezet- és társadalomtudatos befektetések infrastruktúrájának kiépítése kedvező hatást gyakoroljon az európai szociális jóléti modellekre. A szakpolitika gondosan formálandó a tagállami keretben azzal a céllal, hogy a szociális vállalkozások és az állami szektor kölcsönösen erősítsék a jóléti rendszereket, és ugyanakkor egyetemes hozzáfértést biztosítsanak a magas színvonalú és megfizethető szolgáltatásokhoz.

5.3 Ebben az összefüggésben **a kormányok központi szerepet játszanak** nemcsak a szociális hatások „vásárlóiként”, hanem főként a szociális jogok garantálásáért elsősorban felelős szervként. A szociális beruházási piac létrehozására irányuló kezdeményezéseket az a törekvés kell hogy motiválja, hogy kedvező szociális hatást lehessen elérni a közösség javára, nem pedig az, hogy a kormányok kibújthassanak a szociális politikára, szociális biztonságra és szociális szolgáltatásokra vonatkozó kötelezettségeik alól.

5.3.1 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságban kezdeményezett vitát arról, hogy a költségvetési egyensúlyi szabály („arany szabály”) alapján a GMU fiskális szabályrendszere keretében a szociális beruházásokat is vegyék ki az állami nettó hiány kiszámításából ⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ <https://www.gov.uk/social-impact-bonds>

⁽¹⁴⁾ <http://www.ubibanca.com/page/ubicomunita-social-bond>

⁽¹⁵⁾ HL C 226., 2014.7.16., 21. o.

5.4 Ennek kapcsán tekintetbe veendő az EGSZB-nek a szociális beruházási csomagról szóló véleménye és kapcsolódó munkája ⁽¹⁶⁾, amely innovatív finanszírozásra hív fel, felismerve, hogy a jól megtervezett, eredményes és hatékony szociális beruházások maximalizálni fogják a szociális hatásokat, és hogy **a jóléti államba történő beruházások szociális előrelépéseket eredményeznek, és mérséklik a jövőbeli szociális költségeket.**

5.5 A szociális vállalkozásokba való beruházás különösen bonyolult, hiszen a nyújtott szolgáltatások gyakran **rászorulókat** érintenek. A fellépések sikere az erőforrásokon, a változó feltételekhez való alkalmazkodási képességen és a szolgáltatások folytonosságának biztosításán múlik. Ha hagyományos beruházási és piaci logikát akarunk alkalmazni e téren, akkor gondos mérlegelésre van szükség annak elkerülésére, hogy negatív hatást gyakoroljunk a fő célcsoportra, a végfelhasználókra.

5.6 A szociális hatású beruházások **a tágabb értelemben vett finanszírozás – így a közbeszerzés – összefüggésében** is vizsgálандók. Az innovációt célzó szociális hatású beruházásokhoz eltérő kapcsolat szükséges, amely az érdekeltek mint egyenlő partnerek olyan együttműködésén alapul, amelyben az állami szervek központi szerepet töltenek be.

5.7 Mivel **a szociális vállalkozási ágazat továbbra is alulfejlett** számos országban, a szociális hatású beruházásokkal összefüggő bármely kezdeményezés alaposan megfontolandó. A szociális beruházási piachoz keresletre és kínálatra, és így jól kialakult szociális vállalkozási szektorra van szükség. A beruházási piac kiépítése csupán másodlagos kérdés a fenntartható szociális vállalkozási szektor létrehozásához képest.

5.8 E tekintetben megjegyzendő még az, hogy a szociális vállalkozások a civil társadalom keretein belül jönnek létre. **Az önálló és fenntartható civil társadalom támogatása** ezért döntő a szociális vállalkozások fejlődése szempontjából, csakúgy mint a szociális gazdasági szereplőkkel valamennyi szakaszban folytatott párbeszéd.

5.9 Még ha rendelkezésre állnak is megfelelő források (szociális hatású beruházás vagy egyéb), e piac maradéktalan működéséhez **kapacitásépítésre** van szükség **a szociális hatás mérésére és a beruházásfogadási készségre irányuló programok** terén. Ösztönzendő az ilyen kapacitásépítési szolgáltatásokat nyújtó szereplők megjelenése, akik sokszor maguk is szociális vállalkozások. Emellett kapcsolódási pontok alakítandók ki a szociális vállalkozások és a szociális beruházási világ között, központi szerepet hagyva a speciális közvetítőknél. Az EGSZB azonban nem ajánlja túl sok közvetítői szint, vagy nagy kaliberű szereplők bevonását, mivel a valódi szociális innovációs partnerség a (gyakran kisméretű és helyi szintű) érdekeltek közvetlen, szoros kapcsolatán alapul a bizalom kiépítése érdekében, és nem iktat közbe közvetítőket.

5.10 Az EGSZB kiemeli annak jelentőségét, hogy egyértelműen **megkülönböztessük egy szociális vállalkozás mint olyan szociális hatását a vállalkozás konkrét tevékenysége** vagy programja által előidézett szociális hatástól. A szociális vállalkozásoknak mindig tiszteletben kell tartaniuk a munkajogi előírásokat, a munkavállalók jogait és a vonatkozó kollektív szerződéseket.

5.11 A szociális gazdaság és a szociális vállalkozások támogatása annak holisztikus vizsgálatát igényli, hogy honnan erednek a jó ötletek, ki ösztönzi azokat és hogyan fejlődnek. E kérdések mindegyike arra készíti a kormányokat és a magánberuházókat, hogy a tőkeberuházáson kívül más megoldásokra is gondoljanak a szociális vállalkozási szektor potenciáljának teljes kiaknázása érdekében. A forráshoz jutáson kívül egyéb fő elemekre is szükség van ahhoz, hogy kedvező környezet alakuljon ki a szociális vállalkozási szektor számára Európában. Az EGSZB ezért sürgeti a tagállamokat, hogy **használják ki a szociális vállalkozási kezdeményezés nyújtotta lehetőségeket, és fejlesszenek ki nemzeti terveket az ágazat támogatására.** Arra hívja fel továbbá az Európai Bizottságot, hogy jelöljön ki egy szervezeti egységet, amely az elkövetkező években a kezdeményezés második szakaszának kidolgozását irányítja.

Kelt Brüsszelben, 2014. szeptember 11-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ HL C 271., 2013.9.19., 91. o. és HL C 226., 2014.7.16., 21. o.

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EGSZB 501. PLENÁRIS ÜLÉSE (2014. SZEPTEMBER 10–11.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az egyszemélyes korlátozott felelősségű társaságokról

COM(2014) 212 final – 2014/0120 (COD)

(2014/C 458/04)

Előadó: **Oliver RÖPKE**

2014. április 16-án az Európai Parlament, 2014. május 6-án pedig a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 50. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az egyszemélyes korlátozott felelősségű társaságokról

COM(2014) 212 final – 2014/0120 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2014. július 15-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. szeptember 10–11-én tartott, 501. plenáris ülésén (a szeptember 10-i ülésnapon) 127 szavazattal 50 ellenében, 15 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az egyszemélyes korlátozott felelősségű társaságokról (*Societas Unius Personae* – SUP) szóló irányelvre tett európai bizottsági javaslat ⁽¹⁾ célja, hogy megkönnyítse a kkv-k határokon átnyúló tevékenységét. Az EGSZB úgy látja, hogy jelenlegi formájában a dokumentum még nem eléggé kiforrott, mivel számos rendelkezése (jelentős) potenciális veszélyeket rejt magában a komoly alapokon működő belső piaci kereskedelemre, valamint a hitelezők, a fogyasztók és a munkavállalók érdekeire nézve. Ezért az EGSZB nyomatékosan ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy vegye figyelembe és érvényesítse a jelen véleményben megfogalmazott javaslatokat.

1.2 A választott jogalap (az EUMSZ 50. cikke) nem meggyőző, és úgy tűnik, elsősorban azt a célt szolgálja, hogy meg lehessen kerülni a Tanácsban érvényes egyhangúsági követelményt, és el lehessen kerülni az európai zártkörű társaság (SPE) esetében tapasztalható hasonló kudarcokat. Még ha a SUP formálisan alternatív társasági formaként kerül is be a nemzeti jogszabályokba, lényeges jellegzetességeit egyértelműen a szupranacionális jog határozza meg. A megfelelő jogalap ezért az EUMSZ 352. cikke lenne.

1.3 Az EGSZB támogatja azt a célt, hogy főként a kkv-k számára minél egyszerűbb legyen a vállalkozásalapítás. A SUP számára előírt 1 eurós minimális tőkekövetelmény és a tartalékképzésre való kötelezés tilalma azonban gyakorlatilag nullára csökkenti a vállalat pénzügyi felelősségét, és oda vezethet, hogy a piaci szereplők személyes garanciákat követelnek majd meg a vállalkozások tulajdonosaitól, hogy így szerezzenek biztosítékot a harmadik felek (fogyasztók, szállítók, hitelezők) számára, ami megszünteti a korlátozott felelősség előnyeit.

⁽¹⁾ COM(2014) 212 final.

1.4 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy ösztönözni kell az egészséges vállalatok létrejöttét, ezért azt javasolja, hogy a cég komolyságát alátámasztó, egyfajta „hitelességi küszöb” formájában jelentős és az üzleti célnak megfelelő törzstőkéket írjanak elő a SUP számára, hogy figyelembe lehessen venni a hitelezők, fogyasztók, munkavállalók érdekeit és az általános érdekeket is, illetve el lehessen kerülni az üzleti forgalom veszélyeztetését. Ennek kapcsán fel lehetne használni az egyes tagállamokban szerzett tapasztalatokat is, amelyekben az azonnal befizetendő törzstőke leszállítását egy „megtakarítási” modellel kompenzálják, amelynek keretében a következő években tartalékot kell képezni a tartós alultőkésítettség megakadályozása érdekében. A „vállalatkategóriák egyértelműsége” érdekében a SUP-ok nevéhez hozzá kellene fűzni egy utalást a korlátozott felelősségre és a bejegyzés szerinti országra.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy SUP-ot nem szabad olyan helyen bejegyezni, ahol semmiféle gazdasági tevékenységet nem folytat („postafiókcégek”). Ezért a létesítő okirat szerinti székhelynek és a tényleges székhelynek az európai társasági formák tekintetében eddig példa nélkül álló különválasztása olyan precedenst jelent, amelyet az EGSZB aggályokkal fogad. Mivel előírások szerint a SUP-ra annak az országnak a jogrendszere vonatkozik, amelyben bejegyezték, így veszélybe kerülhetnek a munkavállalók döntéshozatalban való részvételi jogai, illetve megkerülhetővé válhatnak a nemzeti adójogi szabályok is.

1.6 Nem lehet kizárni, hogy a létesítő okirat szerinti székhely formális áthelyezésével és a társasági alapszabályzat ebből következő változásával aláássák a döntéshozatalban való részvételi jogokat a vállalati testületekben (felügyelőbizottság vagy igazgatótanács). Az EGSZB ezért nyomatékosan emellett foglal állást, hogy a SUP létesítő okirat szerinti székhelye és tényleges székhelye azonos legyen, ahogy az más szupranacionális jogi formák esetében (európai részvénytársaság, európai szövetkezet) is így van. Emellett az EGSZB követeli, hogy garantálják a munkavállalói részvételi jogokat abban a tagállamban, amelyben az adott SUP fő gazdasági tevékenységét végzi, illetve hogy a tisztességtelen verseny ellen határozottan lépjenek fel. Ezért az EGSZB szükségesnek tartja, hogy a SUP-ra a munkavállalói részvétel tekintetében is egységes szabályozás vonatkozzon.

1.7 Az EGSZB szerint a cégalapítók számára fontos a megfelelő időkereten belüli gyors cégalapítás biztosítása. Az azonban, ha a SUP-ot egy pusztán online eljárással jegyzik be, problémákat okozhat és kockázatot rejt magában, amennyiben a cégalapító személyét nem ellenőrzik. Az azonosító ellenőrzések elmaradása fokozná az üzleti partnerekre vonatkozó átláthatatlanságot, aláásná a jogi ügyletek megbízhatóságát és gyengítené a fogyasztók érdekeit. Ezzel csak ösztönözne és megkönnyítené „postafiókcégek” létrehozását és a színlelt önfoglalkoztatást. Figyelembe kell ugyanakkor venni, hogy sokan szívesen élnének az elektronikus bejegyzés lehetőségével, ezért a tagállamokra kell bízni, hogy fakultatív módon rendelkezzenek róla. Ebben az esetben azonban a bejegyzést össze kell kötni a személyazonosság előzetes vizsgálatával, valamint azzal, hogy az alapító tájékoztatást és tanácsokat kap az illetékes hatóságtól és/vagy jegyzőktől.

1.8 Az EGSZB üdvözlí, hogy elsősorban a kkv-k (köztük az induló és mikrovállalkozások) számára kívánják megkönnyíteni a belső piaci működést egy új társasági forma révén. Annak érdekében, hogy az irányelvjavaslat keretében biztos legyen a kkv-k támogatása, az irányelv hatályát az ilyen típusú vállalkozásokra kell korlátozni. Ezt az eszközt nem arra találták ki, hogy nemzetközileg aktív konszernnek lehetőséget kapjanak több száz vagy több ezer munkavállalót foglalkoztató leányvállalatok SUP-ként való működtetésére. Ezért az EGSZB azt javasolja, hogy a SUP mint lehetőség csak olyan vállalatok számára álljon rendelkezésre, amelyek teljesítik a 2013/34/EU irányelv (számviteli irányelv) ⁽²⁾ 3. cikkének (2) bekezdésében szereplő kritériumokat ⁽³⁾. Ez azt jelentené, hogy amikor a SUP elér egy bizonyos méretet, a vállalatot más jogi formába kell átalakítani.

1.9 Összefoglalva megállapítható, hogy az irányelvjavaslat elfogadása esetén több tagállamban megkérdőjeleződne a jogi személyiségű gazdasági társaságokra vonatkozó társasági jog nemzeti alapelvei. A választott jogalappal összefüggésben az EGSZB kétségbe vonja, hogy a javaslat összeegyeztethető a szubszidiaritás elvével. Ezért az EGSZB szorgalmazza, hogy a SUP-ot csak azoknak a határokon átnyúlóan tevékenykedő vállalkozásoknak legyen szabad igénybe venniük, amelyek a bejegyzés időpontjában legalább két tagállamban aktívak vagy hitelesen bizonyítják, hogy bejegyzésüket követően egy meghatározott (pl. kétéves) határidőn belül legalább két tagállamban aktívvá válnak. Ehhez az európai alapítvány (FE) státútumáról szóló rendeletjavaslat ⁽⁴⁾ és az Európai Parlament időközi jelentése szolgálhat például.

⁽²⁾ Olyan vállalkozások, melyek a mérlegfordulónapjukon nem lépik túl a következő három kritérium közül legalább kettőnek a határértékét: mérlegfőösszeg: 4 000 000 EUR; nettó árbevétel: 8 000 000 EUR; az üzleti évben foglalkoztatottak átlagos létszáma: 50.

⁽³⁾ HL L 182., 2013.06.29., 19. o.

⁽⁴⁾ COM(2012) 35 final.

1.10 Mindezek alapján az EGSZB méltányolja ugyan, hogy az Európai Bizottság a kkv-k érdekeit szolgáló erőfeszítéseket tesz a társasági jog terén, de úgy véli, hogy az irányelv konkrét tartalmát illetően még sok vitára van szükség. A javaslat kedvező megítéléséhez az EGSZB szerint elengedhetetlen, hogy végrehajtsák a jelen véleményben megfogalmazott javaslatokat. Különösen fontos, hogy most szoros együttműködésben az érintettekkel – akikkel az Európai Bizottság előzetesen sajnos nem konzultált egyformán – kiegyensúlyozott megoldás szülessen.

2. Általános megjegyzések az irányelvjavaslathoz

2.1 Az európai zártkörű társaság (*Societas Privata Europaea*, SPE) státútumára vonatkozó javaslattal⁽⁵⁾ az Európai Bizottság már 2008-ban a kkv-k rendelkezésére akart bocsátani egy egyszerű, rugalmas és minden tagállamban egységes eszközt a határokon átnyúló tevékenységek megkönnyítésére. Ez a kezdeményezés végül a Tanácsban megbukott, mire az Európai Bizottság a REFIT program keretében bejelentette az SPE-javaslat visszavonását⁽⁶⁾.

2.2 A társasági jog jövőjéről 2012 februárjában szervezett, általános nyilvános konzultáció és az egyszemélyes társaságokról 2013 júniusában szervezett, részletesebb online konzultáció keretében az Európai Bizottság lehetőséget adott arra, hogy az érdekelt körök megfogalmazzák véleményüket. Ezt követően, 2013. szeptember 13-án a Belső Piaci és Szolgáltatási Főigazgatóság különböző gazdasági szereplőkkel megbeszélést folytatott az Európai Bizottság tervezett kezdeményezéséről. Ezen a találkozón – az Európai Bizottság adatai szerint – többek között a *BusinessEurope*, az *Európai Kisvállalkozói Szövetség*, több ipari és kereskedelmi kamara, valamint a *Eurochambers* vett részt. Munkavállalói képviselőket nyilvánvalóan nem hívtak meg, és a szakszervezetekkel és fogyasztói szervezetekkel sem került sor hasonló tanácskozásokra.

2.3 2014. április 9-én az Európai Bizottság aztán előterjesztette javaslatát az egyszemélyes korlátozott felelősségű társaságokról (SUP) szóló irányelvre, amelyet kifejezetten az SPE alternatívájának nevezett. A cél az, hogy a kkv-k könnyebben alapíthassanak társaságokat külföldön.

2.4 A tagállamoknak saját jogrendjükben olyan nemzeti társasági formákról kell rendelkezniük, melyekre az egész EU-ban ugyanazok az előírások lennének érvényesek, és melyeket EU-szerte a SUP (*Societas Unius Personae*) rövidítéssel jeleznének. A javaslat kifejezett célja az alapítási és működési költségek csökkentése. Ennek érdekében egy egyszerűsített elektronikus bejegyzési eljárást kínál és elhanyagolhatóan alacsony tőkekövetelményt ír elő. A hitelezőket pedig úgy védi, hogy a cégvezetőket az osztalékfizetés ellenőrzésére kötelezi.

2.5 A tagállamoknak nem szabad többé előírniuk azt, hogy a társaság székhelye és központi ügyvezetése azonos tagállamban legyen. Ezzel most első alkalommal engedélyezhető a székhelyek elválasztása egy európai társasági forma számára. Ugyanakkor a SUP-ra annak az országnak a jogrendszere vonatkozik, amelyben bejegyezték. A munkavállalók részvételi jogával az európai bizottsági javaslat egyáltalán nem foglalkozik.

2.6 Az Európai Bizottság megállapítja, hogy az előterjesztett tervvel nem „egy új szupranacionális egyszemélyes társasági formát” javasol, hanem fokozatosan el kívánja törölni „a letelepedési szabadság korlátozásait”. Ezért építi a javaslatot az EUMSZ 50. cikke (2) bekezdésének f) pontjára.

3. Bevezető megállapítások

3.1 A tagállami tapasztalatok azt mutatják, hogy néhány ágazatban egyes vállalkozások számára vonzóbb, ha egy személy munkavállalóként való foglalkoztatása helyett egy egyéni vállalkozónak adnak megbízást. Ezzel nem ritkán nemzeti kollektív szerződéseket kerülnek meg. A javasolt irányelv csak még inkább a színlelt önfoglalkoztatás malmára hajtja a vizet azáltal, hogy a SUP alapítása egyszerű, a felelősség korlátozott és nincs szükség befektetett tőkére, ráadásul külön lehet választani a létesítő okirat szerinti székhelyet és a tényleges székhelyet. Ez különösen azokat érinti, akik gyenge lábakon állnak a munkaerőpiacon, és akik esetében a legfontosabb, hogy élvezhessék a munkajog és a kollektív szerződések adta védelmet.

⁽⁵⁾ COM(2008) 396 final.

⁽⁶⁾ Lásd a COM(2013) 685 final mellékletét.

3.2 Az EGSZB elismeri, hogy az Unió-beli vállalkozások és alkalmazottak túlnyomó többsége tiszteltben tartja a rá vonatkozó jogi kereteket. A SUP kialakítását tekintve az EGSZB szerint a javasolt konstrukció azt a potenciális veszélyt rejt magában, hogy egyre gyakoribbá válnak a vállalati visszaélések és egyéb bűncselekmények (például a pénzmosás), de a színlelt önfoglalkoztatás is. Így például az emberek kedvük szerint választhatják meg bejegyeztetésük „virtuális” helyét, bármikor áttelepülhetnek, és egy egész Európában szétágazó vállalati összefonódás mögé rejthetik személyazonosságukat. Az irányelvtervezet így ellentmondásban áll a pénzmosás elleni küzdelem érdekében tett európai erőfeszítésekkel is.

3.3 Kérdéses, hogy az irányelvtervezet előmozdítja-e az Európai Bizottság arra irányuló, egyébként előremutató erőfeszítéseit, hogy ösztönözzék a kkv-k határokon átnyúló tevékenységét. Az EGSZB úgy véli, hogy az európai magántársaságról szóló tárgyalások keretében néhány tagállam korábban már sikraszállt a jelentős minimális tőkekövetelmény, a létesítő okirat szerinti székhely és a tényleges székhely egysége, valamint a döntéshozatalban való munkavállalói részvételre vonatkozó egységes előírások mellett. Az EGSZB nem tartja célravezetőnek, hogy a most előterjesztett tervezet figyelmen kívül hagyja a szóban forgó tagállamok jogos követeléseit.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Jogalap és alkalmazási kör

4.1.1 Az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságokról szóló új irányelvjavaslattal az Európai Bizottság a valóságban ezen az úton kívánja bevezetni az európai magántársaságot. Az új jogi formára (SUP) vonatkozó szabályozás lényegében azonos a korábban az európai magántársaságra tervezettel. A SUP-nak nemcsak a neve lesz egységes Európában, de legfontosabb jellemzőit is (alapítás, minimális tőkekövetelmény, létesítő okirat szerinti székhely, alapszabály) nemzetek feletti jogszabályok írják majd elő kötelező jelleggel. Anyagi tekintetben a SUP szupranacionális jogi formának tekintendő, amelyhez az EUMSZ 352. cikke képezne a megfelelő jogalapot.

4.1.2 Bár még maga a SUP-javaslat is végül 28 különféle SUP-ot eredményez majd, ez még nem jelenti azt, hogy nemzeti jogi formáról van szó. Az európai részvénytársaságnak (SE) is 28 különféle típusa van, mégsem fér kétség szupranacionális jellegéhez. Ezért kifejezetten kérdéses, hogy megfelelő jogalaphoz tekinthető-e az EUMSZ 50. cikke, amelyet az Európai Bizottság a javaslatához alkalmazott.

4.1.3 Az európai bizottsági javaslat az EU-ról szóló szerződésben rögzített szubszidiaritás elvének sem felel meg, mivel az európai részvénytársasággal (SE) és az európai szövetkezettel (SCE) ellentétben nem ír elő határokon átnyúló feltételeket, és így nemcsak határokon átnyúló, de tisztán belföldi helyzetekre is alkalmazható. Bárki tehát, aki kizárólag országon belül kívánja működtetni vállalkozását, teljesen új vállalkozásként (ex nihilo) alapíthat egy SUP-ot. Az irányelv azt is lehetővé tenné, hogy egy nemzeti jogi forma határokon átnyúló dimenzió nélkül is átalakulhasson SUP-pá. Ezzel az uniós jog új nemzeti társasági formát hoz létre, amely közvetlen konkurens a nemzeti jogi formáknak. Függetlenül a szubszidiaritási elvnek való ellentmondástól, már az EUMSZ 50. cikke (2) bekezdésének f) pontja is rendelkezik a különböző tagállamokban működő telephelyek szükségességéről. Ezért az EGSZB szorgalmazza, hogy a SUP-ot csak azoknak a határokon átnyúlóan tevékenykedő vállalkozásoknak legyen szabad igénybe venniük, amelyek a bejegyzés időpontjában legalább két tagállamban aktívak vagy hitelesen bizonyítják, hogy bejegyzésüket követően egy meghatározott (pl. kétéves) határidőn belül legalább két tagállamban aktívvá válnak. Ehhez az európai alapítvány (FE) státútumáról szóló rendeletjavaslat⁽⁷⁾ és az Európai Parlament időközi jelentése szolgálhat például.

4.1.4 Az Európai Bizottság hangsúlyozza, hogy az irányelvjavaslat segítségével megkönnyíti a kkv-k számára a határokon átnyúló tevékenységeket és azt, hogy leányvállalatokat alapítsanak más tagállamokban. Az Európai Bizottság elmulasztja azonban, hogy az alkalmazási kör behatárolásával megfelelően garantálja a kkv-k célba vett támogatását. Ezért annak érdekében, hogy az irányelvjavaslat keretében biztos legyen a kkv-k támogatása, az irányelv hatályát a kkv-kra kellene korlátozni. Ehhez a 2013/34/EU irányelv (számvetési irányelv)⁽⁸⁾ tekinthető alkalmas elhatárolási kritériumnak. Az irányelv minden jogi személyiségű gazdasági társaságra vonatkozik, és az egész Unióban hatályban van. Csak olyan vállalkozásoknak volna szabad SUP-ként működniük, amelyek teljesítik a 2013/34/EU irányelv⁽⁹⁾ 3. cikkének (2) bekezdésében⁽¹⁰⁾ szereplő kritériumokat. Ez azt jelentené, hogy amikor a SUP eléri egy bizonyos méretet, a vállalatot más jogi formába kell átalakítani. A közzétételi kötelezettség alapján egyszerűen vizsgálható és ellenőrizhető e kritériumok betartása.

⁽⁷⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

⁽⁸⁾ Lásd a 3. lábjegyzetet.

⁽⁹⁾ Lásd a 3. lábjegyzetet.

⁽¹⁰⁾ Olyan vállalkozások, melyek a mérlegfordulónapjukon nem lépik túl a következő három kritérium közül legalább kettőnek a határértékét: mérlegfőösszeg: 4 000 000 EUR; nettó árbevétel: 8 000 000 EUR; az üzleti évben foglalkoztatottak átlagos létszáma: 50.

4.2 Online alapítás és minimális tőkekövetelmény

4.2.1 Az Európai Bizottság által tervezett kötelező elektronikus bejegyzési eljárás, amennyiben nem teszi kötelezővé az alapító személyazonosságának ellenőrzését, növelheti a SUP-ok átláthatatlanságát. Megjegyzendő azonban, hogy az alapító számára is rendkívül fontos, hogy tájékoztatást kapjon a társaság alapítással kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről. Elektronikus úton nehéz ellenőrizni az adott személyek személyazonosságát. A személyazonosság ellenőrzése nélkül történő online alapítás a pénzmosás elleni küzdelem érdekében tett európai bizottsági erőfeszítéseket is megghiúsítja.

4.2.2 A kkv-k érdekében az EGSZB fontosnak tartja egy „megfelelő időtartam” meghatározását a SUP-ok alapításához. A tagállamokra kellene bízni, hogy lehetővé kívánják-e tenni a SUP online eljárással történő bejegyzését. Ebben az esetben az elektronikus bejegyzési eljárást össze kell kötni egy előzetes vizsgálattal. Így az illetékes hatóságok és/vagy jegyzők mindenekelőtt ellenőrizhetik az alapító személyazonosságát, és tájékoztatást adhatnak számára a fontosabb jogi következményekről.

4.2.3 Ha a társaság felelőssége korlátozott, és még a minimális tőkekövetelmény is megszűnik, az alapító azt a jelzést kapja, hogy a közösség átvállalja a vállalkozói kockázatot. Ez a jelzés téves, és teljességgel ellentmond a piacgazdaság elvének. A minimális tőkekövetelmény ráadásul a cég komolyságát alátámasztó, egyfajta „hitelességi küszöbként” is nagyon fontos, mivel azt szemlélteti a vállalkozást alapítók számára, hogy a korlátozott felelősség igénybevételéhez számottevő kockázati hozzájárulásra van szükség, következésképpen körültekintően kell mérlegelni a projektek esélyeit és kockázatait. Ezért a jelentős és az üzleti célnak megfelelő minimális tőke alapvető jellemzője kell hogy legyen a vállalkozásoknak. A tőkemegfelelés megerősítéséhez pedig – a csődmegelőzés érdekében – megfelelő intézkedés lenne, ha tartalékképzésre köteleznék a vállalkozásokat.

4.2.4 Az EGSZB úgy véli, hogy az ügyvezető fizetőképességi nyilatkozata nem helyettesítheti a jelentős minimális tőkekövetelményt és a tőkemegőrzésre vonatkozó, megfelelő előírásokat, különösen mivel a fizetéseképtelenségi nyilatkozat minden esetben bizonytalansággal terhelt, és a hitelező számára fennáll a hibás előrejelzés kockázata. A fizetőképességi nyilatkozatot független, külső auditornak kell aláírnia.

4.3 Bejegyzés szerinti székhely

4.3.1 A létesítő okirat szerinti székhely és a tényleges székhely szétválasztásával a SUP nagyon könnyen kivonhatja magát az alól a jogrend alól, amelyik valójában a tevékenységére vonatkozik. Különböző példák azt mutatják, hogy ez a hitelezők és a fogyasztók védelmének, de – az ily módon könnyen megkerülhető – munkavállalói részvételnek is a kárára megy. Ráadásul a bejegyzés szerinti székhelynek a teljesen szabad, a tevékenység helyi vonatkozásától függetlenített kiválasztása megnöveli a visszaélések esélyét többek között azért, mert mindenképpen jóval egyszerűbb lesz elrejtőzni a hatóságok elől. Az abban a tagállamban érvényes részvételi jogokat, amelyben egy SUP alapvetően a gazdasági tevékenységét végzi, nem szabad egy másik tagállambeli székhely megválasztásával megkerülni. Egyelőre nincs egységes európai cégnyilvántartás sem. Mielőtt további liberalizációt mérlegelnénk, sürgősen javítani kell ezen a helyzeten.

4.3.2 A létesítő okirat szerinti székhely és a tényleges székhely szétválasztása a követelések érvényesítését is megnehezíti, mivel ehhez szükség lehet a keresetnek a létesítő okirat szerinti székhelyre való kézbesítésére, illetve egy jogerős követelést a bejegyzés szerinti székhely országában kellene érvényesíteni. Az eddigi tapasztalatok alapján a nemzetközi kézbesítés az európai szabályozások (iratkézbesítési rendelet, európai végrehajtó okiratról szóló rendelet) ellenére nehézkes, úgyhogy mind a bíróság előtti érvényesítés, mind a követelés végrehajtása jóval több időt vesz majd igénybe és körülményesebb lesz. Ezért fontos, hogy az irányelv mindenképpen írja elő a létesítő okirat szerinti székhely és a tényleges székhely azonosságát, ahogy erről az uniós jogszabályok az európai részvénytársasággal (SE) és az európai szövetkezettel (SCE) kapcsolatban is rendelkeztek.

4.4 Döntéshozatali részvétel és vállalatirányítás

4.4.1 Fontos, hogy egy olyan jogi formára, amely az egész EU-ban ugyanazt a nevet viseli és ugyanazokkal a főbb jellemzőkkel bír, az egyes vállalatméreteknek megfelelően az egész EU-ban egységes minimumszabályok is vonatkozzanak a felügyeleti szerv létrehozását és a munkavállalói részvételt illetően. Ezért a SUP-ban egységes szabályokat kell bevezetni egy felügyeleti szerv szükséges létrehozására vonatkozóan (felügyelőbizottság, illetve nem ügyvezető irányító testületi tagok), valamint a munkavállalói részvétel tekintetében (átalakulás esetén az európai részvénytársaságra vonatkozó szabályozás analógiájára). Különben az irányelvjavaslat a legkedvezőbb igazságszolgáltatási fórum kiválasztása (az ún. „forum shopping”) felé tereli az érintetteket, ezzel pedig versenyt generál, ami felvizezi és szétzilálja a nemzeti társasági jogi szabályokat, valamint megkerüli a munkavállalói részvételre irányuló követelményeket. A munkavállalóknak a felügyelőbizottságban való részvétele az európai szociális modell fontos sarokköve és az európai vállalatirányítás (*corporate governance*) része, ezért meg kell védeni az olyan konstrukcióktól, amelyek alááshatják. A „vállalatkezelési” érdekében minden SUP nevében szerepelnie kellene egy utalásnak a korlátozott felelősségre és a bejegyzés szerinti országra.

Brüsszel, 2014. szeptember 10.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a gázüzemű berendezésekről

COM(2014) 258 final – 2014/0136 (COD)

(2014/C 458/05)

Előadó: **Pierre-Jean COULON**

2014. május 22-én a Tanács és 2014. július 3-án az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a gázüzemű berendezésekről

COM(2014) 258 final – 2014/0136 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2014. július 15-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. szeptember 10–11-én tartott, 501. plenáris ülésén (a szeptember 10-i ülésnapon) 142 szavazattal 1 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

- 1.1 Ez a javaslat az Európai Bizottság azon intézkedései közé tartozik, amelyekkel új lendületet kíván adni az áruk szabad mozgásának.
- 1.2 Az EGSZB kedvezően fogadja, hogy jogi formaként a rendeletet választották, ami különleges erőt kölcsönöz a témának, amely érinti az Unió polgárainak többségét, csakúgy mint az európai vállalatok versenyképességét.
- 1.3 Az EGSZB a személyek, az állatok és az anyagi javak biztonsága érdekében az érintett anyagokkal kapcsolatos tervezés, gyártás, ellátás, üzembe helyezés és használat során végig határozottan ragaszkodik a szigorhoz.
- 1.4 Hasonlóképpen különleges figyelemre szólít fel a hamisítási kísérletek kapcsán, elsősorban az EU-n kívül gyártott készülékek esetében.
- 1.5 A szankciókra vonatkozó szabályokat szigorúan kell alkalmazni, pontosítani kell természetüket és alsó határukat.
- 1.6 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy biztosítson különleges nyomon követést a tagállamok gázellátási feltételeire vonatkozó rendelkezéseknek. Ehhez a nyomon követéshez szükség van a különböző főigazgatóságok közötti együttműködésre.

2. A rendeletjavaslat és annak következményei, megjegyzések

- 2.1 A gázüzemű berendezésekről szóló 2009/142/EK irányelv a 90/396/EGK irányelv kodifikált változata. Egyike az első, az „új megközelítés” elvein alapuló harmonizációs irányelveknek.
- 2.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat képes biztosítani a forgalomban lévő termékek minőségébe vetett fogyasztói bizalmat és azt, hogy a piacfelügyelet megerősítése kellő hangsúlyt kapjon.
- 2.3 A tapasztalatok azt mutatták, hogy az irányelv egyes rendelkezéseit, a jelenlegi hatály megváltoztatása nélkül, aktualizálni és egyértelműsíteni kell: az ágazatspecifikus meghatározásokat, a tagállamok által saját gázellátási feltételeikkel kapcsolatban adott információk tartalmát és formáját, valamint az Unió többi, gázüzemű berendezésre alkalmazható harmonizációs szabályozásával való kapcsolatot. A rendeletjavaslat természetesen a Szerződés 114. cikkén alapul.
- 2.4 Az EGSZB támogatja, hogy a jelenleg érvényben lévő irányelvet rendelet váltsa fel, amely aktualizálja és egyértelműsíti az irányelv néhány rendelkezését, továbbá biztosítja, hogy a javasolt jogszabályt az EU egészében egységesen hajtsák végre, és véget vet a gazdasági szereplők unióbeli eltérő kezelésének.

2.5 Emellett a kötelezően teljesítendő alapvető követelményeknek és a gyártók által követendő megfelelőségértékelési eljárásoknak is egyformáknak kell lenniük minden tagállamban.

2.6 A javasolt rendelet célja, hogy a 2009/42/EK irányelvet összehangolja a 2008-ban elfogadott, az „új jogszabályi keretre” vonatkozó 768/2008/EK (NLF) határozattal és (a gyakran „Verheugen-csomagként” emlegetett) „áruksomaggal”. Figyelembe veszi továbbá a termékek piaci felügyeletéről szóló, az Európai Bizottság által 2013. február 13-án elfogadott 1025/2012/EU rendeletjavaslatot, amely egyetlen jogi aktusként kívánja szabályozni a piacfelügyeleti tevékenységeket a nem élelmiszer jellegű termékek esetében.

2.7 A javaslat elsősorban a következőket tartalmazza:

- a 105 °C-os hőmérsékletkorlát elhagyása,
- a 2009/142/EK irányelvből jelenleg hiányzó meghatározások bevezetése, továbbá a tartalom és a forma összehangolása az összes tagállam számára.

A rendelet hatására javulni fog az európai vállalatok versenyképessége.

2.8 A tagállamok gázellátási feltételeinek áttekinthetőbbé tétele

2.8.1 Megjegyzendő, hogy pillanatnyilag a közzétett információk mértéke nem elegendő. A javaslat meghatározza a közleményekbe befoglalandó paramétereket és a közlemények harmonizált formáját, ezáltal fokozottabban előmozdítva, hogy a berendezések kompatibilisek legyenek a tagállamok gázellátási feltételeivel. Az EGSZB úgy véli, hogy ez alapvető kérdés egyrészt a fogyasztók gázhoz való hozzájutásának megkönnyítése érdekében, másrészt pedig a tagállamok számára az ellátási források diverzifikálása szempontjából. Ehhez a kérdéshez szükség van a különböző főigazgatóságok (vállalkozási, energiaügyi stb.) közötti együttműködésre.

2.9 Gázüzemű berendezések és részegységek forgalmazása, a gazdasági szereplők kötelezettségei, CE-jelölés, szabad mozgás:

Az NLF-határozattal összhangban a javaslat a termékekkel kapcsolatos uniós harmonizációs szabályozás visszatérő rendelkezéseit foglalja magában, és rögzíti az érintett gazdasági szereplők (gyártók, meghatalmazott képviselők, importőrök és forgalmazók) kötelezettségeit.

Nem változtat azon a rendelkezésen, hogy a részegységeken nem tüntetik fel a CE-jelölést. Azonban a részegységhez mellékelendő tanúsítvány neve „részegység-megfelelőségi tanúsítvány”, ami kimerítőbb és pontosabb meghatározást ad a tartalmáról.

2.10 Harmonizáció, bejelentés, megfelelőség

2.10.1 Az 1025/2012/EU rendelet meghatározza a szabványosítás horizontális jogi keretét. Következésképpen a 2009/142/EK irányelv azon rendelkezései, amelyek ugyanezekkel a szempontokkal foglalkoznak, a javaslatba jogbiztonsági okokból nem kerültek bele. A javaslat az NLF-határozattal összhangban szigorítja a bejelentett szervezetekre vonatkozó bejelentési kritériumokat, és a bejelentő hatóságokra vonatkozóan külön követelményeket vezet be. A megfelelőség értékelésére vonatkozó eljárások nem változtak. Ne feledjük, hogy a megfelelőség felelősséget feltételez. Ezzel együtt jár a közérdek magas szintű védelme (biztonság, az energia racionális felhasználása, a fogyasztók védelme stb.).

2.11 A gyártók kötelezettségeivel kapcsolatban az EGSZB a következőket kéri:

- kötelezettséget, és nem egyszerűen annak a lehetőségét, hogy regisztrálják a berendezésekre vonatkozó reklamációkat, felszólításokat,
- olyan lépéseket, amelyek az energia racionális felhasználására irányulnak. Az érintett berendezéseknek hozzá kell járulniuk az energiapolitika és az energiahatékonysági politika megvalósulásához, amihez az EGSZB különösen ragaszkodik.

2.12 A javasolt rendelet a hatálybalépése után két évvel válik alkalmazandóvá, ami a gyártóknak, a bejelentett szervezeteknek, a tagállamoknak és az európai szabványügyi testületeknek elegendő időt hagy az új szabályokhoz való alkalmazkodásra.

Kelt Brüsszelben, 2014. szeptember 10-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiájáról

COM(2014) 357 final

és Az

Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája: kutatás, fejlesztés és innováció a kkv-knél

(feltárási vélemény az EU olasz elnökségének felkérésére)

(2014/C 458/06)

Előadó: **Stefano PALMIERI**

2014. március 14-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiájáról

COM(2014) 357 final.

Az EU olasz elnöksége 2014. június 3-án felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy dolgozzon ki feltárási véleményt a következő témában:

Az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája: kutatás, fejlesztés és innováció a kkv-knél.

2014. február 25-én és 2014. július 8-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Elnöksége megbízta a „Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. szeptember 10–11-én tartott 501. plenáris ülésen (a szeptember 11-i ülésnapon) főelőadónak kijelölte Stefano PALMIERI-t, továbbá 163 szavazattal 5 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) kedvezően fogadja az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiáját (EUSAIR⁽¹⁾), mivel azt hasznos eszköznek tartja a versenyképességnek és a foglalkoztatás bővülésének az ösztönzésére és fenntartására, és ezáltal a régió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának biztosítására.

1.2 Az EGSZB rámutat az adriai- és jón-tengeri régiót jellemző kulturális, társadalmi és gazdasági sokféleségre, amely különösen bonyolulttá teszi a régióra vonatkozó stratégia végrehajtását. Ezért fontos egy olyan többszintű kormányzási rendszer kialakítása, amely képes hatékonyan integrálni a vertikális (a központi kormányok, a régiók és a helyi önkormányzatok részvétele) és a horizontális (a civil társadalom részvétele) vetületet. Ennek fényében az EGSZB helyénvalónak tartja egy állandó fórum létrehozási lehetőségének vizsgálatát.

⁽¹⁾ COM(2014) 357 final.

1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy az adriai- és jón-tengeri stratégiának a balkáni és dunai térségre való határozott irányultságát ki kellene egészíteni egy ugyanennyire jelentős fókusszal a Földközi-tenger vidékének egyéb térségei iránt, főként azon régióknak a stratégia hatálya alá vonása érdekében, amelyek a Tirrén- és az Égei-tengerrel is szomszédosak. A stratégia hatályának e bővítése növelné a fejlesztési lehetőségek stratégiai értékét és hatókörét.

1.4 Az EGSZB alapvető fontosságúnak tartja, hogy az adriai- és jón-tengeri stratégiát a Földközi-tenger vidékének keleti és nyugati térségére vonatkozó két másik stratégiával egészítsék ki. Így a három stratégia integrációja révén eredményesen garantálható lenne az egész földközi-tengeri medence gazdasági és társadalmi fejlődése.

1.5 Az EGSZB értékeli az adriai- és jón-tengeri stratégia erőteljes politikai támogatását, és kiemeli, hogy ez alapvető fontosságú az Európa 2020 stratégia, az európai bővítési stratégia és a regionális fejlesztési stratégia hatékony összehangolásának alátámasztása szempontjából.

1.6 Az EGSZB rámutat arra, hogy az adriai- és jón-tengeri stratégia tervezési és előkészítési szakasza során elindított részvételi folyamat nem bontakozott ki egységesen valamennyi érintett régióban. Konkrét problémák merültek fel a balkáni országokban, elsősorban a kkv-k, a szakszervezetek és a társadalmi érdekeket képviselő egyesületek részvételét és bevonását illetően.

1.7 Az EGSZB fenntartja, hogy a stratégia végrehajtásának különböző fázisaiban megfelelő támogatást kellene nyújtani az állami és magánszektorbeli gazdasági érdekelteknek, a szociális partnereknek és a szervezett civil társadalom különféle szereplőinek, ad hoc képzési programokon, valamint szervezési és technikai segítségnyújtáson keresztül.

1.8 Az EGSZB kedvezően értékeli, hogy az adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégia, valamint az Adriai- és a Jón-tengerre irányuló tengerpolitikai stratégia kiegészíti egymást. E stratégiákat eredményesen integrálták a szárazföldi területekkel kapcsolatos prioritásokkal és fejlesztési lehetőségekkel. Az e fajta integrációk továbbra is támogatandók, mivel az általa eredményezett értéktöbblet javítja a kkv-k versenyképességét, hatékonyabbá teszi a környezetvédelmet és növeli a polgárok jólétét.

1.9 Az EGSZB megállapítja, hogy a civil társadalomnak az adriai- és jón-tengeri stratégiában való részvétele nagyobb figyelmet érdemel, különösen a *kapacitásépítésre és a kormányzásra* tekintettel. Döntő fontosságú a koordináció javítása a meglévő együttműködési és finanszírozási mechanizmusok között.

1.10 Az EGSZB elismeri a stratégia előkészítéséhez és bemutatásához kapcsolódó európai bizottsági tevékenységeknek a hasznosságát. Úgy véli, hogy az Európai Bizottság részvétele a stratégia végrehajtásának támogatásában is szükséges lesz, az érintett államok számára kijelölt intézményi szerepek maradéktalan tiszteletben tartása mellett.

1.11 Az EGSZB megfelelőnek tartja a stratégia struktúráját és célkitűzéseit arra, hogy segítsék a régióbeli partnereket azon kihívások megválaszolásában, amelyek a szokásos eszközökkel nem kezelhetők hatásosan, de úgy látja, hogy azok továbbfejlesztendők és megerősítendők.

1.12 Igen lényeges célzottabb segítséget nyújtani a kkv-kat támogató intézkedésekhez, különös figyelmet fordítva a hitelhez jutás problematikájára, kidolgozva a különböző finanszírozási programok közti komplementaritás és szinergiák előmozdításának módszerét, valamint kialakítva a négy pillérre épülő, átfogó ésszerűsítési megközelítést, amely ösztönzi a munkafeltételeknek, továbbá a nemek közötti egyenlőséggel, a fogyatékkal élőkkel és a bevándorlókkal kapcsolatos kérdéseknek a támogatását célzó fellépéseket.

1.13 A „Kék növekedés” pillért illetően olyan konkrét fellépések megvalósítását kellene ösztönözni, amelyek jobban összpontosítanak az új üzleti lehetőségek és munkahelyek megerősítésére.

1.14 „A régió összekapcsolása” pillér keretében nagyobb támogatást kellene nyújtani a tengeri közlekedés biztonsága, a tengeri és tengerparti térségeknek a belső térségekkel való összekötése, valamint az energiahálózatok továbbfejlesztése és kölcsönös összekapcsolása területeinek.

1.15 A „Környezetminőség” keretébe tartozó intézkedéseknek lehetővé kellene tenniük a (tengeri és szárazföldi) „ökoszisztémák” és a „célkitűzések” (a fauna védelme, az emberek egészsége és biztonsága) megerősített kapcsolatát.

1.16 A „Fenntartható idegenforgalom” pillér kapcsán elengedhetetlen azoknak az intézkedéseknek a támogatása, amelyek érvényre juttatják a régió „területi adottságainak” (természeti, kulturális és művészeti örökségének) turisztikai vonatkozásait.

1.17 Az EGSZB megjegyzi, hogy a stratégia keretében a kutatási és innovációs tevékenységek révén a kkv-knek nyújtott lehetőségek nem elegendőek annak biztosítására, hogy e térségben növekedjen a versenyképesség és munkahelyek jöjjenek létre. Ezért olyan fellépéseket tart szükségesnek, amelyek elősegítik a kkv-k hitelhez jutását, a magántőke bevonását, a közösségi finanszírozási programokban való részvételt, továbbá a kutatóközpontokkal és egyetemekkel való együttműködést.

1.17.1 Az EGSZB az alábbi prioritások megvalósulásának előmozdítását tartja szükségesnek a kutatás-fejlesztési tevékenységek által kínált lehetőségek kiaknázásához:

- egy transznacionális K+F+I platform létrehozása, amelyben közösen, aktívan részt vesznek a kkv-k, az egyetemek, a kutatóközpontok, valamint a technológiai és az üzleti inkubátorházak. A cél a kkv-k versenyképességének javítása azáltal, hogy az innovatív elképzelések piackész termékekben öltenek testet;
- intelligens szakosodási elemzések kidolgozása transznacionális szinten az innovációs és üzleti kapacitások feltérképezésére;
- annak előmozdítása, hogy a vállalati rendszer nagyobb mértékben kapcsolódjon be a K+F+I politikák kidolgozásával kapcsolatos döntéshozatali folyamatba;
- egy „adriai- és jón-tengeri egyeztető platform” elindítása annak érdekében, hogy a kkv-k és a fiatal vállalkozók könnyebben jussanak hozzá az innovációs célú finanszírozáshoz.

1.18 Az EGSZB kritikával illeti, hogy a stratégia nem irányoz elő konkrét fellépéseket a régió „szociális dimenziójának” érvényre juttatására. Prioritásokat és intézkedéseket kellene kidolgozni a fogyatékkal élő személyek befogadásának támogatására, a faji vagy etnikai származáson, az életkoron, a szexuális irányultságon és a nemi hovatartozáson alapuló megkülönböztetés megakadályozására, továbbá az illegális bevándorlás – elsősorban a régió déli részét érintő – társadalmi problémáinak a megoldására.

1.18.1 Az EGSZB szerint a társadalmi dimenzió a stratégiába történő integrálása és megerősítése – az Európai Bizottság javaslatával összhangban – a szociális beruházások ösztönzésén és a szociális védelmi rendszerek megfelelő korszerűsítésén át kell, hogy történjen, az alábbiak révén:

- annak garantálása, hogy a szociális védelmi rendszerek megfelelnek azon személyek szükségleteinek, akik életük kritikus pillanatait élik át;
- megfelelő és fenntartható szociális védelmi rendszerek kialakítása;
- az aktív befogadási stratégiák tökéletesítése.

1.19 Az EGSZB helyénvalónak tartja olyan ad hoc mutatók meghatározását, melyek lehetővé teszik a stratégia programjainak és intézkedéseinek nyomon követését, kiigazítását és értékelését.

2. Az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája: általános megjegyzések

2.1 Jelen vélemény célja az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiájának (EUSAIR) és a kapcsolódó cselekvési tervnek a szervezett civil társadalom szemszögéből történő kiértékelése. A vélemény a 2014. május 27-én Palermóban tartott meghallgatás ⁽²⁾ következtetéseire és egyéb EGSZB-véleményekre ⁽³⁾ épül.

2.2 A stratégia olyan történelmi pillanatban indul el, amelyet a pénzügyi válság által a realgazdaságra gyakorolt negatív hatások, továbbá gazdasági, társadalmi és környezeti téren történő strukturális változások jellemeznek, amelyek fellépést igényelnek a gazdasági fejlődés és a polgárok jóléte elősegítésére.

⁽²⁾ A jelen vélemény kidolgozásával megbízott „Az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája (EUSAIR)” tanulmányozócsoport 2014. május 27-i, palermói meghallgatása.

⁽³⁾ Lásd az alábbi véleményeket: Egy földközi-tengeri makroregionális stratégia kidolgozása – előnyök a szigetjellegű uniós tagállamok számára, HL C 44., 2013.2.15., 1. o.; A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a makroregionális stratégiák hozzáadott értékéről, HL C 67., 2014.3.6., 63. o.; A földközi-tengeri térség gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának fejlesztését célzó uniós makroregionális stratégia felé, HL C 170., 2014.6.5., 1. o.; Az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája (EUSAIR), HL C 177., 2014.6.11., 32. o.

2.3 A stratégia nyomatékosan a balkáni és dunai térségre irányul. Jóllehet a stratégia kiterjed a Tírrén- és az Égei-tenger partján fekvő régiókra is, a többi földközi-tengeri térségre vonatkozó fejlesztési és kohéziós politikákkal nem került összehangolásra. Az egész mediterrán vidékre vonatkozó fejlesztési politikák felé történő tényleges irányultság hiánya az adriai- és jón-tengeri régió fokozatos háttérbe szorulásának a kockázatát rejtí magában.

2.4 A stratégiát nem szabadna kizárólag olyan eszköznek tekinteni, amely a balkáni országok uniós csatlakozási folyamatának előmozdítását szolgálja, mivel stratégiai értéke attól függ, hogy kialakítható-e az európai makroökonómiai politika, a bővítési politika és a regionális fejlesztési stratégiák jobb összhangja.

2.5 Nem minden állami, gazdasági és szociális szereplő tudott kellőképpen részt venni az adriai- és jón-tengeri stratégia tervezési folyamatában, gondoljunk csak a kkv-kre, a szakszervezetekre és a balkáni partvidék társadalmi érdekeit képviselő egyesületekre.

2.6 Az elkövetkező években az adriai- és jón-tengeri régió előtt álló kihívások megválaszolása nemcsak erőteljes politikai támogatást igényel majd, hanem a civil társadalom fokozott részvételét a stratégia irányítási és végrehajtási folyamatában, továbbá a kkv-k versenyképességének elősegítését célzó fellépések révén megszilárdított vállalkozási rendszert.

2.6.1 Ezért van az, hogy a stratégia végrehajtásának különböző fázisaiban megfelelő támogatást kellene nyújtani az állami és magánszektorbeli gazdasági érdekelteknek, a szociális partnereknek és a szervezett civil társadalom különféle szereplőinek, ad hoc képzési programokon, valamint szervezési és technikai segítségnyújtáson keresztül.

3. Az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája: elemzések és értékelések

3.1 Az adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégia a balti-tengeri ⁽⁴⁾ és a dunai ⁽⁵⁾ stratégiákéhoz hasonló mintát követ. Ez az adriai- és jón-tengeri stratégiára vonatkozó tengerpolitikai stratégiával ⁽⁶⁾ összhangban fejlődik, a tengeri együttműködést a szárazfölddel egészítve ki, és ezáltal új fejlesztési lehetőségeket alakítva ki „a régió versenyképességének és kohéziójának” a támogatására.

3.2 A stratégia által azonosított kihívások az alábbiakkal kapcsolatosak: a régiókat jellemző társadalmi-gazdasági eltérések, a szállítási infrastruktúra hiányosságai, a tengeri közlekedési torlódások, a villamos hálózatok nem megfelelő kapcsolódásai, a kutatóközpontokat és a vállalkozásokat a kkv-k támogatása céljából összekötő hálózatok hiánya, a halászat fenn nem tartható jellege, a szennyezés által okozott környezeti kockázatok, egy rendkívül diverzifikált tengeri környezet védelmének szükségessége, az éghajlatváltozás káros hatásai, valamint az elégtelen intézményi és adminisztratív kapacitás.

3.3 Az adriai- és jón-tengeri régiót számottevő fejlesztési lehetőségek jellemzik, amelyeket érdemes kihasználni a versenyképesség és a kohézió elősegítésére. Ezek az alábbiak: kék gazdaság, főként a halászati termékek fenntartható előállítása és fogyasztása, a tengeri és tengerparti turizmus, a kék technológia, a megújuló energiaforrások, a tenger és a szárazföld összeköttetései, az intermodális szállítás, továbbá a természeti, történelmi és kulturális örökség.

3.4 A négy prioritást élvező pillér és a két átfogó pillér célkitűzéseinek az elemzése alapján az EGSZB a stratégiának az interakció konkrét formáin keresztül erősítését tartja szükségesnek, az egész régió versenyképességének és kohéziójának támogatása érdekében.

3.4.1 Ahhoz, hogy a kék gazdaságban rejlő potenciál valódi fejlődési lehetőséggé alakuljon, támogatni kell a kkv-k hitelhez és állami forrásokhoz jutásának megkönnyítését célzó intézkedéseket, ösztönözni kell a munkavállalók mobilitását és képzését, és elő kell mozdítani a fenntartható és felelős halászati gyakorlatok alkalmazását.

3.4.2 Fontos továbbfejleszteni a szállítási infrastruktúrákat, valamint a tengeri, a tengerparti és a belső térségek kapcsolódását, mind az áru-, mind a személyszállítás tekintetében.

3.4.3 Döntő jelentőségű erőteljesebben támogatni a tengeri és a belső térségek együttes védelmére irányuló fellépéseket, mivel a tengeri ökoszisztémák megóvását veszélyeztethetik a szárazföld belsejében végzett, nem kellően környezetbarát tevékenységek.

⁽⁴⁾ <http://www.balticsea-region-strategy.eu>

⁽⁵⁾ <http://www.danube-region.eu>

⁽⁶⁾ COM(2012) 713 final.

3.4.3.1 Tekintettel a stratégia által lefedett tengeri térség topográfiai jellemzőire, alaposan meg kell vizsgálni a szénhidrogén-lelőhelyek kijelölésére és kiaknázására irányuló új tevékenységek kidolgozásának lehetőségeit, amelyeket valamennyi érdekelt államnak el kell fogadnia. Stratégiai jellegű környezetvédelmi felmérést kell végezni.

3.4.4 Javítani szükséges a turizmus, valamint az adriai- és jón-tengeri régióban található természeti, kulturális és művészeti örökség összhangját ahhoz, hogy a versenyképesség fokozása és a tartós munkahelyteremtés szempontjából kihasználhatóak legyenek a térség adottságai.

3.4.5 Le kell küzdeni azokat az akadályokat, amelyek korlátozzák a kkv-k kutatással és innovációval kapcsolatos tevékenységeit, ezért elő kell segíteni, hogy magánberuházásokat tudjanak vonzani.

3.4.6 A kapacitásépítésbe a közigazgatási szerveken kívül a civil társadalom képviselőit is okvetlenül be kell vonni. Ez egy a szociális és gazdasági feleket képviselő állandó fórum felállítása révén valósítható meg, ahhoz hasonlóan, ahogyan az egyetemek⁽⁷⁾, a kereskedelmi kamarák⁽⁸⁾ és a városok⁽⁹⁾ esetében már megtörtént.

3.4.7 Ahhoz, hogy az EUSAIR rendelkezzen a problémákkal, a kritikus pontokkal és a kialakuló fejlődési tendenciákkal kapcsolatos aktualizálás nélkülözhetetlen képességével, a kapacitásépítés folyamatát ki kell egészíteni egy hatékony nyomkövetési rendszerrel, amelynek révén az eredmények minőségi és mennyiségi elemzése alapján értékelni lehet a stratégia sikereit és szükséges kiigazításait. Ezért alapvető fontosságú olyan ad hoc mutatók meghatározása, melyek lehetővé teszik az EUSAIR programjainak és intézkedéseinek nyomon követését, kiigazítását és értékelését.

3.4.8 A makroregionális stratégiák irányításáról szóló közleménnyel⁽¹⁰⁾ kapcsolatban megállapítható, hogy az EUSAIR többszintű irányítását el kell látni egy hatékony horizontális vetülettel (a civil társadalom részvétele), amely kiegészíti és erősíti a vertikális vetületet (a régiók és helyi önkormányzatok részvétele), a szubszidiaritási és arányossági elv⁽¹¹⁾ teljes tiszteletben tartásával.

3.4.9 A balti és a dunai stratégiával kapcsolatos tapasztalatokra való tekintettel rendkívül fontos, hogy az Európai Bizottság a tervezési szakaszon túl a stratégia megvalósításának szakaszában is nyújtson technikai segítséget.

3.4.10 Az EUSAIR-t feltétlenül el kell látni a célok eléréséhez szükséges pénzügyi forrásokkal. Az európai strukturális és beruházási alapokon⁽¹²⁾ és a 2014–2020-as időszakra szóló Előcsatlakozási Támogatási Eszközön (IPA)⁽¹³⁾ kívül a következő uniós alapok és programok is fontosak:

— Kék növekedés: az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)⁽¹⁴⁾ és a Horizont 2020⁽¹⁵⁾; HL L 347., 2013.12.20., 81. o.

— A régió összekapcsolása: Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (2014–2020)⁽¹⁶⁾;

— Környezetminőség: LIFE program⁽¹⁷⁾;

— Fenntartható idegenforgalom: COSME program⁽¹⁸⁾.

⁽⁷⁾ <http://www.uniadriion.net>

⁽⁸⁾ <http://www.forumaic.org>

⁽⁹⁾ http://www.faic.eu/index_en.asp

⁽¹⁰⁾ A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a makroregionális stratégiák irányításáról, COM(2014) 284 final.

⁽¹¹⁾ Az európai strukturális és beruházási alapok keretében megvalósított partnerségre vonatkozó európai magatartási kódex, C (2013) 9651 final.

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1300/2013/EU rendelete a Kohéziós Alapról, HL L 347., 2013.12.20., 281. o.

⁽¹³⁾ A Bizottság 447/2014/EU végrehajtási rendelete az IPA II Előcsatlakozási Támogatási Eszköz létrehozásáról szóló 231/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásának egyedi szabályairól, HL L 132., 2014.5.3., 32. o.

⁽¹⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 508/2014/EU rendelete az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról, HL L 149., 2014.5.20., 1. o.

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1290/2014/EU rendelete a „Horizont 2014” kutatási és innovációs keretprogram (2014–2020) részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról,

⁽¹⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1315/2013/EU rendelete a transeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó uniós iránymutatásokról, HL L 348., 2013.12.20., 1. o.

⁽¹⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1293/2013/EU rendelete a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról, HL L 347., 2013.12.20., 185. o.

⁽¹⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1287/2013/EU rendelete a vállalkozások és a kis- és középvállalkozások versenyképességét segítő program (COSME) (2010–2014) létrehozásáról és az 1639/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 33.o.).

3.4.11 Más finanszírozási források is rendelkezésre állnak, mindenekelőtt a nyugat-balkáni beruházási keret⁽¹⁹⁾, az Európai Beruházási Bank (EBF)⁽²⁰⁾ és egyéb nemzetközi pénzügyi intézmények. Ezek a források és eszközök jelentős ösztönző hatást gyakorolhatnak majd, és további magánberuházásokat vonzhatnak.

3.4.12 Az is nagyon fontos, hogy a nemzeti, regionális és helyi hatóságok olyan szakpolitikákat folytassanak, amelyek megteremtik a megfelelő feltételeket a magánberuházások vonzásához. A következők tartoznak ide: a helyi körülményekhez igazított piacpolitikák kidolgozása, a közigazgatási eljárások hatékonyabbá és eredményesebbé tétele, továbbá a törvényesség előmozdítása, a korrupció, a szervezett bűnözés és a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelemre irányuló kezdeményezések támogatása.

3.5 Az EGSZB üdvözli a cselekvési tervet, de úgy véli, hogy a négy pillér keretébe tartozó intézkedések némelyikét jobban kellene támogatni, és alaposabban ki kellene dolgozni.

3.5.1 A kék növekedéssel kapcsolatban az új gazdasági lehetőségek és az új munkahelyek létrehozásának elősegítéséhez az EGSZB a következőket tartja szükségesnek:

- a kkv-k hitelhez jutásának megkönnyítése, valamint a tudományos intézmények és a vállalatok közötti együttműködés erősítése;
- a meglevő klaszterek előtérbe helyezése a nemzetközivé válás folyamatainak támogatása révén;
- olyan új irányítási modellek meghatározása tengeri és szárazföldi térségek számára, amelyek a halászat és az akvakultúra fenntartható fejlesztésére irányulnak;
- a halászkikötőkhöz és a halászati termékek értékesítéséhez szükséges infrastruktúra bővítése és fejlesztése.

3.5.2 „A régió összekapcsolása” nevű pillér keretében a fejlődés, a versenyképesség és a tengeri közlekedés biztonságának lehetővé tétele, a part menti és a belföldi területek közötti intermodális kapcsolatok javítása, továbbá az összekapcsolt makroregionális energiapiac kialakításának érdekében az EGSZB szerint a következőkre van szükség: -

- az adriai- és jón-tengeri medence kikötői és kikötők közötti infrastruktúrájának hozzáigazítása a piaci fejleményekhez a versenyképesség, a fenntarthatóság és a biztonság érdekében;
- a tengeri és a szárazföldi közlekedés közötti összeköttetések fejlesztésének előmozdítása, összhangban a fenntartható mobilitás kritériumaival;
- a közlekedési szolgáltatások intermodalitásának és interoperabilitásának erősítése, egyebek mellett a transznacionális stratégiai infrastruktúrák adaptálásával az európai TEN-T hálózaton⁽²¹⁾ belül;
- a regionális repülőterekben rejlő lehetőségek kihasználása e repülőterek hozzáférhetőségének javítása és az összeköttetések – ideértve az intermodálisakat is – előmozdítása révén;
- a megújuló energiaforrásokra támaszkodó üzemekhez kapcsolódó intelligens energiahálózatok és tárolórendszerek kialakításának támogatása;
- a megújuló energiaforrások rendelkezésre állásának feltérképezése minden régióban a lehetőségek, az összekapcsolódások és az integrációs elemek meghatározása céljából annak érdekében, hogy a források felhasználása optimális legyen.

3.5.3 Ami a környezetminőséget illeti, a tengeri és szárazföldi ökoszisztémákra nehezedő nyomás enyhítése, valamint az egészségi és biztonsági kockázatok csökkentése érdekében az EGSZB szerint a következőkre van szükség:

- a tengeri biodiverzitás védelmére és a fenntartható halászati modellekkel kapcsolatos kutatómunkára irányuló erőfeszítések növelése;

⁽¹⁹⁾ <http://www.wbif.eu>

⁽²⁰⁾ <http://www.eib.org>

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1315/2013/EU rendelete a transzeurópai közlekedési hálózat fejlesztésére vonatkozó uniós iránymutatásokról, HL L 348., 2013.12.20., 1. o.

- a partvédelemre, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és a kockázatkezelésre (hidraulikus, hidrogeológiai kockázatok, erózió) irányuló tevékenységek támogatása;
- a stratégiai jelentőségű természeti területek (tengeri, part menti és hegyvidéki) védelmére, népszerűsítésére és a területek közötti összeköttetések létrehozására irányuló intézkedések, ideértve ökológiai folyosók kialakítását és védelmét.

3.5.4 A fenntartható idegenforgalom területén a régiók természeti, kulturális és művészeti örökségének idegenforgalmi kiemelése érdekében az EGSZB a következőket tartja szükségesnek:

- az adott területre leginkább jellemző agrár-élelmiszeripari, halászati és kézműves termékek idegenforgalmi népszerűsítésének támogatása;
- az idegenforgalmi szempontból kevésbé ismert földrajzi területek népszerűsítése, többek között a belföldi területek vízi és/vagy tengerhajózási turizmussal való összekapcsolásának támogatásával, valamint a történelmi, kulturális és vallási jellegű úti célok előtérbe helyezésével;
- vállalkozások együttműködésének és társulásának – amely többek között köz-magán társulások formáját öltheti – támogatása idegenforgalmi fejlesztési projektek megvalósítása érdekében;
- az ikt-k alkalmazásának bővítése idegenforgalmi promóció céljából;
- a kutatás, továbbképzés, oktatás és figyelemfelkeltés támogatása a fenntartható és felelősségteljes idegenforgalom területén.

3.5.5 Meg kell határozni egy *mainstreaming* referenciakeretet, amely a munkakörülményekre, a nemek közötti egyenlőségre, a fogyatékkal élő személyekre és a bevándorlókra vonatkozó intézkedések tervezése révén átfogóan kapcsolódik mind a négy pillérhez. Olyan intézkedéseket kellene hozni, amelyek célja a következő:

- biztosítani a tisztességes munkaügyi normák tiszteletben tartását, valamint a munkaerő alkalmazkodóképességét a technológiák és a termelési rendszerek terén folyamatban levő változásokhoz olyan szakmai átképzési és továbbképzési folyamatok révén, amelyek kiaknázzák az adott területen rendelkezésre álló emberi tőkét;
- garantálni a nemek közötti egyenlőség érvényesítését, tiszteletben tartását és előtérbe helyezését, különös tekintettel a munkaerőpiacra;
- minden olyan lehetséges intézkedést támogatni, amely a fogyatékkal élők számára hatékonyan biztosítja az egyenlő feltételeket és az esélyegyenlőséget;
- támogatni az olyan bevándorlási intézkedéseket, amelyek az adott térség gazdasági növekedésének és társadalmi kohéziójának növelése érdekében kihasználják a bevándorlásban rejlő értékeket.

4. Az adriai- és jón-tengeri európai uniós stratégia: részletes megjegyzések

4.1 Bár az EGSZB szerint az EUSAIR hasznos eszköz a regionális szintre jellemző kihívások kezeléséhez, amelyeket ezek bonyolultsága miatt az egyes államok és régiók nem tudnak a szokásos módon megfelelően megoldani, a kis- és közép vállalkozásoknál a kutatás, fejlesztés és innováció terén, valamint a stratégia társadalmi dimenziójában megfigyelhetők bizonyos konkrét nehézségek.

4.2 **Kutatás, fejlesztés és innováció a kis- és közép vállalkozásoknál** – A 2007–2013-as program megvalósításával és a 2014–2020-as programmal kapcsolatban tett széles körű kötelezettségvállalások ellenére a kkv-k innovációs alapú növekedési lehetőségekhez történő hozzáférése csak csekély hatással járt a versenyképesség és a munkahelyteremtés tekintetében.

4.2.1 Az adriai- és jón-tengeri térségben folyó kutatás és innováció támogatására szolgáló rendszer továbbra is túlságosan bonyolult, ami a mikro- és kisvállalkozásokat visszatartja mindenekelőtt az uniós projektekből történő részvételtől. Az adminisztratív követelmények bonyolultak és időigényesek, és a regionális, nemzeti és európai szintű programokhoz kapcsolódó eljárások között is jelentős különbségek vannak.

4.2.2 Ez a helyzet főleg a hitelhez való hozzáfutás nehézségeinek, a kkv-k és a K+F+I (kutatás, fejlesztés, innováció) „szolgáltatói” közötti együttműködés nem megfelelő mértékének és a magánberuházások vonzására képes, megfelelő fejlesztési politikák hiányának tulajdonítható.

4.2.3 A finanszírozási forrásokhoz való hozzáfutás – különösen az innovatív kisvállalkozások számára – továbbra is nehéz a kockázati tőke-források hiánya miatt. Az „innovációs beszerzésekben” rejlő számottevő lehetőségek ellenére az olyan hatékony eszközöket, mint például a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzéseket túl korlátozott mértékben alkalmazzák még ahhoz, hogy konkrét előnyökkel járjanak a kkv-k számára.

4.2.4 Ahhoz, hogy a kutatás és innováció által nyújtott lehetőségek a versenyképesség és a gazdasági fejlődés tényezőivé váljanak, támogatni kell egy korszerű vállalkozási kultúra megerősödését, és elő kell segíteni a kkv-k fejlődését, összhangban az európai kisvállalkozói intézkedéscsomaggal ⁽²²⁾ és a „Vállalkozás 2020” cselekvési tervvel ⁽²³⁾.

4.2.5 Az EUSAIR által lefedett térség a következőkkel kapcsolatban is kínál fejlődési lehetőségeket:

- **állami szektor:** az innováció elősegítheti a közigazgatás hatékonyságának javítását, kedvezően hatva a költségek csökkentésére, a költségvetések egyensúlyba hozására, valamint a polgárok és vállalkozások számára nyújtott szolgáltatások minőségére;
- **szociális terület:** az innováció segítheti az állami és magán érintett feleket abban, hogy a vállalkozói szellem és a szociális gazdaság támogatására irányuló intézkedéseket dolgozzanak ki.

4.2.6 Rendkívül fontos a kkv-k és a K+F+I intézmények közötti együttműködés elősegítése, valamint a kutatás és innováció transzferére épülő vállalkozási kezdeményezések és a coaching- és az adományszervezési tevékenységek támogatása. Fontos továbbá bizonyos specifikus készségek fejlesztésének támogatása a technológiák kkv-knak történő átadásának, valamint a kutatási és innovációs eredmények felhasználásának megkönnyítése érdekében.

4.2.7 Azokkal a gyenge pontokkal és nehézségekkel kapcsolatban, amelyek korlátozzák a kkv-k hozzáférését az innováció által nyújtott lehetőségekhez, a következő intézkedések tekintendők kiemelt fontosságúaknak:

- egy transznacionális K+F+I platform létrehozása, amelyben közösen, aktívan részt vesznek a kkv-k, az egyetemek, a kutatóközpontok, valamint a technológiai és az üzleti inkubátorházak. A cél a kkv-k versenyképességének javítása azáltal, hogy az innovatív elképzelések piackész termékekben öltenek testet;
- intelligens szakosodási elemzések kidolgozása transznacionális szinten az innovációs és üzleti kapacitások feltérképezésére;
- annak előmozdítása, hogy a vállalati rendszer nagyobb mértékben kapcsolódjon be a K+F+I politikák kidolgozásával kapcsolatos döntéshozatali folyamatba;
- egy „adriai- és jón-tengeri egyeztető platform” elindítása annak érdekében, hogy transznacionális és nemzetközi közös befektetési struktúrák és új adományszervezési lehetőségek feltárása révén a kkv-k és a fiatal vállalkozók könnyebben jussanak hozzá az innovációs célú finanszírozáshoz.

4.3 **Társadalmi dimenzió** – A gazdasági válság nemcsak hogy károsan hatott a reálgazdaságra és milliók életkörülményeire, hanem arra is világosan rámutatott, hogy állami beavatkozásokra van szükség a gazdasági fejlődést hátráltató tényezők megfékezése, valamint a polgárok életkörülményeinek és jólétének védelme céljából, a szociális és jóléti politikák terén hozott intézkedések fokozása révén.

4.3.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az EUSAIR társadalmi dimenzióját tovább kell támogatni egy olyan növekedési modell kialakításának garantálása végett, amely biztosítja a versenyképességet és ugyanakkor a társadalmi befogadást és a szociális védelmet is, különös figyelmet fordítva a legsérülékenyebb és leghátrányosabb helyzetű személyekre.

⁽²²⁾ „Gondolkozz előbb kicsiben!” – Európai kisvállalkozói intézkedéscsomag, (COM(2008) 394 final/2).

⁽²³⁾ „Vállalkozás 2020” cselekvési terv – A vállalkozói szellem felélénkítése Európában, COM(2012) 795 final.

4.3.2 A társadalmi dimenzió EUSAIR-ba történő integrálása és megerősítése során figyelembe kell venni a növekedést és a társadalmi kohéziót célzó szociális beruházásokról szóló európai bizottsági közleményt⁽²⁴⁾, amely arra buzdítja a tagállamokat, hogy állítsák előtérbe a szociális beruházásokat, és korszerűsítsék szociális védelmi rendszereiket a következő három egyedi tengely köré épülő szakpolitikák kidolgozásával:

- annak garantálása, hogy a szociális védelmi rendszerek megfelelnek azon személyek szükségleteinek, akik kritikus élethelyzetbe kerültek;
- a szociálpolitikák egyszerűbbé tétele és a tényleges felhasználók szem előtt tartása annak érdekében, hogy megfelelő és fenntartható szociális biztonsági rendszereket lehessen kialakítani;
- az aktív befogadási stratégiák tökéletesítése.

4.3.3 Rendkívül fontos azon intézkedések támogatása, melyek a fogyatékkal élő személyek befogadására és a faji vagy etnikai származáson, az életkoron, a szexuális irányultságon és a nemi hovatartozáson alapuló megkülönböztetés megakadályozására irányulnak. Az infrastruktúra, a technológiák és a szolgáltatások fogyatékkal élők számára való hozzáférhetőségét egyértelműen támogatni kell, mivel ez alapvető feltétele az inkluzív növekedésnek.

4.3.4 Az EUSAIR-nak olyan intézkedéseket is tartalmaznia kell, amelyek az illegális migrációs áramlatokkal összefüggő, elsősorban a régió déli részét érintő szociális problémákra irányulnak.

Kelt Brüsszelben, 2014. szeptember 11-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽²⁴⁾ Szociális beruházás a növekedés és a kohézió érdekében – többek között a 2014-2020-as Európai Szociális Alap végrehajtása révén, COM (2013) 83 final.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a schengeni körutazói vízum létrehozásáról és a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló Egyezmény, valamint az 562/2006/EK és a 767/2008/EK rendelet módosításáról

COM(2014) 163 final – 2014/0095 (COD)

és Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Unió Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex)

COM(2014) 164 final – 2014/0094 (COD)

(2014/C 458/07)

Előadó: **Antonello PEZZINI**

Társelőadó: **Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS**

2014. április 3-án az Európai Parlament, illetve 2014. május 21-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a schengeni körutazói vízum létrehozásáról és a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló Egyezmény, valamint az 562/2006/EK és a 767/2008/EK rendelet módosításáról

COM(2014) 163 final – 2014/0095 (COD).

2014. július 3-án az Európai Parlament, illetve 2014. május 21-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Unió Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex)

COM(2014) 164 final – 2014/0094 (COD).

Az EGSZB munkájának előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2014. augusztus 27-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 501. plenáris ülésén, 2014. szeptember 10–11-én (a szeptember 10-i ülésnapon) 175 szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB meggyőződéssel támogatja mindkét rendeletjavaslatot, melyek közül az első célja a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló Egyezményt módosítva a körutazói és többszöri belépésre jogosító vízumok létrehozása, a másodiké pedig a vízumkódex átdolgozása és ezzel a javítása, a növekedés és a munkahelyteremtés előmozdítása érdekében.

1.2 Az EGSZB teljes mértékben egyetért az Európai Tanács 2014. június 23-i iránymutatásaival, melyek értelmében „a jogszervi utazás feltételeinek egyszerűsítésével és a schengeni konzuli együttműködés megerősítésével modernizálni kell a közös vízumpolitikát, továbbra is garantálva ugyanakkor a biztonság magas szintjét és folytatva az új schengeni igazgatási rendszer végrehajtását”.

1.3 Az EGSZB meggyőződése, hogy támogatni kell minden olyan intézkedést – köztük a vízumpolitikát –, amelynek célja azok belépésének egyszerűsítése és megkönnyítése, akik – amennyiben ez jogukban és módjukban áll – bármilyen legitim okból az EU-ba szeretnének jönni.

1.4 Európa egy globalizált, egymással összefonódott világ része, melyben a nemzetközi mobilitás egyre erősödik: éppen ezért fokozni kell a szinergiákat a többi stratégiai ágazattal, mint például a kereskedelemmel, az idegenforgalommal és a kultúrával, és a teljes viszonyosság alapján elő kell mozdítani a jogszerű és biztonságos belépéseket.

1.5 Mindenekelőtt az Európán kívüli országokból érkező fiatalokra kell különös figyelmet fordítani a hatóságoknak, hogy az EU, akár pénzügyi támogatásokkal és az eljárások megkönnyítésével is, népszerűsíthesse értékeit az új generáció körében, hogy elterjedjen és elfogadásra találjon a népek között a tisztelet és tolerancia kultúrája, gátat szabva ezáltal a szélsőségeség minden formájának.

1.6 Egy biztonságos és felelősségteljes befogadási politikához az EU-nak – az egyesülési folyamatnak köszönhetően, amelyet a tagállamok a „rövid XX. század” első felének drámai történései után nagy erőfeszítések révén hoztak létre és tartanak fenn – egy olyan helyé kell válnia, ahol nemcsak a béke, a haladás, a demokrácia és a polgárok tiszteletben tartásának konkrét álma válik valóra, hanem a növekedése, a foglalkoztatás és a versenyképessége is.

1.7 A Nobel-díjhoz, melyet az EU az emberi jogok, a nemek közötti egyenlőség, az ember mint intelligens fogyasztó, a fenntartható fejlődés, a különböző vallási és szexuális irányultságok védelme és tiszteletben tartása, illetve az európai polgárok biztonsága terén elért eredmények kézzelfogható jeleként kapott meg, kapcsolódnia kellene az ebbe a szabadságon és a jog érvényesülésén alapuló európai térségbe történő intelligens beléptetés politikájának.

1.8 Az EGSZB – a civil társadalom fórumaként – úgy véli, hogy azon folyamatok intelligens és biztonságos egyszerűsítésének, amelyeket az EU területére érkező különböző harmadik országokbeli polgárok beléptetésére alkalmaznak, hozzá kell járulnia a növekedéshez, valamint a gazdasági és társadalmi jóléthez, sőt leginkább azoknak az értékeknek a terjesztéséhez, amelyeken az európai polgárok együttélése alapul.

1.9 Az EGSZB meggyőződése, hogy elérkezett az idő arra, hogy felülkerekedjünk azokon a kulturális és politikai okokon, amelyek miatt az egyes európai államok saját külképviseleteket hoztak létre, és hogy egy közös uniós képviselő a harmadik országokban minőségi ugrást jelentene azon a téren, ahogy az EU a világ többi részét kezeli, új lendületet adva ezáltal Európa egyesítési folyamatának, a belépési politikával kapcsolatban is. Emellett számos, a vízumeljárásokhoz kapcsolódó problémát is megoldana, illetve növelné az Unió teljes politikai integrációja irányába érzett megbecsülést és tiszteletet.

1.10 Az EGSZB ezért a következő ajánlásokat fogalmazza meg az Európai Bizottság, az Európai Parlament és a Tanács felé:

- a vízumkérelemhez benyújtandó igazoló dokumentumok harmonizálása,
- pontosabb adatgyűjtés biztosítása a megfelelő statisztikai ellenőrzés érdekében,
- *körutazói vízum és többszöri beutazásra jogosító vízum* bevezetése az idegenforgalomhoz, előadó-művészethez, kultúrához és gazdasághoz kapcsolódó könnyítések érdekében,
- egyszerű és gyors eljárási garanciák megerősítése és mindenhol ugyanúgy történő alkalmazása,
- a kérelmek online benyújtási lehetőségének megfontolása, a schengeni vízumokra vonatkozó honlap létrehozásával,
- kötelező érvényű szabályok bevezetése a kérelmezők különböző kategóriáinak megkülönböztetése terén, hogy a „vízumelőlettel” rendelkező kérelmezők számára rugalmasabbá váljon az igazoló dokumentumok benyújtása,
- megfelelő rugalmasság biztosítása a határon történő vízumkiadásnál a tengerészek és a rövid tartózkodásra jogosító egyszeri turistavízumok esetében,
- biztos jogi keret kialakítása, mely megkönnyíti a családi látogatásra érkezők vízumának kiadását,
- a konzuli együttműködés megerősítése a nagyobb rugalmasság érdekében, illetve a kötelező képviselő elvének bevezetésére tekintettel, konkrét lépéseket téve az EU egységes képviselője felé.

2. Bevezetés

2.1 A közös vízumpolitika alapvető elemét képezi a belső határok nélküli közös térség létrehozásának, és az EUMSZ szerves része, melynek az V. cím: „A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség” alatt található 77. cikke (2) bekezdésének a) pontja, valamint 79. cikke hatáskörrel ruházza fel az EU-t az EU tagállamaiban való jogszerű tartózkodás esetén a vízumok és a tartózkodási engedélyek terén.

2.2 A vízumpolitikára vonatkozó schengeni *acquis*, melyet a schengeni kormányközi együttműködés keretében hoztak létre, ezáltal bekerült az EU intézményi és jogi keretébe: jelen pillanatban a vízumkódex és a közös vízumpolitika csak a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozik („schengeni vízumok”: 180 napos időszakban 90 napos tartózkodásra), melyeket 22 tagállam és a 4 társult állam ad ki. Nem alkalmazandó Bulgáriára, Horvátországra, Ciprusra, Írországra, Romániára és az Egyesült Királyságra ⁽¹⁾.

2.3 2013-ban a jelenlegi 26 schengeni tagállam a beérkezett 17 204 391 kérelemre több mint 16,1 millió schengeni vízumot adott ki. A schengeni övezet szárazföldi határa 7 702 km hosszú, tengeri határa 41 915 km, és 644 légi határátkelőhelye van. Egy nemrégiben készült tanulmány szerint ⁽²⁾ 2012-ben összesen 6,6 millió potenciális látogatót „veszített el” az övezet a vízumkiadási eljárás bonyolultsága miatt, és ezáltal a belépések számának 30–60 %-os növekedésétől és mintegy 130 milliárd eurónyi lehetséges bevételtől fosztotta meg magát.

2.4 A Schengen keretében elfogadott legfontosabb intézkedések többek között a következők:

- a személyek belső határokon történő ellenőrzésének megszüntetése,
- közös szabályok alkalmazása a külső határokat átlépő személyek esetében,
- a belépési és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok kiadására vonatkozó feltételek harmonizálása,
- megerősített rendőrségi együttműködés, ideértve a határokon átnyúló megfigyelésre és üldözésre vonatkozó jogot,
- megerősített igazságügyi együttműködés gyorsabb kiadási rendszerrel és a büntetőítéletek végrehajtásának jobb átadásával,
- a Schengeni Információs Rendszer (SIS) létrehozása és fejlesztése.

2.5 A vízumkódex ⁽³⁾, amely meghatározza a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok kiadására vonatkozó harmonizált eljárásokat és feltételeket, az ezeknek a vízumoknak a kiadási feltételeit és eljárásait szabályozó összes jogi aktus átdolgozásával és konszolidálásával jött létre, és a schengeni *acquis* elavult elemeinek a helyébe lépett.

2.6 A vízumkódex megfogalmazott célja a közös vízumpolitika koherenciájának javítása az átláthatóság és a jogbiztonság fokozása érdekében, valamint az eljárási garanciák és a vízumkérelmezőkkel való egyenlő bánásmód erősítése, magas színvonalú szolgáltatásokat biztosítva és a kérelmek benyújtásakor az egyablakos ügyintézés elvét alkalmazva, a jogszerű utazás elősegítése, az illegális bevándorlás megelőzése, valamint a közrend és a közbiztonság fenntartása céljából.

2.7 A schengeni övezet megerősítése, a közös európai menekültügyi rendszerről szóló megállapodás, a közös vízumpolitika javítása, valamint a szervezett bűnözés, illetve annak legveszélyesebb megnyilvánulásai (terrorizmus, emberkereskedelem, számítástechnikai bűnözés stb.) elleni küzdelemmel kapcsolatos együttműködés fokozása mind jelentős előrelépés, de még mindig nem elegendő. A schengeni övezeten belül, csakúgy mint a harmadik országokkal, nagyobb fokú együttműködésre van szükség. A közös vízumpolitika céljai továbbá a következők:

- közös szabályok meghatározása a külső határok ellenőrzésére,
- a belső határokon végzett ellenőrzések megszüntetésének elősegítése.

2.8 A vízumpolitika konkrétan az EU határellenőrzési politikáihoz kapcsolódik attól kezdve, hogy a vízumkötelezettség alá tartozó harmadik országokbeli polgárok egy első ellenőrzésen esnek át annak eldöntésére, hogy teljesítik-e az EU területére történő belépés feltételeit vízumkérelmük elbírálásának idején.

2.9 A vízumkódex alkalmazása számos hiányosságra mutatott rá, köztük az alábbiakra:

- a kérelmező nem mentesül a vízumkérelem személyes benyújtásának, illetve bizonyos igazoló dokumentumok prezentálásának kötelezettsége alól, mivel az „integritás” és a „megbízhatóság” megítélését külső szolgáltató végzi,

⁽¹⁾ Jóllehet Dánia aláírta a Schengeni Megállapodást, eldöntheti, hogy alkalmazza-e az EUMSZ V. címe értelmében meghozott új intézkedéseket.

⁽²⁾ Hatástanulmány Az Európai Unió vízumpolitikája felülvizsgálatának támogatása a legális utazások megkönnyítése érdekében címmel, 2013. július 18.

⁽³⁾ HL L 243., 2009.9.15., 1. o.

- az általános eljárási könnyítések elmaradása az első alkalommal kérelmet benyújtók esetében is, a magas biztonsági szint fenntartása mellett,
- számos harmadik országban nincs a vízumkérelmek fogadásával és elbírálásával foglalkozó hivatal,
- a személyek mobilitása megkönnyítésének a hiánya családtagok látogatása esetén,
- a hosszabb érvényességi idejű, többszöri beutazásra jogosító vízumok kiadásával kapcsolatos könnyítések hiánya.

2.10 Európa egy globalizált, egymással összefonódott világ része, melyben a nemzetközi mobilitás egyre erősödik: éppen ezért fokozni kell a szinergiákat a többi stratégiai ágazattal, mint például a kereskedelemmel, az idegenforgalommal, a kultúrával, és elő kell mozdítani a magasan képzett szolgáltatók rövid utazásait. Azoknak a hivatalosan elismert okokból utazó, potenciális látogatóknak a száma, akik 180 napos időszakban 90 napot meghaladó, ugyanakkor letelepedés nélküli tartózkodást szeretnének egy schengeni tagállamban, növekedni fog.

2.10.1 Mindenekelőtt a fiatalok számára kellene biztosítani a nehézségek nélküli belépés pénzügyi és jogi lehetőségeit Európába, amely már nem egy erődítmény, hanem a demokrácia és a tolerancia tere a világ számára.

2.11 Az új schengeni irányítási rendszernek biztosítania kell, hogy a polgárok és az európai gazdaság továbbra is teljes mértékben élvezhesse a schengeni övezeten belüli, határellenőrzés nélküli szabad mozgást, előmozdítva a jogszerű utazás lehetőségeit a vízumpolitika modernizálásával, valamint az „intelligens határok” kezdeményezés végrehajtásával, fenntartva ugyanakkor a magas biztonsági szintet, és kielégítve a vízumkérelmezők jogos igényeit.

2.12 Tekintettel vízumkérelmezők számának várható növekedésére, a Schengeni Információs Rendszer (SIS) és a Vízuminformációs Rendszer (VIS) megfelelő működése meghatározó szerepet fog játszani abban, hogy csökkenjenek a vízumkérelmezők lehetőségei arra, hogy megtalálják a legkönnyebb módját a schengeni övezetbe történő bejutásnak a legkevésbé szigorúnak tartott tagállamokhoz fordulva, vagy azokhoz, amelyekben gyorsabbak és egyszerűbbek az eljárások.

3. Az új vízumcsomag javaslatai

3.1 Az Európai Bizottság által javasolt csomag elemei a következőképpen foglalhatók össze:

- a maximális döntéshozatali idő 15 napról 10 napra történő csökkentése, a kérelem benyújtásától a határozat meghozataláig,
- a vízumkérelem benyújtásának lehetővé tétele más uniós tagállam konzulátusán, amennyiben a vízumkérelem feldolgozására hatáskörrel rendelkező tagállam nincs jelen vagy nem rendelkezik képvisellel a kérelmező országában,
- a rendszeres utazók eljárási könnyítésekben részesülhetnek, többek között 3 évig érvényes többszöri beutazásra jogosító vízumokat kell kapniuk,
- egyszerűsített vízumigénylőlap bevezetése,
- a tagállamok lehetőséget kapnak a határokon történő, maximum 15 napig és csak egyetlen schengeni tagállamban érvényes vízum kiadását biztosító egyedi rendszerek bevezetésére,
- a tagállamok megkönnyíthetik a vízumkiadást a különösen fontos eseményekre érkező látogatók számára,
- új típusú vízum – a körutazói vízum – bevezetése, amely a jogszerű utazók számára legfeljebb egy évre (ugyanabban a tagállamban 180 napos időszakban 90 napos tartózkodásra) lehetővé teszi a schengeni övezetben való tartózkodást,
- többszöri beutazásra jogosító vízum és a határon történő vízumkibocsátás lehetőségének bevezetése,
- személyek egyértelműen meghatározott kategóriáinak a vízumilleték megfizetése alóli mentesítése, valamint könnyítések a tengerészek és a körutazást végző hajókon dolgozó személyzet számára.

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB szerint a közös vízumpolitika alapvető elemét képezi a belső határok nélküli, közös térség létrehozásának, mivel lehetővé teszi a schengeni kormányközi együttműködés keretében megszilárdított schengeni *acquis* integrálását a vízumpolitikák terén az EU intézményi és jogi keretében a Szerződés értelmében.

4.2 A szükséges erőteljesebb konzuli együttműködést nagyobb fokú interoperabilitás, illetve az egyetlen uniós képviselő létrehozása felé teendő konkrét lépések kell, hogy kísérjék a világ több országában, ami egyértelműen jelezné a politikai növekedést és jelentős megtakarításokat tenne lehetővé amellet, hogy egyszerűsítene és egységesítene az eljárásokat.

4.2.1 Egyébiránt az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ), amely 2011. január 1-je óta működik, brüsszeli központján kívül 140 delegációt számlál a világban, 3 292 fős személyzettel és 2014-re 519 millió euró összegű költségvetéssel rendelkezik.

4.3 A rövid távú tartózkodásra jogosító vízum iránti kérelmek feldolgozására vonatkozó összes jogszabály egyetlen eszközben történő egységesítése, továbbá a vízumkiadás módosítása egyértelműen hozzájárult a szabályozás egyszerűsítéséhez, az átláthatóság növeléséhez és a jogbiztonság javításához.

4.4 Az EGSZB pozitívan értékeli a vízumkódex általános célját, vagyis egy tényleges közös vízumpolitika biztosítását, hogy azt az összes tagállam mindenhol azonos módon alkalmazza a jogi rendelkezéseknek és az operatív utasításoknak köszönhetően.

4.5 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés szempontjából nem csupán a 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tartózkodások esetében jelentősek azok a gazdasági előnyök, amelyek az egyértelmű jogi keretben zajló, jogszerű utazások megkönnyítéséből fakadnak.

4.6 Az ezt meghaladó időtartamú tartózkodásra jogszerű okokból érkező harmadik országbeli kérelmezők számára is – akik lehetnek például művészek, vállalkozók, tanárok, kutatók, diákok és nyugdíjasok, akik a schengeni övezetben 90 napot meghaladó időtartamig kívánnak tartózkodni anélkül ugyanakkor, hogy egy tagállamon belül több mint 90 napot lennének – biztosítani kellene a lehetőséget a biztonság magas szintjének biztosítása mellett.

4.7 Az EGSZB szerint ezeknek az intézkedéseknek az elfogadása, azon túl, hogy hozzájárul az EU gazdasági növekedéséhez, lehetővé teszi az európai szabályozás közös elveinek – melyek az Alapjogi Chartában gyökereznek – az érvényesítését a világ különböző kultúráiban:

- a szociális piacgazdaság képviselete,
- a szociális partnerek és a civil társadalom szerepének előmozdítása és tiszteletben tartása,
- a konzultáció és a közös kutatás előmozdítása a közjó érdekében,
- a polgárok és a fogyasztók szerepének tiszteletben tartása,
- a szövetkezeti kultúra támogatása,
- a nemek közötti egyenlőség védelme,
- a szabad és egyéni választás biztosítása a vallás és a szexuális irányultság terén,
- a szociális struktúrák alkalmasság tétele a fogyatékkal élők számára.

4.8 Az EGSZB támogatja a többszöri beutazásra jogosító vízumokról szóló javaslatot, mivel az könnyítéseket kínál az utazónak: a többszöri beutazásra jogosító vízum kiadása könnyítené az adminisztrációs terheket mind a kérelmező, mind pedig a konzulátus számára, jelentős költségmegtakarítást eredményezne, elsősorban a Vízuminformációs Rendszernek (VIS) köszönhetően.

4.9 Ezért az EGSZB támogatja az Európai Bizottság javaslatainak alábbi elemeit:

- az adminisztratív terhek csökkentése mind a kérelmezők, mind a konzulátusok számára, a VIS-rendszer azon lehetőségeinek teljes mértékű kihasználásával, melyekkel egyértelmű és objektív kritériumok alapján megkülönböztethetők egymástól az ismert vagy rendszeres, illetve a rendszer számára ismeretlen utazók,
- azoknak az eljárásoknak az egyszerűsítése és teljes mértékű harmonizálása, amelyek kötelezővé teszik azokat a rendelkezéseket, amelyek meghatározása mostanáig a konzulátusokra volt bízva,

- a létező konzuli együttműködési keret felülvizsgálata az egyszerűbb eljárásokhoz való hozzáférés biztosítása érdekében a schengeni vízumkérelmek terén a lehető legtöbb helyen,
- egy olyan cikk beillesztése a vízumkódexbe, amely, pontosan meghatározott feltételek mellett, lehetővé teszi ideiglenes vízumok kiadását a határon,
- könnyített vízumkibocsátás családtagok számára, elsősorban a 2004/38/EK irányelv által érintett személyek esetében,
- olyan szabályok bevezetése, melyek célja a rövid távú tartózkodást, illetve a harmadik országból érkező polgárok uniós tagállamokban való fogadását szabályozó jogi rendelkezések közötti eltérések csökkentése,

5. Részletes megjegyzések

5.1 Az EGSZB támogatja a javaslatot, amely kötelező érvényű szabályokat kíván bevezetni a vízumkérelemhez kapcsolódó igazoló dokumentumok harmonizálása terén a schengeni konzuli együttműködés keretében, valamint a jogalkotókkal megosztandó, éves jelentés kidolgozását írja elő az általános helyzet ismertetésére a koherencia és az átláthatóság biztosítására. Ezeknek a rendelkezéseknek ki kellene zárniuk a konzulátusok közötti, igénylésekkel kapcsolatos egyenlőtlenségek lehetőségét.

5.2 Az EGSZB szerint a pontosabb adatgyűjtés biztosítása a tagállamok által összegyűjtött és benyújtott adatok ellenőrzése révén alapvető fontosságú, ha biztosítani kívánjuk a megfelelő statisztikai ellenőrzést, valamint a vízumkiadás különböző elemeinek, típusainak és eljárásainak jobb elemzését, hogy olyan értékelést végezhessünk, amely lehetővé teszi a jövőbeli célok megvalósítását.

5.3 Az EGSZB támogatja a *körutazói vízum* bevezetését, amely olyan jogi eszköz, amely – racionális kritériumok alapján, valamint tiszteletreméltó és jogszerű indokok miatt – lehetővé teszi bizonyos személyek számára, hogy bármely 180 napos időszakban 90 napnál hosszabb ideig tartózkodhassanak a schengeni övezet több tagállamában, anélkül, hogy ugyanazon tagállam területén 90 napnál hosszabb ideig tartózkodnának.

5.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a „felelős” tagállam egyértelműbb definíciója, valamint a vízumkérő adatlap egyszerűsítése javítja az eljárási garanciákat és elkerülhetővé teszi a kérelem beadásával kapcsolatos várakozást és komplikációkat.

5.5 Az EGSZB szerint szintén pozitív a „személyes megjelenés” elvének eltörlése – az először kérelmezők digitális ujjlenyomatvételeének sérelme nélkül – megtartva ugyanakkor a személyes beszélgetés tartásának lehetőségét, csakúgy mint annak egyértelművé tételét, hogy lehetőség van a kérelem elektronikus benyújtására a belépés tervezett időpontja előtt legalább hat hónappal. Ez a javaslat kifejezetten megfelel a gyakran utazóknak, akik már nyújtottak be korábban vízumkérelmet, és akiknek minden a schengeni belépéshez kapcsolódó adatát már nyilvántartásba vették.

5.5.1 A magas szintű biztonság fenntartásának sérelme nélkül az EGSZB a személyes és biometrikus adatok, valamint azon „érzékeny” adatok egyformán magas szintű védelmét javasolja, amelyekkel kapcsolatban korábban már véleményt alkotott ⁽⁴⁾. Az EGSZB ezért arra kéri a nagyméretű informatikai rendszerekkel foglalkozó európai ügynökséget (eu-LISA), hogy biztosítsa a VIS és a SIS II rendszerek teljes körű adatvédelmét.

5.6 Az EGSZB igen kedvezően fogadja azoknak az elemeknek a bevezetését, amelyek erősítik a jogbiztonságot és lerövidítik a válaszadási időt egy olyan kimerítő és egyszerűsített lista összeállításával, amely tartalmazza a benyújtandó dokumentumokat és kizárja az utazási egészségbiztosítást, különösen azon utazók esetében, akiknek megbízhatósága és integritása ismert.

5.7 Az a javaslat, amely objektív és jól meghatározott kritériumok alapján kötelező érvényű szabályokat kíván bevezetni a kérelmezők különböző kategóriáinak megkülönböztetése terén, jelentős könnyítéseket tesz lehetővé a kedvező „vízumelőélettel” rendelkező és a kérelem benyújtását megelőző 12 hónapban a VIS-adatbázisban regisztrált utazók számára az igazoló dokumentumok terén. Az EGSZB szerint ez az intézkedés lehetővé teszi az eljárás folyamatosabbá tételét és a költségek mérséklését, elsősorban a többszöri beutazásra jogosító vízumok, illetve olyan vízumok esetében, amelyek érvényességi ideje meghaladja az útiokmány érvényességét.

⁽⁴⁾ HL C 248., 2011.8.25., 123. o.

5.8 A személyek egyértelműen meghatározott kategóriáinak – elsősorban a kiskorúaknak, diákoknak és az Erasmus Mundus program ösztöndíjasainak – a vízumilleték megfizetése alól történő kötelező mentesítése, melyet minden tagállamnak azonos módon kell végrehajtania, megfelel az egyenlőség, a megkülönböztetésmentesség és a jogbiztonság elveinek.

5.9 A tengerészek vagy a rövid távú turizmus számára a határon történő vízumkibocsátás kritériumainak felülvizsgálatát illetően az EGSZB a biztonságot garantáló, megfelelő rugalmasságot javasol a vízumkódex vonatkozó szabályainak felülvizsgálata mellett.

5.10 Az EGSZB emellett támogatja a repülőtéri tranzitvízumokra vonatkozó rendelkezések felülvizsgálatát, amennyiben ez javítja az arányosság és véget vet a tagállamok korlátozó megközelítésének.

5.11 A már uniós polgár és az EU területén lakó családtagjaik látogatása céljából utazó harmadik országbeli polgárok számára kibocsátandó vízumok kapcsán az EGSZB úgy véli, hogy rájuk legalább az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló 2004/38/EK irányelv rendelkezéseit kellene alkalmazni, elősegítve ezzel a családi kötelek megtartását, egyszerűsítve az eljárásokat és mentesítve őket a vízum díja alól.

5.12 A konzuli együttműködés hatályos meghatározásának felülvizsgálatát illetően, melynek célja annak rugalmasabbá tétele és a kötelező képviselő elvének bevezetése, az EGSZB úgy véli, hogy ez a felülvizsgálat költségcsökkentéssel és a konzuli hálózat jobb lefedettségével és interoperabilitásával kell, hogy járjon.

5.13 E tekintetben az EGSZB meggyőződése, hogy az egyetlen közös képviselő számos, a vízumkibocsátással kapcsolatos problémát megoldana és alapvető gazdasági megtakarításokat tenne lehetővé, ezen a téren is egységesítve az EU álláspontját.

Kelt Brüsszelben, 2014. szeptember 10-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a be nem jelentett munkavégzés megakadályozására, valamint az ilyen típusú munkavégzéstől való elrettentésre irányuló együttműködés erősítését célzó európai platform létrehozásáról

COM(2014) 221 final – 2014/0124 (COD)

(2014/C 458/08)

Előadó: **Stefano PALMIERI**

Társelőadó: **Ana BONTEA**

2014. április 16-án az Európai Parlament, illetve 2014. április 29-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 153. cikke (2) bekezdésének a) pontja és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a be nem jelentett munkavégzés megakadályozására, valamint az ilyen típusú munkavégzéstől való elrettentésre irányuló együttműködés erősítését célzó európai platform létrehozásáról

COM(2014) 221 final – 2014/0124 (COD).

Az EGSZB munkájának előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2014. augusztus 27-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. szeptember 10–11-én tartott, 501. plenáris ülésén (a szeptember 10-i ülésnapon) 172 szavazattal 88 ellenében, 22 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB):

1.1 Úgy ítéli meg, hogy a be nem jelentett munkavégzés olyan probléma, amely ugyan eltérő mértékben, de minden tagállamot érint, és amely veszélyezteti a törvényességgel, a biztonságossággal, a szociális és pénzügyi igazságossággal, a piacok szabad versenyével és az uniós munkavállalók szabad mozgásával kapcsolatos európai eszmények megvalósulását.

1.2 Úgy véli, hogy a be nem jelentett munkavégzés ellen megfelelő megelőző, ellenőrző és visszaszorító intézkedéseken át folytatott küzdelem alapvető stratégiai döntés az illegális munkavállalás napvilágra hozatala szempontjából, valamint az Európai Unió (EU) gazdasági és szociális rendszere versenyképességének fellendítése érdekében, összhangban az Európa 2020 stratégia által meghatározott prioritásokkal és iránymutatásokkal.

1.3 Kedvezően értékeli a be nem jelentett munkavégzés elleni együttműködés erősítését célzó európai platform létrehozására vonatkozó javaslatot. E javaslat összhangban áll az Európai Parlament, a Tanács és maga az EGSZB által az elmúlt években tett nyilatkozatokkal, amelyekben emlékeztettek arra, hogy a munkahelyteremtést, az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést, valamint a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelem területére vonatkozó fokozott együttműködést célzó, európai szinten koordinált uniós stratégia végrehajtására van szükség, amely pótolná az e téren fennálló hiányt az EU-ban, ugyanis a be nem jelentett munkavégzés kezelése eddig heterogén és elégtelenül koordinált volt.

1.4 Üdvözlí a valamennyi tagállam kötelező részvételével létrehozandó európai platformra irányuló javaslatot, és úgy véli, hogy az összes uniós ország együttes és összehangolt részvétele révén kezelhetők lennének az EU-n kívülről érkezett, jogilag rendezetlen helyzetű, be nem jelentett munkavállalók jelenlétével kapcsolatos határon átvétel problémák és nehézségek.

1.5 Bár elismeri, hogy a be nem jelentett munkavégzés és a megtévesztő módon bejelentett munkavégzés, vagyis a színlelt önfoglalkoztatás két külön fogalom, helyénvalónak tartja a színlelt önfoglalkoztatás beillesztését azok közé a be nem jelentett munkavállalási formák közé, amelyek megelőzését, megakadályozását és visszaszorítását a platform célozza, tekintettel káros hatásaikra i) a munkavállalók jogaira és garanciáira; ii) a szabad verseny piacokon való akadálytalan megvalósulására és iii) az uniós munkavállalók szabad mozgására nézve.

1.5.1 Reméli, hogy a platform – tagállami jogszabályokat és gyakorlatokat tiszteletben tartó – tevékenysége a jelenség elleni küzdelem hatékony stratégiáját teszi majd lehetővé, a megtévesztő módon bejelentett munkavégzés fogalmának meghatározása és az egyes tagállamok tapasztalatainak kiértékelése révén.

1.6 Maradéktalanul egyetért a platform szerep- és feladatkörével, de úgy látja, hogy annak megbízatása kibővíthető lenne – uniós és tagállami szintű – jogszabályokra vonatkozó ajánlások megfogalmazásával, egy hatékonyabb stratégia megvalósítását célozva (például hathatósabb határon átnyúló együttműködési intézkedéseket javasolva az ellenőrzési és felügyeleti tevékenység területén).

1.7 Úgy véli, hogy a nemzeti kapcsolattartó kijelölésébe a tagállamoknak kötelezően be kellene vonniuk a szociális partnereket és a civil szervezeteket, amelyek – konkrét ismeretekkel rendelkezve a be nem jelentett munkavégzés kapcsán – tényleges értéktöbbletet nyújtanak a jelenség elleni stratégia megvalósításához.

1.7.1 Helyénvalónak ítéli, hogy az európai platform ülései megfelelő előkészítést nyerjenek előkészítő és tájékoztató ülések révén, amelyek lehetővé teszik a platform munkája eredményeinek a terjesztését (ezáltal biztosítva tevékenységei teljes átláthatóságát).

1.8 Úgy véli, hogy a be nem jelentett munkavégzés megakadályozását és az attól való eltántorítást célzó beavatkozásoknak különféle olyan eszközöket – ellenőrzésekkel és szankciókkal kiegészített intelligens szabályozási intézkedéseket – kell ötvözniük, amelyek biztosítják a stabil és kiszámítható jogi keretet. Csökkenteni kell a szabályozás végrehajtási költségeit, el kell kerülni a munka túlzott megadóztatását, továbbá hatékony eszközöket alkalmazva – többek között pénzügyi ösztönzők, egyszerűsített adófizetési és társadalombiztosítási rendszerek révén – arra kell ösztönözni a munkáltatókat, hogy jelentsék be a munkavégzést, és tartsák be a jogszabályokat. Ezenkívül adóügyi ösztönzőket kell bevezetni a be nem jelentett munkavégzés legális útra terelése érdekében.

1.9 Az EU által a be nem jelentett munka elleni fellépésre meghatározott stratégia keretében az EGSZB az elmúlt években folyamatosan arra törekedett, hogy ösztönözze és előmozdítsa a kapcsolódó eszközök, politikák és bevált gyakorlatok megosztását, annak érdekében, hogy mind gazdasági, mind kulturális és társadalmi téren fellépjen. Az EGSZB ezért azt szeretné, ha a platform létrehozásakor hivatalosan elismernék a szerepét, és a platform megfigyelői közé kerülne.

1.10 Úgy látja, hogy a közvélemény figyelmének felkeltése kapcsán növelni kellene a civil társadalom bevonásának lehetőségét, elsősorban az EGSZB és a nemzeti gazdasági és szociális tanácsok által az Európa 2020 stratégia irányítóbizottsága és az EGSZB egyéb szervei tevékenységének keretében megvalósított közös cselekvés révén.

1.11 Reméli, hogy a platformon belül elismerik majd a szerepet, amelyet betölthet:

- a Eurostat, amely értékeléseket hajthat végre, lehetővé téve az árnyékgazdaság és a be nem jelentett munkavégzés mértékének és dinamikájának a felmérését az EU-ban,
- a Eurofound, amely európai szintű interaktív adatbázist hozhat létre a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelemmel kapcsolatban bevált gyakorlatokról,
- az OECD, amely technikai támogatást nyújthat a jelenség megértéséhez.

1.12 Helyénvalónak tartaná, ha a platform rendelkezne monitoring- és értékelési rendszerrel egy sor ideiglenes mutató és az Európai Bizottságon kívüli értékelő révén.

2. A be nem jelentett munkavégzés jelensége az Európai Unióban

2.1 Az Európai Unió területén be nem jelentett munkavégzésnek minősül „bármely olyan fizetett tevékenység, amely természetét tekintve törvényes, azonban nincs bejelentve a hatóságoknál, figyelembe véve a tagállamok szabályozó rendszerében meglévő különbségeket” ⁽¹⁾. A be nem jelentett munkavégzéshez szorosan kapcsolódó jelenség a megtévesztő módon bejelentett munka vagy színlelt önfoglalkoztatás, amikor is a munkavállaló hivatalosan önfoglalkoztatóként van bejelentve és szolgáltatási szerződés keretében dolgozik, ugyanakkor a munka, amit végez, a nemzeti jog és gyakorlat alapján a munkaviszonyra jellemző valamennyi kritériumnak megfelel ⁽²⁾.

⁽¹⁾ COM(2007) 628.

⁽²⁾ COM(2014) 221 final.

2.2 A be nem jelentett munkavégzés és a színlelt önfoglalkoztatás egy olyan jelenség különböző oldalai, amely káros hatással járt mind a munkavállalók jogaira és garanciáira, mind pedig a szabadpiaci verseny akadálytalan megvalósulására és az uniós munkavállalók szabad mozgására nézve. Teljesen helyénvaló a színlelt önfoglalkoztatás beillesztése azok közé a be nem jelentett munkavállalási formák közé, amelyek visszaszorítására a platform irányul, tekintettel arra, hogy – a be nem jelentett munkavállalásnak a szolgáltatási ágazatban való terjedésével – egyre gyakoribbá válnak e szabálytalansági formák, amelyek ugyanúgy megfosztják a munkavállalókat jogaiktól és garanciáiktól, mint a be nem jelentett munkavégzés⁽³⁾.

2.2.1 Amint arra az EGSZB már rámutatott⁽⁴⁾, jelenleg nem létezik európai szinten egységes meghatározás az önfoglalkoztatás fogalmára, ezért valamennyi illetékes hatóság a nemzeti szabályozási keretre utal, megnehezítve ezzel a színlelt önfoglalkoztatás elleni stratégia európai szintű végrehajtását, különösen a határon átnyúló munkavégzést illetően.

2.2.2 Ennek kapcsán az EGSZB már támogatóan nyilatkozott a különböző tagállami tapasztalatok felmérésének tervéről következőzetések levonása és ajánlások megfogalmazása céljából, a megtévesztő módon bejelentett munka és a színlelt önfoglalkoztatás elleni hatékony stratégia érdekében. Az EGSZB „Az önfoglalkoztató státusszal való visszaélés” c. véleményében⁽⁵⁾ aláhúzta annak szükségességét, hogy megbízható szabályozást sikerüljön kialakítani azáltal, hogy elfogadják a színlelt önfoglalkoztató státuszának egy olyan meghatározását, amelynek révén megvédhetők a valódi önfoglalkoztatók és mikrovállalkozások a tisztességtelen verseny kockázatával szemben.

2.2.2.1 Ez az álláspont összhangban áll az Európai Bíróság azon nyilatkozatával, amely ugyan kiemelte a tagállamok illetékességét az alkalmazott és az önfoglalkoztató fogalmának a meghatározásában, de – a piacok normális működésének és a munkavállalók szabad mozgásának a garantálása céljából – iránymutatásokat nyújtott definíciójuk normákon keresztüli, általános meghatározásához, a szerződések rendelkezései egységes végrehajtásának a biztosítására⁽⁶⁾.

2.2.2.2 Az EGSZB úgy véli, hogy ennek a szemléletnek a révén tovább nőne az önfoglalkoztatás társadalmi-gazdasági szerepe, mivel ebbe a kategóriába csak a valódi önfoglalkoztatók kerülnének. Így tiszteltetben tartanak az önálló munkavállalói legitim státuszt mindenkinek a számára, aki úgy dönt, hogy önállóan dolgozik. Ezzel kapcsolatban az EGSZB bevált gyakorlatok ismertetésével mindössze útmutatást ad a tagállamoknak.

2.3 A be nem jelentett munkavégzés és a színlelt önfoglalkoztatás jelensége annyira heterogén és összetett, hogy az érintett munkaerő rendkívül változatos: munkavállalók, akik nem tartoznak a társadalombiztosítás alá, vagy nincs szerződésük, vagy részben készpénzben kapják fizetésüket; segítő családtagok; második munkahelyüket be nem jelentő munkavállalók; önálló vállalkozók, akik úgy döntenek, hogy nem rendezik a helyzetüket; színlelt önfoglalkoztatók; be nem jelentetten munkát végző illegális bevándorlók; EU-n kívüli munkavállalók, akik uniós tagállamok számára folytatnak alvállalkozói tevékenységet, a tisztességes munkára vonatkozó minimumszabályok hiányában⁽⁷⁾. Ez a heterogenitás megnehezíti a be nem jelentett munkavégzéssel szembeni fellépést, és különleges stratégiákat tesz szükségessé.

2.4 A be nem jelentett munkavégzés olyan problémakör, amely minden tagállamot érint, és ellentétes a törvényesség, a biztonság, a szolidaritás, valamint a társadalmi és pénzügyi igazságosság európai ideáljaival, továbbá a piaci szabad verseny és az uniós munkavállalók szabad mozgása elveivel.

2.4.1 Azért szükséges szigorúan lépni fel a be nem jelentett munkavégzés ellen, mert számos hatással bír mind a vállalkozásokra, mind pedig a munkavállalókra, nem is beszélve a költségvetésről:

- tisztességtelen és torzul a verseny azok között a vállalkozások között, amelyek betartják a szabályokat és amelyek nem, olyan tevékenységeket tartva életben, amelyek valószínűleg nem lennének jelen a piacon; emellett létrehoz egyfajta dinamikát a hatékonyság elmaradása terén, amikor a vállalkozások nem növekednek, hogy a rejtett gazdaságban maradhassanak, nem jutnak hitelhez, és nem tudnak részt venni közbeszerzésekben,

⁽³⁾ Európai Parlament (2013): *Social protection rights of economically dependent self-employed workers*, Study; Floren, B. (2013), *Fake Self-employment in the EU – A comparison between the Netherlands and the UK*. Tilburg University.

⁽⁴⁾ CES2063-2012_00_00_TRA_PA.

⁽⁵⁾ HL C 161., 2013.6.6., 14-19. o.

⁽⁶⁾ Amint azt megjegyzi Floren, B. (2013) i.m., az Európai Bíróság 1986. 07. 03-i, C-66/85. sz., Lawrie-Blum kontra Land Baden-Württemberg ügyben hozott ítélete az alkalmazott fogalmát az alábbiakban határozta meg: „a person who for a certain period of time performs services for and under the direction of another person in return for which he receives remuneration”. Mivel e definíció az Európai Bíróság több közelmúltbeli ítéletében is szerepelt (C-22/08 és C-23/08 sz. egyesített ügyek, Athanasios Vatsouras és Josif Koupantantze kontra Arbeitsgemeinschaft (ARGE), Nürnberg 900; 2001. 11. 20-i, C-268/99 sz. ítélet, Jany és társai), ezért így közzétve, kizárósan úton meghatározta az önfoglalkoztatás fogalmának kritériumait is. Erről tanúskodik, hogy a már hivatkozott, C-268/99 sz. ítéletben az Európai Bíróság kifejezetten megállapította: „any activity which a person performs outside a relationship of subordination must be classified as an activity in a self-employed capacity”.

⁽⁷⁾ Európai Bizottság (2014): *Undeclared work in the EU*. Az Eurobarométer 402. sz. tematikus felmérése; A.T. Kearney, VISA, Schneider, F., (2013) *The Shadow Economy in Europe*.

- a munkavállalók a fizikai, jövedelmi, munkavégzési és szociális biztonság tekintetében kiszolgáltatottak, ami nemcsak etikai szempontból, a méltóságukra hat ki, hanem a szakmai életükre is, hiszen nincs lehetőségük az egész életen át tartó tanulásra, a szakmai továbbképzésre, valamint a feladatkörök, termelési folyamatok és a termékek továbbfejlesztésére,
- források vesznek el az államháztartás számára, mivel az adó- és társadalombiztosítási bevétel kiesik (*tax gap*), valamint a közszolgáltatások és a jóléti állam költsége egyenlőtlenül oszlik meg (potyázás, *free riding*).

2.4.2 A be nem jelentett munkavégzés jelenleg az EU egészében megtalálható, bár az egyes ágazatokban különböző mértékben: mezőgazdaság, építőipar, kézműipar (textil-, ruha- és cipőipar stb.), kiskereskedelem, szálloda- és vendéglátóipar, karbantartási és javítási szolgáltatások, ápolási és háztartási szolgáltatások ⁽⁸⁾.

2.5 A be nem jelentett munkavégzés gyakoriságára vonatkozó becslések számottevően eltérnek, és a jelenség uniós szintű statisztikai számszerűsítése meglehetősen bonyolult. E probléma létezését a legutóbbi felmérések eredményei ⁽⁹⁾ is alátámasztják. E bizonytalanság nyilvánvalóan közvetlen hatással jár az arra való képességre, hogy ágazati jellegű, célzott fellépéseket igénylő hatékony intézkedések valósuljanak meg.

2.5.1 A Eurofound egyik legutóbbi, az EU 27 tagállamában készített felmérése keretében a megkérdezettek 18,6 %-a végzett 2008-ban be nem jelentett munkát ⁽¹⁰⁾. Ebből: 31,3 % olyan alkalmazott volt, aki fizetése egy részét (általában kb. a negyedét) munkaadója által be nem jelentett módon, „zsebbe” kapta; 14,4 % egyáltalán be nem jelentett alkalmazott és 14,4 % be nem jelentett önfoglalkoztató volt; 39,7 % pedig családi, baráti vagy egyéb közösségi kapcsolatban lévők közti, fizetett szolgáltatást nyújtó volt. A 2013-ban végzett legutóbbi Eurobarométer felmérés ⁽¹¹⁾ szerint csupán a válaszolók 4 %-a ismerte el, hogy be nem jelentett munkát végez ⁽¹²⁾. Ugyanakkor 11 %-uk elismerte, hogy az előző évben vásárolt olyan árukat vagy szolgáltatásokat, amelyekről alapos indokkal feltételezhető, hogy be nem jelentett munkavégzéshez kötődtek. Az EU-ban jelentős eltérések mutatkoznak e téren ⁽¹³⁾.

2.5.2 Továbbra is bizonytalanság tapasztalható azzal kapcsolatban, hogy a válság alatt milyen dinamikát mutat a be nem jelentett munka. Sőt, ez a jelenség tovább erősödhet azokban a tevékenységi körökben és foglalkozási formákban, ahol már jelen van, és újabbakra is áttérjedhet (például az információs és kommunikációs technológiák fejlődése révén) ⁽¹⁴⁾.

2.6 Másrészt a globalizáció folyamata és a társadalmi-demográfiai változások nagyobb teret engednek az árnyékgazdaságnak és a be nem jelentett munkának, ezért folyamatosan tovább kell fejleszteni az ellenük való küzdelemre irányuló szakpolitikákat. Ebben a tekintetben az egyes országok beavatkozási képessége kétségtelenül korlátozott, ami a be nem jelentett munka transznacionális elemeivel kapcsolatban különösen nyilvánvaló.

2.7 Az illegális bevándorlók részvétele a be nem jelentett munkában súlyos probléma, melyet az illegális bevándorlás elleni küzdelemre irányuló átfogó stratégia keretében kell megoldani. Sok illegális bevándorló rákényszerül a be nem jelentett munkavégzésre, mely túlélési stratégiát jelent számukra. Ezenkívül a be nem jelentett munkavégzés nagymértékben előmozdíthatja az illegális bevándorlást.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az európai platform létrehozására vonatkozó döntést annak nyomán hozták, hogy – egy hosszú folyamat végén – belátták a szóban forgó jelenség súlyosságát. A döntés alapos kidolgozását a főbb uniós intézmények végezték ⁽¹⁵⁾.

3.2 Az EGSZB úgy véli, hogy az a javaslat, amely egy európai platform létrehozására irányul, amelyben az összes tagállamnak részt kell vennie, koherens kezdeményezés az EU részéről, mivel a be nem jelentett munkavégzés ma olyan probléma, mely különböző mértékben ugyan, de közös jellemzőkkel valamennyi tagállamot érinti.

⁽⁸⁾ Európai Bizottság, 2014, i.m. Európai Bizottság (2013): *Employment and Social Development in Europe*; Hazans, Mihails (2011), *Informal Workers across Europe: Evidence from 30 European Countries*. World Bank; Koettl, Johannes; Packard, Truman; Montenegro, Claudio E. (2012), *In From the Shadow: Integrating Europe's Informal Labor*. Washington, DC: World Bank.

⁽⁹⁾ Lásd főként: Eurofound (2013): *Tackling undeclared work in 27 European Union Member States and Norway – Approaches and measures since 2008*; Eurofound (2013) [b]: *Tackling undeclared work in Croatia and four EU candidate countries*; 402. sz. Eurobarométer tematikus felmérés: *Undeclared work in the European Union*, 2014. március.

⁽¹⁰⁾ Eurofound (2013) [b].

⁽¹¹⁾ Valamennyi adat uniós polgárokkal folytatott közvetlen, személyes interjúkon alapuló felmérésekből származik. Ebből az is következik, hogy a be nem jelentett munkavégzés problémájával kapcsolatos tudatosság, a tagállamok fogalommeghatározásai, az átláthatóság és az interjú lefolytató személybe vetett bizalom olyan fontos tényezők, amelyek befolyásolják, hogy az érintett polgárok elismerik-e, hogy be nem jelentett munkát végeztek vagy ilyen munkavégzésből valamiféle előnyük származott.

⁽¹²⁾ 402. sz. Eurobarométer tematikus felmérés: „Be nem jelentett munkavégzés az Európai Unióban”, 2013., http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_402_en.pdf

⁽¹³⁾ COM(2014) 221 final.

⁽¹⁴⁾ Európai Bizottság, 2013, i.m.

⁽¹⁵⁾ Lásd a következő dokumentumokat: COM(2010) 2020, COM(2012) 173, a Tanács 2010. október 21-i 2010/707/EU határozata, az Európai Parlament 2014. január 14-i állásfoglalása (2013/2112(INI)-14/01/2014).

3.2.1 A tagállamok közötti együttműködés e formájának kialakítása annál is fontosabb, mivel biztosítani kell a szolidaritással és a társadalmi igazságossággal kapcsolatos európai eszmények, valamint az uniós munkavállalók szabad mozgására vonatkozó alapelvek tiszteletben tartását és védelmét, és válaszolni kell a be nem jelentett munka határokon átnyúló aspektusaival kapcsolatos kérdésekre és a munkaerő mobilitásával kapcsolatos kihívásokra.

3.2.2 A platform létrehozása várhatóan jobban összehangolja a tagállamokban működő különféle bizottságok és munkacsoportok tevékenységét, pótolva így azt az EU szintjén létező hiányosságot, hogy a be nem jelentett munkavégzést mostanáig aszimmetrikus és nem eléggé összehangolt módon kezelték.

3.2.3 Az összes tagállam közös, összehangolt részvétele nagyon fontos a be nem jelentett munka (ideértve a színlelt önfoglalkoztatást is) különféle formái elleni küzdelem iránti elkötelezettség erősítéséhez, továbbá a határokon átnyúló tényezők és azon problémák kezeléséhez, amelyek EU-n kívüli, illegális, be nem jelentett munkavállalók jelenlétéhez kapcsolódnak.

3.3 Üdvözlendő, hogy az európai platformra vonatkozó javaslat teljes mértékben tiszteletben tartja az EU-ban érvényes szubszidiaritási és arányossági elveket – ennek ezután is így kell maradnia.

3.3.1 A be nem jelentett munkavégzés megakadályozására és az ilyen munkavégzéstől való elrettentésre irányuló intézkedések a tagállamok hatáskörében maradnak. A nem büntetőjogi (közigazgatási és nem közigazgatási) szankciókat a törvényesség elve alapján szabják ki, tiszteletben tartva az egyes államokban érvényes eljárásokat és jogi aktusokat.

3.4 A be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelem alapvető stratégiai döntést jelent az EU számára. E stratégia révén lehetővé válik a be nem jelentett munkavégzés legalizálása – ami a gazdasági növekedés lényeges tényezője –, annak érdekében, hogy az Európa 2020 stratégia által meghatározott iránymutatások szerint fejlődésnek induljon az uniós gazdasági és társadalmi rendszer versenyképessége.

3.5 A be nem jelentett munkavégzés megakadályozására és az ilyen munkavégzéstől való elrettentésre irányuló intézkedéseknek e jelenség valódi okaira kell irányulniuk, és figyelembe kell venniük annak szükségességét, hogy a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelem eszközeit – a tisztességtelen, méltánytalan és be nem jelentett kereskedelmi és vállalati gyakorlatok elleni küzdelemre irányuló ellenőrzések és szankciók révén – ötvözzék az intelligens szabályozást célzó intézkedésekkel, amelyek egy szilárd, kiszámítható jogi keret garantálására irányulnak.

3.5.1 Kíváncsú egy a vállalatok és a munkavállalók számára kedvező környezet kialakítása, amely csökkenti a rendelkezések megvalósításának költségeit, megreformálja és egyszerűsíti a közigazgatási és fiskális eljárásokat, és tökéletesíti a munkavégzésre és a munkahelyi biztonságra, az ideiglenes- és alkalmi munkára, továbbá az új munkavégzési formákra vonatkozó jogszabályokat.

3.5.2 A be nem jelentett munkavégzés megakadályozásának és az ilyen munkavégzéstől való elrettentésnek a terén jelentős szerepet játszhatnak az adóügyi ösztönzőket alkalmazó politikák, ugyanis olyan adócsökkentéseket vezethetnek be, amelyek jutalmazzák a szabályok tiszteletben tartását, és elősegítik a be nem jelentett munka – beleértve a háztartási munka és az ápolási szolgáltatásokat is – legalizálását.

3.6 Az európai platform létrehozása során el kell kerülni a már létező kezdeményezésekkel és együttműködési formákkal való átfedéseket, továbbá a bejelentési kötelezettségeket, amelyek nem hatékonyak a probléma megoldását illetően, így tehát fölöslegesek.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Tekintettel a be nem jelentett munka dimenzióira és dinamikáira vonatkozó – gyakran hiányosnak tűnő – információkra, teljesen nyilvánvaló, hogy a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelemért felelős nemzeti hatóságok intézkedéseit erősítenék azok a közvetlen ismeretek, amelyekkel a szociális partnerek, a kkv-k, a szabadfoglalkozásúak, a társadalmi gazdaság és általánosabban szólva a civil társadalmat képviselő szervezetek rendelkeznek. Ez az információáramlás jelenti ugyanis a legjobb garanciát arra, hogy a platform a legmegfelelőbb útmutatást kapja munkájához.

4.2 Az egyedüli kapcsolattartó nemzeti szintű kijelölésével kapcsolatban fontos, hogy a tagállamoknak be kelljen vonniuk a szociális partnereket, és meghívják a civil szervezeteket, amelyek meghatározó szerepet játszanak a be nem jelentett munkavégzés ellen folytatott nemzeti szintű küzdelemben.

4.2.1 Rendkívül fontos, hogy az európai platform üléseit alaposan előkészítsék – egy előkészítő ülés keretében – az egyes tagállamokban, megtartásuk után pedig tartsanak nemzeti szintű ülést, amely lehetővé teszi a platform által végzett munka eredményeinek terjesztését.

4.3 Az EGSZB hangsúlyozta, hogy meg kell erősíteni a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelmet „az információk, adatok és értékelések rendszeres európai szintű cseréje, a felelős hatóságok és az érintett szociális partnerek részvételének és együttműködésének biztosítása mellett”⁽¹⁶⁾.

4.3.1 Az EGSZB folyamatosan arra törekedett, hogy előmozdítsa és ösztönözze az eszközök, szakpolitikák és bevált gyakorlatok egymással való megosztását annak érdekében, hogy így hatást gyakoroljon mind a gazdasági tényezőkre, mind a kulturális és társadalmi környezetre. Az EGSZB ezért azt kéri, hogy a platform létrehozásakor hivatalosan ismerjék el szerepét, és kerüljön a platform megfigyelői közé.

4.4 A közvélemény figyelmének felkeltésére irányuló, a platform által előírányzott lépések az összes tagállam számára fontos alkalmat kínálnak ahhoz, hogy lendületet adjanak a be nem jelentett munkavégzés megakadályozására, mérséklésére és az ellene való küzdelemre irányuló intézkedéseknek. Ezzel kapcsolatban nem lebecsülendő a civil társadalom bevonásának lehetősége, amelyet az EGSZB és a nemzeti gazdasági és szociális tanácsok közös – az Európa 2020 stratégia irányítóbizottsága és más EGSZB-s szervek keretében megvalósított – fellépése révén lehetne kihasználni.

4.4.1 Mivel a nemzeti hatóságok nem játszottak megfelelő szerepet a megelőzés, a tájékoztatás és a tanácsadás területén⁽¹⁷⁾, fontos, hogy a platform megvitasson ilyen jellegű –, többek között közös fellépések, például európai kampányok keretében megvalósítható – intézkedéseket, amelyeket egyébként a 4. cikk i) pontja előírányoz.

4.5 Az EGSZB teljes mértékben egyetért a platform küldetésére és feladataira vonatkozó meghatározással. Az összehangolt transznacionális operatív fellépések végrehajtásához kétségek nélkül a bevált gyakorlatok és információk cseréje, valamint elemzések, kutatások végzése és kompetenciák (közös képzésekkel történő) kialakítása jelenti az első lépést. Az EGSZB ezzel kapcsolatban támogatná a platform feladatkörének kibővítését annak érdekében, hogy az jogszabályokra vonatkozóan is megfogalmazhasson ajánlásokat – az EU és a tagállamok szintjén egyaránt –, a szóban forgó jelenség elleni küzdelem hatékonyabb stratégiájának megvalósítását célozva (például hatékonyabb határokon átnyúló együttműködést intézkedéseket javasolva az ellenőrzési és felügyeleti tevékenység területén).

4.6 Amint egy korábbi véleményben már megfogalmazta az EGSZB, a platformnak elő kellene mozdítania az alábbiakban felsoroltak mennyiségi és minőségi értékeléséhez szükséges feltételek megvalósítását: i) a be nem jelentett munka jelensége (tagállamonként nagy eltéréseket mutat); ii) a negatív gazdasági és társadalmi hatások, amelyeknek a különböző szerkezeti feltételektől és a kontextustól függően szintén különböző kihatásai vannak a tagállamokban; iii) a jelenség elleni küzdelemre irányuló, a tagállamokban foganatosított intézkedések hatékonysága.

4.6.1 Ezzel kapcsolatban különösen fontos a platform létrehozása, és az is kívánatos lenne, hogy a Eurostat és a Eurofound jelentős szerepet tölthessen be benne.

- A Eurostat technikai támogatást nyújthatna azon módszertani problémák megoldásához, amelyek az árnyékgazdaság és a be nem jelentett munka mértékére és alakulására vonatkozó – egyelőre nem teljes és nem megosztott – becslésekkel kapcsolatban jelentkeznek,
- a platform munkájának támogatására a Eurofound jelenlegi adatbázisát egy a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelemmel kapcsolatos bevált gyakorlatok interaktív adatbankjává (interaktív tudásbankjává) fejleszthetné.

4.7 Az OECD már sok éve szerez konkrét tapasztalatokat a be nem jelentett munkával kapcsolatban⁽¹⁸⁾, ezért az EGSZB célszerűnek tartaná, ha a szervezet felkérést kapna, hogy megfigyelőként vegyen részt az európai platform munkájában.

4.8 Annak biztosításán kívül, hogy a platform tevékenységének nyomon követése folyamatos legyen, és ne korlátozódjon egy négyévenkénti vizsgálatra, az is fontos, hogy a külső megfigyelőket valóban bevonják az eredmény- és hatásmutatók kiválasztásába, valamint a platform programjának értékelésébe.

Kelt Brüsszelben, 2014. szeptember 10-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ HL C 177., 2014.6.11., 9–14. o.

⁽¹⁷⁾ A 2014. évi országspecikus ajánlások keretében a következő országok kaptak arra vonatkozó felkérést, hogy lépjenek fel a be nem jelentett munkavégzés jelensége ellen: Bulgária, Horvátország, Magyarország, Olaszország, Lettország, Románia és Spanyolország.

⁽¹⁸⁾ OECD, 2002, *Measuring the Non-Observed Economy – A Handbook* (A nem megfigyelt gazdaság mérése – kézikönyv); OECD, 2014, *The Non-Observed Economy in the System of National Accounts* (A nem megfigyelt gazdaság a nemzeti számlák rendszerében), Gyomai, G.; van de Ven, P., Statistics Brief, n. 18.

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleményéhez

A következő módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították.

1.5. pont

A következőképpen módosítandó:

„Bár elismerimégjegyezi, hogy a be nem jelentett munkavégzés és a megtévesztő módon bejelentett munkavégzés, vagyis a színtelt önfoglalkoztatás két külön fogalom, helyénvalónak tartja a színtelt önfoglalkoztatás beillesztését azok közé a be nem jelentett munkavállalási formák közé, amelyek megelőzését, megakadályozását és visszaszorítását a platform célozza, tekintettel káros hatásaikra i) a munkavállalók jogaira és garanciáira; ii) a szabad verseny piacokon való akadálytalan megvalósulására és iii) az uniós munkavállalók szabad mozgására nézve. Az EGSZB korábban már hangsúlyozta ⁽¹⁾ hogy »megbízhatóbb bizonyítékokra van szükség« e területen; továbbá javasolta, »hogy az önfoglalkoztatók sajátos problémáinak rendezését az európai és nemzeti szinten folytatott társadalmi párbeszéd keretei között vessék vizsgálat alá, valamint, hogy az önfoglalkoztatók érdekeit képviselő szervezeteknek legyen lehetőségük a társadalmi párbeszédben való részvételre.«.”

A szavazás eredménye:

Mellette: 107

Ellene: 153

Tartózkodás: 12

1.5.1. pont

A következőképpen módosítandó:

„Reméli, hogy a platform – tagállami jogszabályokat és gyakorlatokat tiszteletben tartó – tevékenysége a jelenség elleni küzdelem hatékony stratégiáját teszi majd lehetővé, a megtévesztő módon bejelentett munkavégzés fogalmának meghatározása és az egyes tagállamok tapasztalatainak kiértékelése révén együttműködést ösztönöz majd a tagállamok között olyan kezdeményezések révén, amelyek célja az ismeretek gyarapítása, az információk és a bevált gyakorlatok cseréjének fejlesztése, az innovatív megközelítések támogatása és a tapasztalatok kiértékelése.”

A szavazás eredménye:

Mellette: 113

Ellene: 149

Tartózkodás: 10

1.6. pont

A következőképpen módosítandó:

„Maradéktalanul egyetért a platform szerep és feladatkörével, de úgy látja, hogy annak megbízatása kibővíthető lenne – uniós és tagállami szintű – jogszabályokra vonatkozó ajánlások megfogalmazásával, egy hatékonyabb stratégia megvalósítását célozva (például hathatósabb határon átnyúló együttműködési intézkedéseket javasolva az ellenőrzési és felügyeleti tevékenység területén). Egyetért a platform szerep- és feladatkörével, mivel ezek pusztán tájékoztató jellegűek.”

⁽¹⁾ HL C 161, 2013.6.6., 14. o.

A szavazás eredménye:

Mellette: 114

Ellene: 150

Tartózkodás: 9

2.1. pont

A következőképpen módosítandó:

„Az Európai Unió terén be nem jelentett munkavégzésnek minősül »bármely olyan fizetett tevékenység, amely természetét tekintve törvényes, azonban nincs bejelentve a hatóságoknál, figyelembe véve a tagállamok szabályozó rendszerében meglévő különbségeket«⁽¹⁾. ~~A be nem jelentett munkavégzéshez szorosan kapcsolódó jelenség a megtévesztő módon bejelentett munka vagy színlelt önfoglalkoztatás, amikor is a munkavállaló hivatalosan önfoglalkoztatóként van bejelentve és szolgáltatási szerződés keretében dolgozik, ugyanakkor a munka, amit végez, a nemzeti jog és gyakorlat alapján a munkaviszonyra jellemző valamennyi kritériumnak megfelel⁽²⁾.~~”

A szavazás eredménye:

Mellette: 104

Ellene: 142

Tartózkodás: 6

2.2. pont

A következőképpen módosítandó:

„A be nem jelentett munkavégzés és a színlelt önfoglalkoztatás egy olyan jelenség különböző oldalai, amely káros hatással járt mind a munkavállalók jogaira és garanciáira, mind pedig a szabadpiaci verseny akadálytalan megvalósulására és az uniós munkavállalók szabad mozgására nézve. A színlelt önfoglalkoztatást végzők státuszát a nemzeti jogszabályi keretek határozzák meg az alkalmazottként történő munkavégzés és az önfoglalkoztatás definíciója és a köztiük különbséget tevő, jogszabályokban megszabott határok révén; az adózásra és a járulékok fizetésére vonatkozó rendszer betartásához szükséges intézkedések elfogadása pedig az egyes tagállamok hatáskörébe tartozik. A színlelt önfoglalkoztatással nem lehet uniós szinten foglalkozni anélkül, hogy utalnánk a tagállami értelmezések és önfoglalkoztatási státuszok sokféleségére. Vissza kell szorítani Teljesen helyénvaló a színlelt önfoglalkoztatást beillesztése azok közé a be nem jelentett munkavállalási formák közé, amelyek viszszaosztására a platform irányul, tekintettel arra, hogy – a be nem jelentett munkavállalásnak a szolgáltatási ágazatban való terjedésével – egyre gyakoribbá válnak e szabálytalansági formák, amelyek ugyanúgy megfosztják a munkavállalókat jogaiktól és garanciáiktól, mint a be nem jelentett munkavégzés.”

A szavazás eredménye:

Mellette: 112

Ellene: 142

Tartózkodás: 10

2.2.1. pont

A következőképpen módosítandó:

„Amint arra az EGSZB már rámutatott⁴, jelenleg nem létezik európai szinten egységes meghatározás az önfoglalkoztatás fogalmára, ezért valamennyi illetékes hatóság a nemzeti szabályozási keretre utal, ~~megnehezítve ezzel a színlelt önfoglalkoztatás elleni stratégia európai szintű végrehajtását, különösen a határon átnyúló munkavégzést illetően.~~ Az EGSZB hangsúlyozza, hogy⁽³⁾ »az önfoglalkoztatás eltér az egyes tagállamokban« és »nemcsak az egyes európai országokban, hanem az uniós jogban is különböző meghatározások léteznek«.”

⁽¹⁾ COM(2007) 628.

⁽²⁾ COM(2014) 221 final.

⁽³⁾ HL C 161., 2013.6.6., 14–19. o.

A szavazás eredménye:

Mellette: 115

Ellene: 151

Tartózkodás: 5

2.2.2. pont

A következőképpen módosítandó:

~~„Ennek kapcsán az EGSZB már támogatóan nyilatkozott a különböző tagállami tapasztalatok felmérésének tervéről következtetések levonása és ajánlások megfogalmazása céljából, a megtévesztő módon bejelentett munka és a színtelt önfoglalkoztatás elleni hatékony stratégia érdekében. Az EGSZB »Az önfoglalkoztató státusszal való visszaélés« c. véleményében⁵ aláhúzta annak szükségességét, hogy megbízható szabályozást sikerüljön kialakítani azáltal, hogy elfogadják a színtelt önfoglalkoztató státuszának egy olyan meghatározását, amelynek révén megvédhetők a valódi önfoglalkoztatók és mikrovállalkozások a tisztességtelen verseny kockázatával szemben. hangsúlyozta: »Megbízhatóbb bizonyítékokra van szükség ahhoz, hogy felmérjük az érintett munkavállalók számát és azt, hogy melyek a leginkább problémás határok. Ehhez szakszerűbb kutatásokra van szükség.« Ezenkívül azt javasolta, hogy »az önfoglalkoztatók sajátos problémáinak rendezését az európai és nemzeti szinten folytatott társadalmi párbeszéd keretei között vessék vizsgálat alá, valamint, hogy az önfoglalkoztatók érdekeit képviselő szervezeteknek legyen lehetőségük a társadalmi párbeszédben való részvételre.«.~~

A szavazás eredménye:

Mellette: 113

Ellene: 156

Tartózkodás: 9

3.3. pont

A következőképpen módosítandó:

~~„Az Üdvözlendő, hogy az európai platformra vonatkozó javaslatnak teljes mértékben tiszteletben kell tartania az uniós vívmányokat, valamint a tartja az EU-ban érvényes szubszidiaritási és arányossági elveket — ennek ezután is így kell maradnia.“~~

A szavazás eredménye:

Mellette: 105

Ellene: 152

Tartózkodás: 13

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az eresztőhálós halászat tilalmáról, a 850/98/EK, a 812/2004/EK, a 2187/2005/EK és az 1967/2006/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 894/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

COM(2014) 265 final – 2014/0138 (COD)

(2014/C 458/09)

Előadó: **Thomas McDONOGH**

2014. május 22-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 43. cikkének (2) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az eresztőhálós halászat tilalmáról, a 850/98/EK, a 812/2004/EK, a 2187/2005/EK és az 1967/2006/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 894/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

COM(2014) 265 final – 2014/0138 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2014. július. 18-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. szeptember 10–11-én tartott 501. plenáris ülésén (a szeptember 10-i ülésnapon) 150 szavazattal 1 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Bizottságnak teljes körű tilalmat kellene bevezetnie az eresztőhálós halászatra, egyfelől az okozott környezeti károk, másfelől pedig amiatt, hogy a tagállamok nem ellenőrzik kellően ezt az ágazatot.

1.2 Az EGSZB tisztában van azzal, hogy a tilalom bizonyos tagállamokban csökkenti a munkahelyek számát. A civil társadalom szócsöveként aggodalmunkat fejezzük ki a jövedelemkiesések miatt, és szorgalmazzuk, hogy az Európai Bizottság vizsgálja meg, milyen intézkedésekkel oldható meg ez a probléma.

1.3 Az EGSZB az Európai Tengerügyi és Halászati Alap alkalmazását javasolja a másféle halászati módszerekre való átállás támogatásához.

2. Háttér

2.1 Az Európai Bizottság szándéka, hogy módosítsa a 850/98/EK, a 812/2004/EK, a 2187/2005/EK és az 1967/2006/EK tanácsi rendeletet, és hatályon kívül helyezze a 894/97/EK tanácsi rendeletet.

2.2 A 90-es évek elején, miután az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése több, kifejezetten e témának szentelt határozatban sürgette a nagyméretű eresztőhálókkal (azaz a 2,5 km-nél hosszabb halászeszközökkel) folytatott nyílt tengeri halászatra vonatkozó moratórium bevezetését, az EU jogszabályokat dolgozott ki az eresztőhálós halászat tárgyában.

2.3 Az eresztőhálókra vonatkozó jelenlegi uniós jogszabályi keret azonban hiányosnak bizonyult, mivel a meglévő szabályok könnyen kijátszhatók. A halászeszközök jellemzőire (például a maximális szembőségre, a maximális fonalvastagságra, a merülési arányra stb.) és használatára (például a parttól való maximális távolságra, a merítési időre, a halászati idényre stb.) vonatkozó uniós szabályok hiánya, továbbá az, hogy engedélyezve van másfajta halászeszközök fedélzetén tartása, lehetővé tette a halászok számára, hogy jogellenesen eresztőhálót használjanak olyan fajok halászatára, amelyeket tilos ezzel a halászeszközzel kifogni, miközben e fogásokat például más halászeszközzel (többek között horogsorokkal) ejtett fogásként tüntessék fel. Könnyen megtörténhet, hogy az együtt dolgozó halászok közösen alkalmazott eszközeinek hossza jóval meghaladja a 2,5 km-et.

2.4 Beszámolók szerint előfordul, hogy véletlenszerűen kifognak szigorúan védett fajokat, például tokféléket, tengeri teknősöket, tengeri madarakat és cetféléket (vagy magas az ilyen fajokkal való interakció kockázata).

2.5 Megjegyzendő még, hogy a tengeren minden évben – főként komoly viharok idején – nagy mennyiségben tűnnek el eresztőhálók. Mivel a hálókat igen lassan lebomló szintetikus anyagokból készítik, azok – úgynevezett szellemhálóként – még hosszú éveken át csapdába ejtenek halakat, cápafélét, emlősöket, madarakat, teknősöket és más élőlényeket. Keveset tudunk e probléma nagyságrendjéről, de az vitathatatlan, hogy jelentősen hozzájárul a tengeri állatok, például a vadon élő lazac, a tonhal, a tintahal, a kardhal stb. mortalitásához.

2.6 E tényezők alapján egyértelmű, hogy a szóban forgó halászeszközök használata továbbra is komoly környezeti és állományvédelmi aggályokat vet fel.

2.7 A halászok többsége évente mindössze néhány hónapig folytat eresztőhálós halászatot, sőt sokan évi fél hónapnál is rövidebb ideig használnak eresztőhálót. Így az eresztőhálók használatának teljes körű betiltása várhatóan nem vezet a halászok számának jelentős csökkenéséhez, mivel az érintett halászok a halászati engedélyükben már jelenleg is engedélyezett egyéb eszközökkel folytatják majd tevékenységüket.

Kelt Brüsszelben, 2014. szeptember 10-én.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Zöld könyv a mobil egészségügyről (m-egészségügy)

COM(2014) 219 final

(2014/C 458/10)

Előadó: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Az Európai Bizottság 2014. április 10-én az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján úgy határozott, hogy kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

ZÖLD KÖNYV a mobil egészségügyről („m-egészségügyről”)

COM(2014) 219 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2014. szeptember 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2014. szeptember 10–11-én tartott, 501. plenáris ülésén (a szeptember 10-i ülésnapon) 180 szavazattal 1 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB hangsúlyozza az m-egészségügy jelentőségét, mivel az sokrétű szerepet tölt be az egészségvédelemben, és világszerte egyre szélesebb körben alkalmazott, nagy jövővel rendelkező technológia.

1.2 Az EGSZB kedvezően fogadja a zöld könyvet, mivel az m-egészségügy hozzájárulhat az európai egészségügyi rendszerek javításához. E rendszerek egyre nagyobb kihívások előtt állnak többek közt a demográfiai átalakulás miatt.

1.3 Az EGSZB szerint a legfontosabb cél az egészségügyi ellátás javítása kell hogy legyen, nem pedig a költségsökkentés. Az m-egészségügy sikeréhez fontos az egészségügyi szakemberek bevonása, a betegszervezetekkel folytatott párbeszéd, a betegek és a szakemberek közti kölcsönös bizalom erősítése, valamint szakképzési ösztönzők és tervek az utóbbiak számára. Ezenkívül az ágazat ipari szereplőivel is párbeszédet kell kezdeni.

1.4 Az EGSZB azt ajánlja, hogy szervezzenek tájékoztató kampányokat az m-egészségüggyel kapcsolatos valamennyi szempontról.

1.5 Az új jogi keret az Alapjogi Chartának megfelelően jelentősen javítja a személyes adatok védelmét, de a mai technológiák még nem képesek megakadályozni a mobilkommunikációhoz való illetéktelen hozzáférést.

1.6 Az óriási méretű adathalmazok alapvetőek az orvosi kutatáshoz. Az EGSZB szerint: a) meg kell őrizni a betegek névtelenségét, b) támogatni kell az adatbányász programokat, c) meg kell fontolni az óriási méretű adathalmazok levédésének és értékesítésének tilalmát, valamint d) technológiákat és szabályokat kell létrehozni a metaadatok kapcsán.

1.7 Rendeleti úton kell szabályozni a) az „egészségügyi ellátást” a 2011/24/EU irányelvnek megfelelően, b) a biztonsági és jólléti alkalmazásokat és c) a határon átnyúló egészségügyi ellátást, melyről a jelenleg hatályos jogszabályok nem rendelkeznek.

1.8 A szabályokban le kell fektetni az m-egészségügyi és jólléti rendszerek szabványosítását, tanúsítását és hatóságok általi jóváhagyását.

1.9 Az Európai Bizottságnak fontolóra kellene vennie a mobil egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés terén egyenlőséget garantáló, kötelező érvényű nemzeti stratégiák bevezetését.

1.10 Az európai interoperabilitási stratégia keretében megvalósuló műszaki és szemantikai átjárhatóságnak nagy jelentősége van az m-egészségügy elterjedésének szempontjából.

1.11 A jogszabályok megfelelő ismerete és a jóváhagyott eszközök használata hozzájárul a gyártók és az egészségügyi szakemberek felelősségének csökkentéséhez.

1.12 Az Egészségügyi Világszervezet részvételével zajló nemzetközi m-egészségügyi együttműködésnek az orvostech-nikai eszközök jegyzékének összeállítására, az etikai alapelvekre, az adatvédelemre és az interoperabilitásra kell koncentrálnia. Fontolóra kellene vennie a mobil egészségügy felvételét az Egyesült Államok és az EU közti TTIP-tárgyalások napirendjére.

1.13 Törekedni kell az európai ipar előtt álló szabályozási, gazdasági, strukturális és technológiai akadályok felszámolására. A kkv-k kiemelt szerepet játszanak az m-egészségügyben.

2. A zöld könyv tartalma

2.1 Az Egészségügyi Világszervezet meghatározása szerint az m-egészségügy „olyan orvosi és közegészségügyi szolgáltatás, amely mobil eszközök – például mobiltelefonok, betegfigyelő eszközök, digitális személyi asszisztens (PDA) és más vezeték nélküli eszközök – támogatásával valósul meg”.

2.2 Az m-egészségügy a megelőzés és az életminőség javítását, a hatékonyabb és fenntarthatóbb ellátást és a tájékozottabb és aktívabb pácienseket előtérbe helyezve nagy lehetőségeket tartogat az egészségügyi ellátás terén.

2.3 Mivel a mobil eszközök felhasználóinak száma szédítő ütemben nő (világszerte eléri a 6 milliárdot), az m-egészségügynek is jelentős piaci potenciálja van (2017-re elérheti a 23 milliárd USD-t).

2.4 2017-re az egészségügyi költségek terén az Unióban jelentkező megtakarítás akár a 99 milliárd eurót is elérheti.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB hangsúlyozza az m-egészségügy jelentőségét, mivel az sokrétű szerepet tölt be az egészségvédelemben, és világszerte egyre szélesebb körben alkalmazott, nagy jövővel rendelkező technológia.

3.2 Az EGSZB kedvezően fogadja a zöld könyvet, mivel az m-egészségügy javíthatja az európai egészségügyi rendszereket. E rendszerek számára pedig nagy kihívást jelentenek a demográfiai fejlemények és többek között a krónikus betegségek, az (EU-ban egyre több problémát okozó) elhízás és a dohányzás kezelése.

3.3 Az EGSZB rámutat arra, hogy bár az EU-nak létfontosságú koordinációs és támogató szerepe lesz, az egészségügyi rendszerek létrehozása és működtetése a tagállamok feladata, ezek többsége azonban komoly költségvetési megszorításokkal küzd.

3.4 A fejlett országokban az m-egészségügy elterjesztésének fő oka az egészségügyi ellátási költségek csökkentésének „sürgető szükségessége”. Az EGSZB szerint azonban mindenekelőtt a lakosságnak nyújtott egészségügyi ellátás minőségét kellene javítani.

3.5 Az EGSZB az m-egészségügy sikere érdekében az alábbiakat javasolja:

- az egészségügyi szakemberek bevonása a bevezetésébe,
- párbeszéd a betegszervezetekkel,
- párbeszéd az alkalmazásokat gyártó ágazattal,
- a mobiltechnológiák használatának felvétele az egészségügyi szakemberek alap- és továbbképzésébe, valamint tanulásra motiváló ösztönzők bevezetése,
- a betegek és a szakemberek közötti kölcsönös bizalom kialakulásának elősegítése, elkerülve a személytelenség kockázatát és a szociális és pszichológiai tényezők figyelmen kívül hagyását ⁽¹⁾.

3.6 Az EGSZB a polgárokat célzó tájékoztató kampányok szervezését ajánlja az m-egészségügyről, kitérve annak korlátaira és az egészségügyi és jóléti alkalmazások helyes használatának jelentőségére is. A lakosságnak tisztában kell lennie azzal, hogy a rendszer egyaránt rejt magában kockázatokat és új lehetőségeket is.

3.7 Az EGSZB aggodalmát fejezi ki a megszorító intézkedések hatásaival, illetve azzal kapcsolatban, hogy a kórházi költségek visszaszorítása érdekében csökkentik egészségügyi szakemberek számát. Hangsúlyozza továbbá, hogy nem szabad meggyengíteni a kollektív szolidaritást célzó állami rendszereket.

⁽¹⁾ Az e-egészségügyről szóló vélemény (TEN/509, 2013) HL C 271., 2013.9.19., 122. o.

4. Részletes megjegyzések. A kérdésekre adott válaszok

4.1 Adatbiztonság

4.1.1 Az m-egészségügyi megoldások mely konkrét adatbiztonsági biztosítékai szolgálhatnak segítségül az m-egészségügyi kontextusban előforduló egészségügyi adatok felesleges és jogosulatlan feldolgozásának megelőzésében?

4.1.2 A biztonság hiánya gátolja az m-egészségügy terjedését.

4.1.3 Nem léteznek olyan megoldások, amelyekkel meg lehetne „akadályozni” az egészségügyi adatokhoz való illetéktelen hozzáférést, bár a titkosítás és az azonosítási mechanizmusok bizonyos fókig csökkenthetik ennek kockázatát. A piac kínál adatvédelmi technológiákat, ezek megbízhatósága azonban nem garantált.

4.1.4 Az EU jelenlegi adatvédelmi jogi kerete ⁽²⁾ felülvizsgálat alatt áll ⁽³⁾. Az előreláthatóan 2015-ben hatályba lépő új rendelet jelentős előrelépést jelent a személyes adatok védelmére vonatkozó jog terén, melynek alapjait az Alapjogi Charta (8. cikk) és az EUMSZ (16. cikk (2) bekezdés) fekteti le ⁽⁴⁾.

4.1.5 Az EGSZB véleménye szerint:

- A hatékony adatvédelmi technológiák bevezetéséhez több köz- és magánberuházásra és -kutatásra van szükség. A digitális menetrend III. pillére (Bizalom és biztonság) előrelépéseket hozhat ezen a téren.
- Jóllehet az általános jogszabályok kitérnek az egészségügyi és jóléti adatokra, meg kellene fontolni, hogy e területtel egy külön fejezet foglalkozzon.
- Az EU-nak törekednie kellene arra, hogy nemzetközi szinten elfogadják az ISO 27001-es biztonsági szabványt.

4.1.6 Az alkalmazásfejlesztők hogyan tudnák a leghatékonyabban megvalósítani az m-egészségügyi alkalmazásokban az „adatminimalizálás”, a „beépített adatvédelem” és az „alapértelmezett adatvédelem” elvét?

4.1.7 Az említett elvekkel a jövőbeli jogszabály megfelelően foglalkozik, a lényeg azok szigorú betartásának elérése. Az „adatminimalizálást” illetően az alkalmazásfejlesztőknek átláthatóságot kell biztosítaniuk az általuk kínált termékek kapcsán.

4.2 Óriási méretű adathalmazok

4.2.1 Milyen intézkedések szükségesek ahhoz, hogy – a jogi és etikai követelmények tiszteletben tartása mellett – az EU-ban lehetővé váljon az m-egészségügy keretében előállított óriási méretű adathalmazokban rejlő potenciál maradéktalan kiaknázása?

4.2.2 Az egyre növekvő óriási méretű adathalmazok alapvető szerepet játszanak a kutatásban és az orvosi gyakorlatban.

4.2.3 Az EGSZB véleménye szerint:

- mivel elengedhetetlen a betegek bizalma, megfelelően tájékoztatni kell őket az adatok felhasználásáról,
- mindenképpen meg kell őrizni a betegek névtelenségét,
- fontos, hogy az EU által finanszírozott kutatási programok célkitűzései között szerepeljen az egészségügyi adatokkal kapcsolatos adatbányász technológiák fejlesztése,

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1995. október 24-i 95/46/EK irányelve a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról (HL L 281., 1995.11.23., 31. o.).

⁽³⁾ Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, COM(2012) 11 final.

http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/review2012/com_2012_11_hu.pdf

⁽⁴⁾ Az EGSZB SOC/455. sz. véleménye, 2012. május 23., HL C 229., 2012.7.31., 90. o.

- meg kell fontolni annak betiltását, hogy az óriási méretű adathalmazok szabadalmaztathatóak legyenek vagy kereskedelmi műveletek tárgyát képezzék,
- a tudományos közösség számára szabad hozzáférést kell biztosítani az óriási méretű adathalmazokhoz, valamint
- technológiákat és szabályokat kell létrehozni a metaadatokkal kapcsolatban.

4.3 A jogi keret

4.3.1 A jelenlegi uniós jogi keret megfelelően lefedi-e az életmód- és egészségtámogató alkalmazások tekintetében a biztonságra és a teljesítményre vonatkozó követelményeket?

4.3.2 Az „orvostechikai eszközökre” vonatkozó hatályos jogi keret⁽⁵⁾ felülvizsgálat alatt áll. Az Európai Bizottság bizonyos iránymutatásokat határozott meg a szoftverfejlesztők és az eszközgyártók számára arról, hogy a hatályos jogszabályok értelmében mi (nem) tartozhat ide.

4.3.3 A „rendszer” fogalma nincs meghatározva, de konkrét követelmények vonatkoznak az olyan forgalomba hozott termékekre, amelyek a jogszabályok hatálya alá tartozó és azon kívüli eszközöket egyesítenek.

4.3.4 Ezenkívül a csak a jólléttel kapcsolatos (Mobile Wellness Apps) és a kizárólag egészségügyi jellegű (Mobile Medical Apps) alkalmazásokat sem különböztetik meg egyértelműen.

4.3.5 Ezért a következőkre van szükség:

- rendeleti úton szabályozni kell a) az m-egészségügy fogalmát az „egészségügyi ellátás” már meghatározott definíciójával összhangban⁽⁶⁾, és b) a biztonsági és jólléti alkalmazásokat.
- ha a hatályos jogszabályok nem rendelkeznek erről, akkor foglalkozni kell a határon átnyúló egészségügyi ellátás kérdésével,
- célkitűzések: a) jogbiztonságot nyújtani a gyártók számára, b) garanciát nyújtani a szakemberek és a felhasználók számára, c) megelőzni a hatástalan vagy káros termékek forgalmazását.

4.3.6 Szükséges-e, hogy az illetékes hatóságok és bíróságok megerősítsék az m-egészségügyre alkalmazandó uniós jogszabályok érvényesítését? Ha igen, miért és miként?

4.3.7 Igen, mégpedig azért, hogy biztosítsuk az m-egészségügy hatékony alkalmazását. A jogszabályok betartásának ellenőrzése összetett feladat, mivel több mint 40 000 egészségügyi és jólléti eszközről beszélünk. Mindenképpen össze kell tehát hangolni az Európai Bizottság és a tagállamok munkáját, és meg kell osztani egymás között a feladatokat.

4.4 Betegbiztonság és az adatok átláthatósága

4.4.1 Szükséges-e szakpolitikai fellépés az m-egészségügyi megoldások hatékonyságának biztosításához/ellenőrzéséhez? Ha igen, milyen jellegű?

4.4.2 Az alkalmazásokra vonatkozóan kötelező érvényű szabályok kellenek

- a szabványosításról,
- a tanúsításról és
- a hatóságok általi jóváhagyásról.

4.4.3 Hogyan biztosítható az m-egészségügyi megoldások biztonságos használata a saját egészségi állapotukat és jóllétüket felmérő felhasználók számára?

4.4.4 A személyes jólléttel kapcsolatos alkalmazásoknak ugyanolyan követelményeknek kell megfelelniük, mint az egészségügyi célú alkalmazásoknak, mivel az előbbieket is az érintettek egészségével kapcsolatos információkat kezelnek.

⁽⁵⁾ A TANÁCS 93/42/EGK IRÁNYELVE (1993. június 14.) az orvostechikai eszközökről (HL L 169., 1993.7.17., 1. o.). Továbbá az EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 98/79/EK IRÁNYELVE (1998. október 27.) az in vitro diagnosztikai orvostechikai eszközökről (HL L 331., 1998.12.7., 1. o.). A TANÁCS IRÁNYELVE (1990. június 20.) az aktív beültethető orvostechikai eszközökre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről (HL L 189., 1990.7.20., 17. o.)

⁽⁶⁾ Lásd a határon átnyúló egészségügyi ellátásról szóló 2011/24/EU irányelv 3. cikkének a) bekezdését (HL L 88., 2011.4.4., 45. o.).

4.5 Az m-egészségügy szerepe az egészségügyi rendszerekben és az egyenlő hozzáférésben

4.5.1 Állnak-e bizonyítékok az Ön rendelkezésére az m-egészségügyi megoldásoknak az unióbeli egészségügyi rendszerekben belüli elterjedtségéről? Az egészségügy megszervezése terén milyen bevált gyakorlatok léteznek, amelyek az ellátás színvonalának javítása érdekében maximálisan kiaknázzák az m-egészségügyben rejlő lehetőségeket (például klinikai iránymutatások az m-egészségügy használatáról)? Állnak-e bizonyítékok az Ön rendelkezésére arról, hogy az m-egészségügy hozzájárulhat az EU-n belül az egészségügyi költségek mérsékléséhez vagy növekedésük visszaszorításához?

4.5.2 Az Európai Bizottság által idézett PwC-jelentés szerint „további bizonyítékokra” van szükség az m-egészségügy hosszú távú gazdasági és klinikai előnyei tekintetében (21. o.).

4.5.3 Milyen szakpolitikai fellépés lenne megfelelő uniós és nemzeti szinten az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés és hozzáférhetőség m-egészségügyön keresztül megvalósuló támogatására?

4.5.4 A Szerződéseknek és az EU közös értékeinek megfelelően az Európai Bizottságnak szakpolitikai intézkedéseket kellene hoznia az m-egészségüghöz való egyenlő hozzáférés érdekében, és köteleznie kellene a tagállamokat arra, hogy az egyenlő hozzáféréssel is foglalkozó nemzeti stratégiákat dolgozzanak ki a távegészségügyi szolgáltatásokra vonatkozóan.

4.5.5 Az m-egészségügynek az egészségügyi rendszer szerves részét kell képeznie, és nemcsak az iskolázottabbak vagy tehetősebbek, hanem mindenki számára elérhetőnek kell lennie.

4.5.6 Az EGSZB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az m-egészségügy bevezetése növelheti az egyenlőtlenséget az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés terén, többek közt az alábbi okok miatt:

- a digitális szakadék,
- a szélessávú szolgáltatások egyenlőtlen területi elérhetősége,
- a különféle fogyatékkal élőknek célzó konkrét intézkedések hiánya,
- a beteg által beszerzendő eszközök (okostelefon, tablet stb.) magas ára.

4.5.7 Az m-egészségügy elterjedéséhez elengedhetetlenek a digitális társadalomba való beilleszkedést elősegítő, valamint az elérhető áron intenzívebb egészségügyi ellátást igénylő személyekre – pl. idősekre, krónikus betegekre és fogyatékkal élőkre – irányuló intézkedések.

4.6 Interoperabilitás

4.6.1 Ön szerint a 2012–2020 közötti időszakra szóló elektronikus egészségügyi cselekvési terv javasolt fellépései mellett szükségesek-e további intézkedések az m-egészségügyi megoldások interoperabilitásának fokozása érdekében?

4.6.2 Megbízható és biztonságos mechanizmusokat kell létrehozni az egészségügyi adatok orvostechikai eszközökön keresztül történő továbbítására.

4.6.3 Ön szerint szükséges-e azon dolgozni, hogy az m-egészségügyi alkalmazások kompatibilisek legyenek az elektronikus egészségügyi nyilvántartással (interoperabilitás)?

4.6.4 Igen. Az egészségügyi adatok mennyisége 18 havonta megduplázódik, és e növekedési ütem miatt mindenképpen fontos a szabványosítás. A szabványoknak az egészségügyi ellátás különféle területein különböző funkciójuk van, de az interoperabilitási normák jelentik az eltérő rendszerek között is használható interfészek létrehozásának sarokkövét.

4.6.5 A SNOMED CT (*Systematized Nomenclature of Medicine – Clinical Terms*) keretében fejleszteni kell a szemantika területét.

4.6.6 Ha igen, kinek és hogyan kell elvégezni ezt a feladatot?

4.6.7 Ehhez az Európai Bizottság és a (részben már bevett idevonatkozó szabályokkal rendelkező) tagállamok részvételével megvalósuló európai interoperabilitási stratégia tűnik a megfelelő keretnek.

4.7 Felelősség

4.7.1 Milyen ajánlások tehetők az m-egészségügyi gyártóknak és egészségügyi szakembereknek annak érdekében, hogy mérsékelhessék az m-egészségügyi megoldások használatára vagy orvosi rendelvény kapcsán felmerülő kockázatokat?

4.7.2 Hatályos jogszabályok. A (szerződéses vagy szerződésen kívüli) felelősség a határon átnyúló orvosi ellátás esetében: az ellátás helye szerinti tagállam jogszabálya (2011/24/EU irányelv, 4. cikk (1) bekezdés). Hibás termékek: 85/374/EGK irányelv, az objektív felelősség elve alapján.

4.7.3 Egészségügyi szakemberek: a meghatározott protokollok követése és tanúsított eszközök és eljárások alkalmazása. Gyártók: a jogi követelmények megfelelő ismerete. Mindkét esetben meg kell határozni, hogy ki viseli a biztosítási költségeket.

4.8 Kutatás és innováció az m-egészségügyben

4.8.1 Tudna-e Ön javasolni konkrét témákat az m-egészségügy területén az uniós szintű kutatás, innováció és kiépítési prioritások számára?

4.8.2 Technikai szempontból a Horizont 2020 keretében meglévő programok lefedik a fő kutatási területeket.

4.8.3 Az EGSZB azt javasolja, hogy vizsgálják meg az m-egészségügy szociális hatásait is, különös figyelmet fordítva az idősekre, a fogyatékkal élőkre, a bevándorlókra és a kevésbé tehetősekre.

4.8.4 Ön szerint az uniós navigációs rendszereken (EGNOS és Galileo) alapuló műholdas navigációs alkalmazások segíthetik-e az innovatív m-egészségügyi megoldások elterjedését?

4.8.5 A földrajzi helymeghatározás és a kommunikáció fejlődése kétségtelenül javítja majd az m-egészségügy hatékonyságát.

4.9 Nemzetközi együttműködés

4.9.1 Milyen kihívásokkal kell (prioritásként) foglalkozni a nemzetközi együttműködés keretében az m-egészségügy kiépítésének fokozása érdekében, és miként? Az m-egészségügy kiépítésének fellendítésére más fontos piacok (például USA, Ázsia) mely bevált gyakorlatait érdemes megvalósítani az EU-ban?

4.9.2 A mobil egészségügy kérdését fel kellene venni az Egyesült Államok és az EU közti, 2013 júliusában megkezdett TTIP-tárgyalások napirendjére.

4.9.3 Az Egészségügyi Világszervezet részvételével zajló nemzetközi együttműködés fő területei:

- az egészségügyi célúnak minősített alkalmazások rendszeresen frissítendő jegyzéke,
- etikai alapelvek,
- adatvédelem az ISO 27001-es szabvány szerint,
- interoperabilitás.

4.10 Az internetes vállalkozások hozzáférése az m-egészségügyi piachoz. Az alkalmazások piaca

4.10.1 Problematikus-e az internetes vállalkozók számára az m-egészségügyi piachoz való hozzáférés? Amennyiben igen, milyen kihívásokkal szembesülnek? E problémák hogyan és ki/mi által orvosolhatók? Szükség esetén a Bizottság hogyan tudná ösztönözni az iparág és a vállalkozások részvételét az m-egészségügyben, például olyan kezdeményezéseken keresztül, mint a „Startup Europe” vagy a tevékeny és egészséges időskor témájára vonatkozó európai innovációs partnerség?

4.10.2 Az iparágaknak különféle akadályokkal kell szembenéznie:

- szabályozási (a szabályok nem világosak),

- gazdasági (jobban meg kell vizsgálni, hogy milyen előnyökhöz jut az egészségügyi rendszer, és módosítani kell az egészségmegőrzési ösztönzők rendszerét),
- strukturális (nem épülnek jól egymásra az egészségügy különböző irányítási szintjei), valamint
- technológiai (minőségi szabványok, tanúsítási rendszerek, interoperabilitás).

4.10.3 A problémákat a megfelelő hatáskörrel rendelkező szinten kell kezelni:

- az egészségügyi rendszer határokon belüli megszervezése kapcsán a tagállamoknak,
- a piac széttagoaltsága és a nem világos jogszabályok kapcsán az EU-nak kell fellépnie.

4.10.4 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy támogatni kell az európai kkv-kat, mivel kiemelt szerepük lehet az egészségügyi piacon.

4.10.5 Európában az induló vállalkozásoknak jobb finanszírozási forrásokra van szükségük, mind a hagyományos (bankok), mind pedig a nem hagyományos (pl. közösségi finanszírozás) csatornákon keresztül. A (Horizont 2020-ban is előirányzott) kockázatfinanszírozásnak és a köz-magán társulási rendszereknek hozzá kell járulniuk az európai ipar megerősítéséhez.

Kelt Brüsszelben, 2014. szeptember 10-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Az EU tengerhajózási biztonsági stratégiája

(2014/C 458/11)

Előadó: **Dr. Anna BREDIMA**

2013. november 20-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét az alábbi közös közlemény tárgyában:

„A nyitott és biztonságos globális tengeri terület megteremtése: az Európai Unió tengerbiztonsági stratégiájának elemei”

JOIN(2014) 9 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Külkapcsolatok” szekció 2014. július 17-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2014. szeptember 10–11-én tartott, 501. plenáris ülésén (a szeptember 11-i ülésnapon) 142 szavazattal 1 ellenében, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözlí az EU-nak azt a politikai szándékát, hogy a tengerhajózási biztonságot politikai napirendje kiemelt elemévé kívánja tenni. Támogatja az európai uniós tengerbiztonsági stratégia (EMSS) elemeiről szóló közös közleményt, és annak átfogó, a sokféle tengeri veszélyforrás kezelését célzó megközelítését. Az EMSS közvetlenül érinti az európai civil társadalmat. Az EGSZB támogatja a tengerhajózási biztonság olyan, ágazatokon átívelő stratégiai megközelítését, amely a már elért eredményekre épül, új struktúrák létrehozása nélkül. E megközelítés munkahelyteremtéshez fog vezetni a növekedést célzó Európa 2020 stratégiával összhangban, és vonzóbbá fogja tenni a tengerész foglalkozást.

1.2 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság, az Európai Külügyi Szolgálat (EEAS), az Európai Tengerészeti Biztonsági Ügynökség (EMSA), az Europol, a FRONTEX, az Európai Védelmi Ügynökség (EDA), az Európai Unió Katonai Törzse, valamint a Válságkezelési és Tervezési Igazgatóság között javasolt szinergiákat. Egyetért azzal, hogy nemzeteket átfogó szinergiák kifejlesztésére kell törekedni a tengeri tevékenységek között, tiszteletben tartva ugyanakkor a szubszidiaritás elvét. Egy átfogó, a helyzetet egységesen értelmező európai uniós megközelítés az erőforrások hatékonyabb felhasználását teszi majd lehetővé a felügyeleti tevékenységek jobb koordinációja révén.

1.3 Az EGSZB arra hívja fel az EU-t, hogy tegyen többet a NATO meglévő erőforrásainak alkalmazásáért. Üdvözlí a northwoodi operatív székhelyek közös bérletének kedvező eredményeit, és szorosabb együttműködést javasol az Európai Tengerészeti Vezérkari Főnökök fórumával (CHENS), a tagállami parti őrségekkel és az EU Parti Őrségi feladatokra specializálódott fórumával, a FRONTEX és az európai partiőrség-hálózat tapasztalatai alapján.

1.4 Az EGSZB kedvezően fogadja az erőforrások egyesítésére és az eredmények megosztására irányuló (ún. „Pooling and Sharing”) kezdeményezést, amely a felszereltségbeli kapacitások megosztott használatát és a közös katonai/polgári részvételt célozza. Ehhez a tengerészeti és haditengerészeti képességekre vonatkozó normák kompatibilitására lesz szükség. A tagállamok közti együttműködés és szolidaritás elő fogja segíteni a rendelkezésre álló infrastruktúra optimális felhasználását és a költséghatékonyság biztosítását.

1.5 Az ENSZ 1982. évi Tengerjogi Egyezménye (UNCLOS) és a jogellenes cselekmények visszaszorításáról szóló 1988. évi egyezmény (SUA) EU-tagállamok és más országok általi ratifikálása és végrehajtása meg fogja teremteni a büntetőeljárás alá vonás jogalapját. Az EGSZB ismét kiemeli annak szükségességét, hogy szorosabb együttműködés alakuljon ki a Nemzetközi Tengerészeti Szervezettel (IMO) e szervezet tengerhajózási biztonságra vonatkozó egyezményeinek végrehajtását illetően.

1.6 A hajók és kikötői létesítmények védelmére vonatkozó nemzetközi szabályzat (ISPS) végrehajtását a kalóztámadások, fegyveres rablások és rakománylopások megelőzése érdekében fel kell gyorsítani az EU és harmadik országok (pl. Nyugat-Afrika) kikötőiben. Az ISPS-nek való megfelelés szükséges ahhoz, hogy átvilágíthatók legyenek a konténerek, amelyek trójai falóként viselkedhetnek a kikötőkben.

1.7 Az EGSZB ismét rámutat, hogy az ENSZ, a NATO és az USA együttműködésével szisztematikusan nyomon kell követni a kalóz- és egyéb tengeri illegális tevékenységek pénzügyi folyamatait.

1.8 Kétségek vannak azzal kapcsolatban, hogy a tengerészek biztonsági képzését célzó, jóváhagyott tanfolyamok, amelyek 2014. január 1. óta kötelezőek, időben bevezetésre kerülnek és világszinten rendelkezésre állnak-e. Üdvözljük, hogy az IMO 2014. január 1. és 2015. július 1. közötti időszaktól engedélyezett az STCW-szabályzat VI. szakaszának 6. cikke szerinti tanúsítványoknak való megfelelés állami, kikötői ellenőrzésére. Az USA kalózkodásellenes vizsgálócsapatai a bevált gyakorlatok jó példáit jelentik az EU számára a hajók kalóztámadással szembeni felkészültségének önkéntes ellenőrzése terén.

1.9 Az EGSZB megjegyzi, hogy a bírósági ítéletek számottevő eltérései miatt a kalózkodás miatt indított büntetőeljárások nem rettentenek el hatásosan. Kalózkodás elleni összehangolt jogszabályokra van szükség ahhoz, hogy küzdeni lehessen az olyan nemzetközi bűncselekmények ellen, mint a kalózkodás, és hogy az elkövetők ne kerülhessék el a büntetést.

1.10 A jelenség szárazföldi gyökereinek kezelését célzó, Afrika szarván végrehajtott akció olyan sikertörténet, amely a szükséges változtatásokkal modellként alkalmazható más térségekben is. A tisztességes szárazföldi életkörülmények csökkenthetnék a kalóztevékenység vonzerejét. Az EGSZB támogatja, hogy amikor majd erről dönteni kell, hosszabbítsák meg az „Óceáni pajzs” (NATO) és az „Atalanta” művelet időtartamát.

1.11 Az EGSZB sürgeti az uniós intézményeket, hogy gyakoroljanak politikai és diplomáciai nyomást a kalózkodás nyugat-afrikai eszkalálódására válaszul. Az EU és 16 afrikai állam közötti ECOWAS gazdasági partnerségi megállapodás (EPA), a Cotonoui Megállapodás és az EU-Afrika partnerség hasznos eszközt jelenthetnek ebben. Az EU és az ECOWAS közti kereskedelem előmozdítása biztonságos kereskedelmi és szállítási útvonalakat igényel. Nigériának segítséget kell ajánlani parti őrségének felfejlesztéséhez, és bátorítani kell arra, hogy beengedje a vizeire más nemzetek biztonsági erőit.

1.12 Az EGSZB üdvözlöi a Guineai-öbölre vonatkozó tanácsi következtetéseket (2014. 03. 17.), amelyeknek konkrét intézkedések formájában kell megjeleníteniük. A helyi civil társadalmakat be kellene vonni a helyi viszonyok jobb megértése érdekében, és támogatni kellene őket abban, hogy nyomást gyakoroljanak kormányaikra a Guineai-öbölbeli biztonsági problémák megoldása céljából.

1.13 Egy Nyugat-Afrikával foglalkozó uniós különképviselőt kellene kinevezni, a Szomáliai-félsziget esetében kijelölthöz hasonlóan. A nyugat-afrikai kalózkodásellenes stratégiáról szóló ENSZ-határozat (2013. november) pozitívan értékelendő. Fokozni kell a kelet- és nyugat-afrikai parti őrségek közti együttműködést.

1.14 Nemzetközileg elfogadott szabványokat kell bevezetni a tengeri biztonsági cégekre vonatkozóan. Az ISOPAS 28007 szabvány világszerte egyenlő feltételeket fog biztosítani a fegyveres magánőrköt foglalkoztató vállalkozásoknak.

1.15 Az EGSZB támogatja, hogy az EMSA, a FRONTEX és a Közös Kutatóközpont (JRC) közti kooperáció megerősítése révén tegyék intenzívebbé a tengerfelügyeletet a tengeri illegális tevékenységek időbeni felderítése érdekében. A tengerhajózási biztonsági kutatás és fejlesztés kiterjesztésére van szükség a JRC-vel együttműködésben.

1.16 A tengeri úton történő, jogilag rendezetlen bevándorlás óriási emberi tragédiáját illetően az EGSZB ismét kiemeli az alábbiak szükségességét:

- európai bevándorlási politika kidolgozása, figyelembe véve annak külső és belső dimenzióját is;
- megállapodások kötése a bevándorlók származási országaival és a tranzitországokkal az embercsempészettel foglalkozó bűnszövetkezetek elleni küzdelem és a büntetőeljárások Europollal/Interpollal együttműködésben történő lefolytatása érdekében;
- jegyzék összeállítása az illegális kereskedelem és az embercsempészet vezéralakjairól (a kalóztevékenységek finanszírozói listájához hasonlóan) a pénzmosás elleni fellépés céljából;

- a FRONTEX megerősítése és forrásokkal való ellátása, hogy valódi európai határvédelmi ügynökséggé válhasson;
- együttműködés a rendezetlen jogi helyzetű bevándorlók származási országainak civil társadalmával az életveszélyes utazástól való eltántorításuk érdekében;
- a parti őrségek őrjáratí és a bevándorlók mentését célzó tevékenységének továbbfejlesztése; és
- a tengeri külső határok hatékony ellenőrzésének szigorítása az európai határőrizeti rendszeren (EUROSUR) keresztül.

1.17 Az EGSZB úgy véli, hogy az uniós jogba befoglalt alapvető emberi jogokat, elveket és értékeket számításba kellene venni az EMSS végrehajtásakor, és népszerűsíteni kellene EU-n kívüli országokban is.

1.18 Az EGSZB üdvözlí az arra irányuló javaslatot, hogy alakítsanak ki partnerségeket valamennyi tengerhajózási biztonsági szereplővel uniós szinten és a tagállamokon belül, belevéve az ipart, a szociális partnereket és a civil társadalmat is. A hatályos joganyag szociális partnerekkel együttműködésben történő végrehajtása várhatóan a tengerhajózási biztonság költségkhatékonyabb megközelítéséhez fog vezetni.

2. Bevezetés

2.1 A globális tengeri forgalom jelentősége az EU számára a globalizáció eredményeképpen megnőtt. A tengeri illegális tevékenységek is gyakoribbá és összetettebbé váltak, így az EU kénytelen lépéseket tenni egy ezek kezelését célzó átfogó megközelítés bevezetésére. Ugyanakkor nehézséget jelent a tengeri megfigyelés, tekintettel az EU partvidékeinek és tengereinek kiterjedtségére.

2.2 Közös nemzetközi felelősségről van szó, amely erős partnerségeket kíván meg EU-n kívüli országokkal és regionális szervezetekkel. Az európai biztonsági stratégia (ESS) nem utalt a tengeri vetületre, csak annyiban, hogy a kalózkodást fenyegetésként azonosította. Az integrált európai tengerpolitika (IMP) foglalkozott tengeri kérdésekkel, azonban a biztonsági dimenziót alig érintette. Az Európai Unió tengerbiztonsági stratégiáját azért fogadták el, mivel egyre sürgetőbben merült fel az igény, hogy szükség volna az EU tengerhajózási biztonsággal kapcsolatos megközelítésének felülvizgálatára.

2.3 A közös közlemény

2.3.1 Az Európai Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat „A nyitott és biztonságos globális tengeri terület megteremtése: az Európai Unió tengerbiztonsági stratégiájának elemei” című közös közleménye (2014. 03. 06.) az első lépés afelé, hogy az EMSS-t egy cselekvési terv révén megvalósítsák.

2.3.2 A közlemény szerint a tengerhajózási biztonság stratégiai, ágazatközi megközelítés függvénye. A tengerhajózás biztonságára többek között az alábbiak jelenthetnek fenyegetést: tengeri területi viták, tömegpusztító fegyverek elterjedése, kalóztevékenység, terrorizmus, határon átnyúló és szervezett bűnözés (fegyver-, kábítószer- és emberkereskedelem), szabályozatlan és be nem jelentett halászat és természeti katasztrófák.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB üdvözlí az Európai Unió tengerbiztonsági stratégiájának (EMSS) elemeiről szóló közös közleményt, amelynek célja a tengeri fenyegetések és lehetőségek integrált és átfogó megközelítésének biztosítása. Kedvezően fogadja az Európai Külügyi Szolgálat felkérését, mivel azt alkalomnak tekinti az EEAS és az EGSZB közti kapcsolat megszilárdítására. Az EMSS a tengerhajózási biztonságban érdekelt valamennyi európai szereplő és tagállam közötti koordinációra összpontosít, és orvosolja az integrált tengerpolitika (2007) hiányosságait.

3.2 Integrált, a polgári és katonai eszközöket ötvöző, a tengerhajózási biztonság belső és külső vonatkozásait magában foglaló megközelítés alkalmazandó uniós szinten. A tengeri államoknak az uniós kapacitási igényeknek való megfelelés érdekében ösztönözniük kellene a kulcsfontosságú haditengerészeti eszközök egyesítését és megosztását eredményező regionális tengeri integrációt.

3.3 Az EGSZB már számos véleményben⁽¹⁾ tárgyalta a tengerhajózási biztonságot fenyegető veszélyforrásokat (pl. kalózkodás, tengeri úton történő, jogilag rendezetlen bevándorlás, kikötői biztonság). A tengerhajózási veszélyek érintik a civil társadalmat, ideértve a tengerészeket, a hajótulajdonosokat, a halászokat, az exportőröket és importőröket, a turistákat, a fogyasztókat, valamint az EU partvidékeinek és szigeteinek helyi közösségeit. Arra nézve, hogy a tengeri kalózkodásnak milyen hatalmas költségvonzata van a fogyasztók számára, már léteznek becslések. Azt azonban még nem mérték fel, hogy a tengerhajózási biztonságot fenyegető sokféle veszélyforrás milyen költséget jelent a fogyasztóknak.

3.4 Az EU-nak és a tagállamainak ösztönözniük kellene a UNCLOS egyezmény egyetemességét, és ragaszkodniuk kellene annak egységes végrehajtásához. Az egyezmény jogi keretet nyújt a tengeri tevékenységekhez, és iránymutatóul szolgálhat a tengeri viták békés rendezéséhez.

3.5 Az Afrika szarván követett uniós stratégia olyan átfogó megközelítés modelljeként alkalmazandó, amely politikai, diplomáciai, társadalmi és gazdasági eszközöket foglal magában, és amelynek részét képezi a különböző uniós kezdeményezéseknek, ügynökségeknek és eszközöknek a kalóztevékenység mögött rejlő okok megszüntetését célzó koordinációja. Az EGSZB támogatja az Afrika szarvára vonatkozó stratégiai keretet, amely három folyamatban lévő közös biztonság- és védelempolitikai küldetést (EUNAVFOR Atalanta, az EU képzési missziója Szomáliában, EUCAP Nestor) ötvöztet a régióban.

3.5.1 A hajótulajdonosok és a tengerészek szervezetei (ICS, ECSA, ITF/ETF, az „SOS – mentsük meg tengerészeinket” csoport) egyesült erővel hívják fel a figyelmet a kalózkodás emberi és gazdasági „árára”. Az ECSA/ETF által a Guineai-öbölben zajló kalóztevékenységről kiadott közös dokumentum (2013. szeptember) ismét hangot adott a szociális partnerek aggodalmainak. Az EGSZB megállapítása szerint a kalózkodás olyan tényező, amely aláássa a tengerésznavigáció gyakorlására bátorító kampányokat, és elrettenti az embereket ettől a foglalkozástól.

3.5.2 Az EGSZB újra kiemeli, hogy valamennyi erőfeszítésnek arra kellene irányulnia, hogy elkerüljük a kalóztámadás áldozatául eső tengerészek fizikai és mentális egészségének veszélyeztetését. A Nemzetközi Hajózási Kamara (ICS) a helyes gyakorlatra példákat is tartalmazó iránymutatásokat állított össze a hajózási társaságok számára, amely az érintett tengerészeknek és családjaiknak nyújt segítséget.

3.6 Az EU-nak elő kellene mozdítania a tengerhajózási biztonsági kapacitásépítést a Guineai-öbölben. A biztonságos kereskedelmi útvonalak előfeltételei a gazdasági kapacitások fejlesztésének. A tengerhajózási biztonság a helyi fejlesztés és kereskedelem támogatását célzó uniós menetrend részének tekintendő.

3.7 Terjedőben vannak a nyugat-afrikai partvidéken az olyan bűncselekmények, mint a kábítószer-, ember- és fegyverkereskedelem. A Guineai-öbölbeli országokból származik az EU gázimportjának 6 %-a és olajimportjának 13 %-a, ez utóbbiból 5,8 %-ot Nigéria állít elő. Bizonyos tengeri olaj- és gázkészletek közelmúltbeli felfedezése csak tovább növeli a régió jelentőségét. Üdvözljük a „Kritikus Tengeri Útvonalak a Guineai-öbölben” program (CRIMGO) keretében parti őrségeknek nyújtott képzést. Szinergiára kellene törekedni az uniós ügynökségek és a nem uniós szereplők között a hajókról készült műholdfelvételek kiértékelése terén. Kulcsfontosságú a tengerhajózási biztonsággal kapcsolatos tudatosság, és a magánüzemeltetőknek segíteniük kell a kormányokat abban, hogy teljesebb képet kapjanak a tengeri területről. Az incidensekről tájékoztató, megbízható jelentéstételi rendszer alakítandó ki a Guineai-öbölben.

3.8 A Földközi-tenger tengerhajózási biztonsági (pl. terrorizmussal, illegális kereskedelemmel és bevándorlással összefüggő) kihívásokat képvisel. A tengeri regionális együttműködésre irányuló erőfeszítéseknek ki kell terjedniük a hírszerzési, felügyeleti, járőrözési és parti őrségekkel kapcsolatos tevékenységekre.

⁽¹⁾ Az EGSZB véleménye: *Európai bevándorláspolitikai és kapcsolat harmadik országokkal*, (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé)
HL C 67., 2014.3.6., 32–46. o.
HL C 161., 2013.6.6., 87–92. o.
HL C 76, 2013.3.14., 15–19. o.
HL C 107., 2011.4.6., 64–67. o.
HL C 44., 2011.2.11., 173–177. o.
HL C 128., 2010.5.18., 131–135. o.
HL C 255., 2010.9.22., 103–109. o.
HL C 211, 2008.8.19., 31–36. o.
HL C 168., 2007.7.20., 57–62. o.
HL C 32., 2004.2.5., 21–27. o.
HL C 61., 2003.3.14., 174–183. o.
Az Európai Parlament jelentése és állásfoglalása a közös európai biztonságpolitika tengeri dimenziójáról, 2013. szeptember 12.

3.9 A kizárólagos gazdasági övezeteknek a UNCLOS-egyezménnyel összhangban történő körülhatárolása révén biztosítható lenne a területi viták békés megoldása, elkerülve a tengeri szénhidrogén-készletek felfedezése körüli összeütközést a Földközi-tenger keleti részén.

3.10 Az EU-nak – energiabiztonságát és energiaellátásának diverzifikációját szem előtt tartva – stratégiai érdeke fűződik a fekete-tengeri régióbeli konfliktusok eszkalálódásának megakadályozásához.

3.11 Bár az EU kikötőiben általában javulnak a biztonsági feltételek, ez tovább fokozandó a konténerbiztonsággal és kikötői létesítményekkel foglalkozó ISPS-szabályzat szigorúbb végrehajtása révén. A tengeri úton zajló fegyverkereskedelemtől szóló francia jelentés (2014. február 10.) kiemeli a hagyományos fegyverek konténerhajókon folyó illegális áramlását. Egyesült államokbeli tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy lehetetlen a konténerek 100 %-át átvilágítani. Nem valószínű, hogy teljes biztonság egy nem biztonságos világban.

3.12 Az EGSZB teljes mértékben támogatja a közleményben kifejtett álláspontot: „Az Északi-sarkvidéken keresztül vezető lehetséges szállítási útvonalak megnyitása, valamint a térség természeti és ásványi erőforrásainak kiaknázása a lehető legnagyobb odafigyeléssel kezelendő, sajátos környezeti kihívásokat fog teremteni, és a partnerekkel való együttműködés elsőleges fontosságúvá fog válni”.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB maradéktalanul egyetért a szállítmányozó cégek által bevezetett fedélzeti védőintézkedésekkel (legjobb vezetési gyakorlatok), valamint a hajókon szolgáló fegyveres magánőrökre vonatkozóan nemzetközileg elfogadott normákkal.

4.2 A LeaderSHIP 2020 programot felhasználó „Egyesítés és megosztás” kezdeményezés ösztönözni fogja hálózatok kialakulását a hajóépítési és -javítási ágazat szereplői között.

4.3 A tagállamoknak és az iparnak harmonizálniuk kellene a szabványokat az európai tengerészeti és haditengerészeti kapacitások – így a kommunikációs rendszerek és technológiák – operatív kompatibilitása érdekében.

4.4 Megvalósítandó az EMSA által kidolgozott tengerfelügyeleti hálózat (MARSUR) és a Copernicus program. Az EMSA-nál helyet kaptak olyan tengerfelügyeleti alkalmazások, mint a SafeSeaNet, az LRIT, a CleanSeaNet és a THETIS. Pozitívan értékelendő a közös információmegosztási környezet (CISE) arra irányuló tevékenysége, hogy eredményes európai tengerfelügyeleti kapacitást alakítson ki.

4.5 A tengereken megmentett emberek biztonsági kérdést is jelentenek, mivel partra kell hozni és regisztrálni kell őket. A kereső- és mentőszolgálatoknak (SAR) hajók segítségét kell igénybe venniük. A műholdas kommunikáció döntő támogatást nyújt a mentési műveletekhez. A tagállamoknak végre kellene hajtaniuk a kapcsolódó IMO-egyezményeket és a tengereken megmentett személyek kezelésére vonatkozó iránymutatásokat, amelyek utat mutatnak a kormányoknak és a hajóskapitányoknak a kötelezettségeiket illetően.

4.6 Az EGSZB aláhúzza, hogy végre kell hajtani a veszélyben lévő – ezáltal a többi hajót, az emberi életet és a környezetet fenyegető – hajókat fogadó menedékhelyekre érvényes jogszabályokat. A menedékhelynyújtás terén többször is tapasztalt késedelmek és ezekből eredő problémák alátámasztják a parti államok gyors válaszadásának szükségességét. Ennek jogi keretét az IMO-iránymutatások (a menedékhelyekről szóló A.949 (23) sz. állásfoglalás, a hajók vészhelyzeti ellenőrzéséről szóló dokumentum (2007), továbbá a 2009/17. sz. irányelvvel módosított, a közösségi hajóforgalomra vonatkozó megfigyelő és információs rendszerről (VTM) szóló 2002/59 sz. irányelv) nyújtják. Elengedhetetlen, hogy valamennyi tengerparti állam ratifikálja és végrehajtsa a fenti jogi eszközöket.

4.7 Az EGSZB üdvözli az EU által a halászati erőforrások fenntartható kiaknázására vállalt kötelezettséget, mivel az illegális, szabályozatlan, be nem jelentett halászat globális bűncselekmény, bárhol történik is. Az EGSZB méltatja az EU arra vonatkozó közelmúltbeli döntését, hogy kitiltja a piacáról három, a UNCLOS-egyezményt megsértő ország illegális halászati termékeit.

4.8 Az EGSZB kiemeli annak szükségességét, hogy megóvjuk az EU felségvizeinek biológiai sokféleségét és halászati vagy ásványi jellegű tengeri erőforrásait a potenciális veszélyforrásoktól. Emellett a távközlés hatékonysága a víz alatti kábelek, az energiahatékonyság pedig a csővezetékek biztonságának megőrzésétől függ.

4.9 A tengeri biztonságnak az is előfeltétele, hogy védekezzünk a tengervíz nukleáris balesetek, vegyi anyagok illegális kiöntése vagy szennyezőanyagokkal kapcsolatos jelentős balesetek által okozott szennyezése ellen. Az EU-nak sürgősen tennie kell a tengeri térségek ökológiai integritásának megőrzéséért.

Brüsszel, 2014. szeptember 11.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Henri MALOSSE

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU